

15—18.09'22
Gdańsk

Zjazd PSPS

Zjazd Polskiego Stowarzyszenia
Psychologii Społecznej

17.

Spis treści

02	List powitalny od Prezesa PSPS
03	Powitania od Przewodniczącej Komitetu Naukowego Konferencji
04	Komitet naukowy
05	Komitet organizacyjny
06	Sponsorzy i patroni
07	Venue
08	Mapa Campusu
09	Pomocne informacje
11	Rodzaje wystąpień i sesji
13	Nagrody PSPS
14	Wykłady plenarne Plenary sessions
16	Congress overview
20	Szczegółowy program konferencji
143	Dlaczego warto dołączyć?
145	Polskie Stowarzyszenie Psychologii Społecznej

List powitalny od Prezesa PSPS

**Drogie Członkinie i Drodzy Członkowie PSPS, Szanowne Goście
i Goście XVII Zjazdu PSPS XVII w Gdańsku,**

Naczekaliśmy się. Czy dacie wiarę, że ostatni raz widzieliśmy się w 2019 roku w Poznaniu? W 2020 i 2021 roku mogliśmy się oglądać w formie awatarów na ekranach naszych komputerów - cieszyliśmy się choćby i takim widokiem, ale przecież tak naprawdę czekaliśmy na coś innego. Na to, że popatrzymy sobie w oczy, uśmiechniemy się do siebie, usiądziemy obok w salach wykładowych i sesyjnych. Oczywiście przede wszystkim po to, by słuchać znakomitych wystąpień i brać udział w żywych naukowych dyskusjach - ale przecież czekaliśmy także na siebie nawzajem. I w końcu doczekaliśmy się - nie mogę nawet opisać tego jak bardzo cieszę się, że mogę Was przywitać w Gdańsku, na stacjonarnym XVII Zjeździe Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej.

Program tego Zjazdu jest wyjątkowo ciekawy - a także wyjątkowo obszerny. Spotykamy się o dzień dłużej niż zazwyczaj (a i tak jestem przekonany, że będzie w nas sporo niedosytu). Gościmy znakomitych naukowców i naukowczynie ze świata, znaczącą część sesji prowadzimy po angielsku. To wielka satysfakcja patrzeć, jak bardzo się rozwijamy. Jak silnym elementem światowego pejzażu psychologii społecznej jesteśmy.

Nie byłoby tego wydarzenia bez dziesiątków pracujących przy nim ludzi. Chcę ogromnie podziękować Komitetowi Naukowemu i Organizacyjnemu XVII Zjazdu PSPS, instytucjom nas wspierającym i wszystkim partnerom. Chylę czoła przed Waszym zaangażowaniem i Waszą pracą - bez nich niewiele moglibyśmy zrobić.

Życzę Wam wszystkim świetnego czasu. Pełnego inspirujących wykładów, dynamicznych sesji, ożywionych naukowych dyskusji. Ale także nieuwzględnionych w oficjalnym programie spotkań wypełnionych uśmiechem, radością z wzajemnego spotkania i przekonaniem, że razem możemy naprawdę wiele.

Znakomitego Zjazdu!

Tomasz Grzyb

Prezes Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej

Powitania od Przewodniczącej Komitetu Naukowego Konferencji

Drodzy Członkowie i Przyjaciele PSPS,

Jesteśmy podekscytowani pierwszym Zjazdem PSPS w kontakcie od 2019. Czekamy na naszych znakomitych Gości z całej Polski i spoza granic kraju. Dziękujemy za Wasze arcyciekawe zgłoszenia wystąpień. Nie możemy się doczekać uczty naukowej. Nie możemy się doczekać rozmów i spotkań nieformalnych. Sądzymy, że zwłaszcza tym razem życie towarzyskie stanie się tak samo ważne jak naukowe.

Wreszcie razem! Nad morzem i nad Motławą. Wasi oddani organizatorzy tego wyjątkowego zdarzenia, UG i USWPS.

Hania Brycz
Przewodnicząca Komitetu Naukowego

Komitet naukowy

Hanna Brycz

(UG) — przewodnicząca

Krystyna Adamska

(UG)

Tomasz Besta

(UG)

Magdalena Błażek

(GUMed)

Jerzy Brzeziński

(UAM)

Dariusz Doliński

(USWPS)

Małgorzata Lipowska

(UG)

Mariola Łaguna

(KUL)

Romana Kadzikowska-Wrzosek

(USWPS)

Maria Kaźmierczak

(UG)

Roman Konarski

(UG)

Natasza Kosakowska-Berezecka

(UG)

Michał Parzuchowski

(USWPS)

Joanna Różycka-Tran

(UG)

Bogdan Wojciszke

(USWPS)

Anna Maria Zawadzka

(UG)

Komitet organizacyjny

Tomasz Besta

(UG) – przewodniczący

Judyta Borchet

(UG) – sekretarz

Michał Jaśkiewicz

(UG) – koordynator do spraw
środowiskowych

Agnieszka Fanslau

(UG)

Dorota Godlewska-Werner

(UG)

Magdalena Iwanowska

(UG)

Paweł Jurek

(UG)

Natasza Kosakowska-Berezecka

(UG)

Blanka Kondratowicz

(UG)

Michał Olech

(UG)

Michał Parzuchowski

(USWPS)

Aleksandra Peplińska

(UG)

Sponsorzy i patroni

- Organizacja XVII Ogólnopolskiego Zjazdu Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej w Gdańsku oprócz opłaty wpisowej finansowana jest ze środków Uniwersytetu Gdańskiego i Uniwersytetu SWPS oraz sponsorów.
- Konferencja otrzymała wsparcie w wysokości 40 500 zł z programu „Doskonała nauka – Wsparcie konferencji naukowych” Ministerstwa Edukacji i Nauki.
- Wsparcia finansowego konferencji udzielają również Miasto Gdańsk oraz Ariadna – Ogólnopolski Panel Badawczy.
- Nagrody książkowe ufundowali partnerzy konferencji Smak Słowa, PWN oraz Pracownia Testów Psychologicznych.

PARTNERZY I SPONSORZY

PATRONAT HONOROWY

Konferencja odbywa się pod patronatem honorowym Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Gdańskiego, Dziekana Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego oraz Dyrektora Instytutu Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego.

PATRONAT MEDIALNY

Venue

-

**Wydział Nauk Społecznych,
Uniwersytet Gdański**

Ul. Bażyńskiego 4, 80-309, Gdańsk

-

Dojazd:

SKM: przystanek Gdańsk Przymorze-Uniwersytet

Tramwajem: przystanki Uniwersytet Gdański lub Bażyńskiego;
linie 12, 8, 6, 5

-

**Zapraszamy do odwiedzenia wirtualnego przewodnika
po budynkach Uniwersytetu Gdańskiego:**

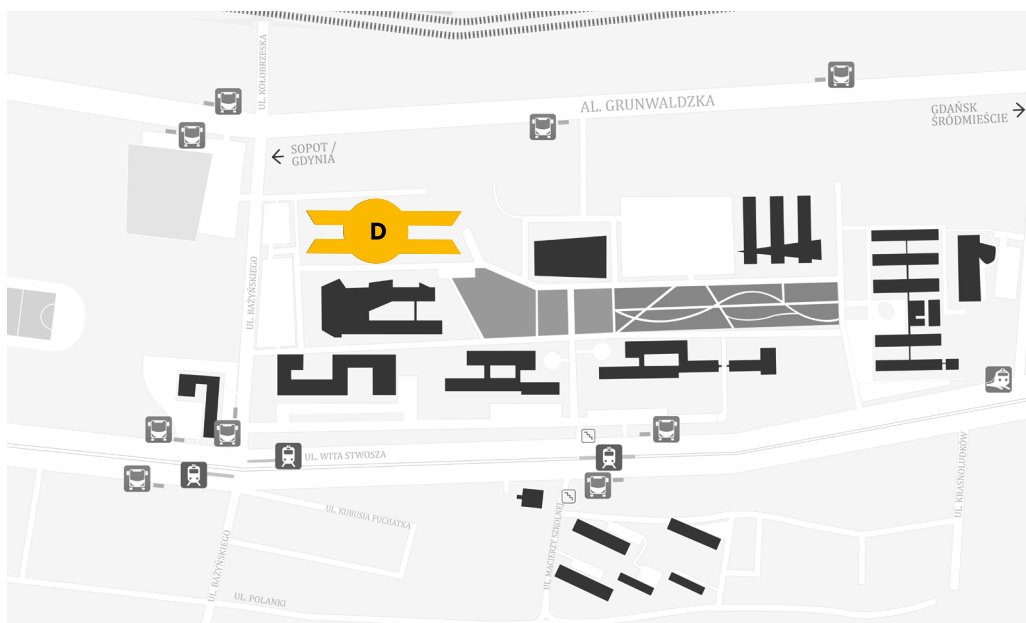
<http://journey.ug.edu.pl/>

Mapa Kampusu UG

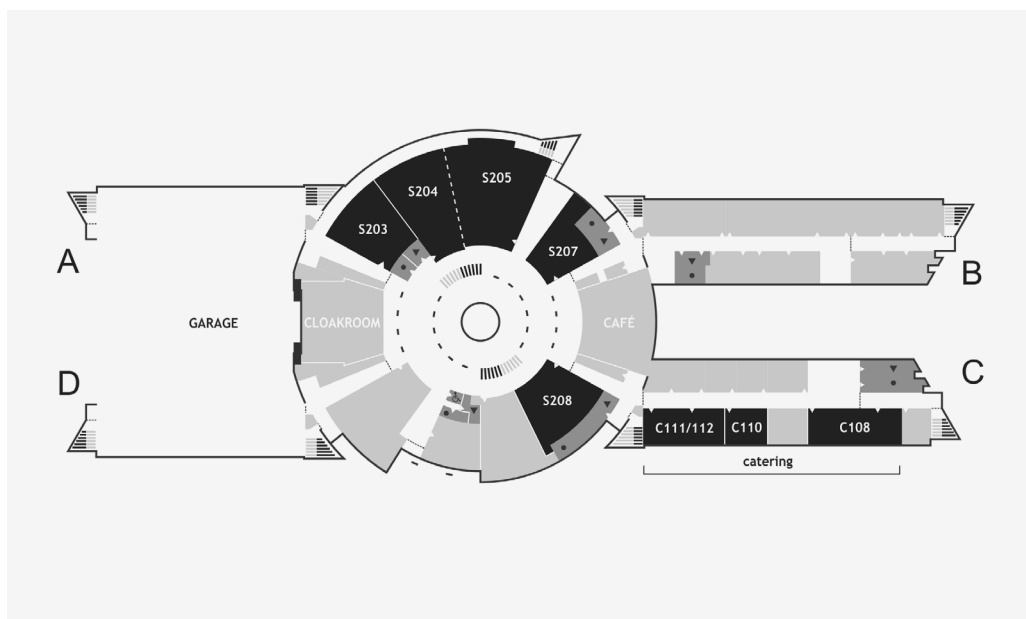
University of Gdansk Campus-

-Oliva map

Konferencja odbywa się w budynku D
Conference takes place in building D

Poziom 100
Level 100

Pomocne informacje

-

Kawiarnie i restauracje w pobliżu Wydziału Nauk Społecznych

Książką i Kawą

Księgarnia i kawiarnia na Wydziale Nauk Społecznych, poziom „200” (parter).

Officina Vinegre

Restauracja śniadaniowa
Aleja Grunwaldzka 415

Manekin

Aleja Grunwaldzka 270

Natka Bistro - Olivia Four

aleja Grunwaldzka 472B

Pierogarnia Mandu

Kaprow 19d, 80-316 Gdańsk

-

Zdrowie - Centra testowe Covid-19

Uniwersyteckie Centrum Kliniczne

EPIDEMIOLOGIA + LAB - WALK-THRU
ul. Mariana Smoluchowskiego 17, Gdańsk 80-214

Centrum testowe COVID-19 UCK przy UG

MODUŁ GDAŃSK: UG - WALK-THRU
ul. Wita Stwosza 55, Gdańsk 80-306
(obok Wydziału Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego, teren UG, wjazd autem od strony ul. Wita Stwosza w okolicy przystanku tramwajowego Uniwersytet).

Centrum testowe COVID-19 UCK drive-thru

przy Muzeum II Wojny Światowej

MUZEUM II WŚ GDAŃSK - DRIVE-THRU

ul. Plac W. Bartoszewskiego 1, Gdańsk 80-862

MAX WYS. POJAZDU 1.9m

(dojazd od strony ul. Wałowej, wjazd do parkingu podziemnego).

Centrum testowe COVID-19 IMMiT w Gdyni

GDYNIA UCMMIT - WALK-THRU - ul. Powstania Styczniowego 9B,

Gdynia 81-519 (Instytut Medycyny Morskiej i Tropikalnej).

-

Pytania?

Personel konferencyjny PSPS jest dostępny w przypadku pytań przy stoliku rejestracyjnym w holu na parterze przy wejściu do Wydziału Nauk Społecznych.

-

Bądź na bieżąco! Znajdziesz nas:

Twitter: [@PSPS_pl](https://twitter.com/PSPS_pl)

Facebook: <https://www.facebook.com/events/172796624042295>

www: <https://psps.badania.net> <https://zjazdpsps.badania.net>

Rodzaje wystąpień i sesji

-

Sympozja

Trwają 100 minut. Prosimy o przesłanie abstraktów 5 prezentacji zorganizowanych tematycznie. Istnieje możliwość przesłania propozycji 4 prezentacji składających się na symposium oraz wskazanie dyskutanta/dyskutantki uczestniczących w symposium. Należy pamiętać, że wszystkie prezentacje zostaną przydzielone w tym samym czasie (15 min + 5 minut dyskusji), niezależnie od liczby prezentacji zawartych w symposium (tj. przy symposiumach z 4 prezentacjami pozostały czas przeznaczony zostanie dla dyskutanta/dyskulantki). Zgłoszenia symposium dokonuje organizator/organizatorka symposium. Można również wskazać jedną osobę współorganizującą symposium. Zgłoszenia symposium muszą zawierać jedno streszczenie opisujące ogólne cele symposium i streszczenia dla każdego wystąpienia.

Prelegenci są proszeni o pojawienie się w salach 10 minut przed symposium celem wgrania prezentacji na komputer. Rzutniki w salach łączą się z komputerami za pośrednictwem kabla HDMI.

-

Referaty

Czas przeznaczony na wystąpienie w trakcie sesji tematycznych obejmuje 15 minut (5 minut po prezentacji zarezerwowane jest na pytania i dyskusję). Na miejscu dostępne będą komputery z oprogramowaniem umożliwiającym odtworzenie prezentacji (system Windows). Zachęcamy do zapisywania prezentacji w pliku .pdf. Prosimy o przynoszenie prezentacji zapisanych na nośniku danych (pendrive, dysk przenośny) na 10 minut przed rozpoczęciem sesji.

Prelegenci są proszeni o pojawienie się w salach 10 minut przed sesjami celem wgrania prezentacji na komputer. Rzutniki w salach łączą się z komputerami za pośrednictwem kabla HDMI.

-

Prezentacje błyskawiczne tzw. data blitz

Prezentacja błyskawiczna (data blitz) to krótka 5-minutowa prezentacja, w której autorzy przedstawiają około 5 slajdów. Prezentacje Blitz zostaną zgrupowane wokół wspólnego tematu. Czas na dyskusję zostanie zapewniony na koniec każdej sesji. Prezentacje Blitz mogą omawiać wszystkie rodzaje badań, ale ten typ zgłoszenia jest szczególnie odpowiedni do prezentacji pojedynczych badań na nowe tematy lub badań pilotażowych, których wyniki Autor/Autorka poddać chce dyskusji i uzyskać informacje zwrotne, pomocne dla dalszych prac badawczych.

Prelegenci są proszeni o pojawienie się w salach 10 minut przed sesją celem wgrania prezentacji na komputer. Rzutniki w salach łączą się z komputerami za pośrednictwem kabla HDMI.

-

Plakaty

Maksymalny rozmiar plakatu to A0 w orientacji pionowej (wysokość 118,9 cm, szerokość 84,1 cm). Dopuszczalny jest też format B1 (90 cm x 70 cm) w orientacji pionowej. Prosimy o dostarczenie plakatów do recepcji Zjazdu w dniu prezentacji (zgodnie z programem szczegółowym) najpóźniej do godziny 12:00.

-

Spotkania wokół książek

Na konferencji odbędą się również spotkania z Autorami i Autorkami książek. Rozmowę prowadzi osoba moderująca. Całe spotkania mają formę dialogu o książce i wokół książki, a jego celem jest pogłębiona refleksja na tematy poruszane w danej publikacji.

Nagrody PSPS

-

2020

Nagroda za całokształt dorobku naukowego

prof. Dariusz Doliński (Uniwersytet SWPS)

Nagroda im. Roberta Zajonca

dr Marta Marchlewska (Polska Akademia Nauk)

dr Radosław Rogoza (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)

Nagroda im. Solomona Ascha

Ashley M. Araiza, M.A. (Stony Brook University)

-

2021

Nagroda za całokształt dorobku naukowego

prof. Janusz Reykowski (Instytut Psychologii PAN)

Nagroda im. Roberta Zajonca

dr Konrad Bocian (Uniwersytet SWPS)

Nagroda im. Solomona Ascha

dr Thuy-vy Nguyen (Durham University)

-

2022

Wyniki zostaną ogłoszone w czasie Zjazdu.

Wykłady plenarne

Plenary sessions

15.09.22 // 9:15 — 10:15

Lisa Debruine (University of Glasgow):

Everything is cool when you're part of a team.

The "replication crisis" has led to a call for initiatives to increase the replicability of psychological science, such as data and code sharing, pre-registration, registered reports, and reproducible workflows. Similarly, researchers have questioned the extent to which studies of WEIRD populations (Western, Educated, Industrialised, Rich, and Democratic) generalise to the majority of people in the rest of the world. Here, I will discuss how large-scale collaborations can improve both replicability and generalisability, with a focus on the Psychological Science Accelerator, a globally distributed network of more than 1300 researchers from more than 80 countries across all six populated continents.

16.09.22 // 10:55 — 11:55

Sverker Sikström (Lund university):

Assessment of depression and anxiety with language analysed with artificial intelligence.

Assessment of mental health is currently conducted quantitatively with rating scales and clinical interviews. Rating scales have limitations as they are not the natural way for people to communicate their mental health. Clinical interviews, on the other hand have drawbacks as they lack quantitative measures, and are fundamentally based on an intuitive and subjective interpretations of trained clinicians with limited time. Recent progress in natural language processing (NLP) and machine learning (ML) opens up new possibilities. A promising alternative is to let patients express their mental health in their own language and analyse their results with methods based on artificial intelligence. We apply this method to assessment of depression and anxiety and show that it provides good, and sometimes even better validity than conventional rating scales. Important aspect here is how and what order open-end language questions are posed, how they are analysed, and combined with other measures, as well how they are received by patients and clinicians.

17.09.22 // 11:25 — 12:25

Yoram Bar-Tal (Tel Aviv University):

Toward the evolution of lay epistemic theory.

Since its first publication in 1980, Lay Epistemic theory has become one of the most important theories in Social psychology. In this presentation I'll review the different formulations of the theory, Followed by suggestions regarding changes that should be introduced in the theory in order to improve it. Specifically, I'll address the following three themes: 1) reintroducing two epistemic motivations (fear of invalidity and conclusional content) that were included in earlier versions of the theory but not in the recent version, 2) inclusion of Efficacy to achieve cognitive structure as an integral part of the theory, 3) adding cognitive structures as a third element in the theory.

17.09.22 // 14:30 — 15:30

Sylvie Graf (Czech Academy of Sciences; University of Bern):

Social psychology in times of war: Insights from studies on refugee acceptance and reconciliation in post-conflict societies.

Since the Yugoslav wars, Europe has not witnessed a major armed conflict. The Russian attack on Ukraine was a shock to most, dramatically changing the political landscape of European countries. Since February 2022, more than six million war refugees have left Ukraine to seek shelter in Europe; with Poland having the second largest number of Ukrainian refugees (after Russia) and Czechia hosting the largest number of Ukrainian refugees per capita. But what exactly shapes attitudes toward refugees in receiving societies? My talk will first provide insights into factors shaping the relationship between receiving societies and refugees, focusing specifically on their mutual contact and information from the mass media. Every war comes to an end through peace agreements, however, these do not warrant intergroup hostility to cease. What is necessary for returning to functioning intergroup relations is reconciliation – a psychological process that restores trust and achieves forgiveness for transgressions of former adversaries. The second part of my talk will be devoted to factors that can enhance reconciliation – both direct and indirect contact with former adversaries, mass media, and representation of past conflict with respect to the victimization of one's group and former adversaries.

Congress overview

Thursday

15.09.22 // from 7:00

Registration

building of the Department of Social Sciences University of Gdansk,
level "200" – ground floor

15.09.22 // 9:00 – 9:15

Opening speeches

15.09.22 // 9:15 – 10:15 // S 205

Everything is cool when you're part of a team

Lisa Debrune (University of Glasgow)

PLENARY SESSION 1

15.09.22 // 10:30 – 10:45

Coffee break

15.09.22 // 10:45 – 12:25 // S205

Motivations to participate in solidarity-based collective action in times of sociopolitical threat.

Organized by: Anna Potoczek, Lucía Estevan-Reina, Marcin Bukowski.

Presenters: Anna Kende; Lucía Estevan-Reina; Anna Potoczek;

Paulina Górská

SESSION 1

15.09.22 // 12:25 – 13:25

Lunch

15.09.22 // 14:15 – 15:55 // S 205

Cross-Cultural Psychology Section of the Polish Society of Social Psychology symposium.

Organized by Magdalena Żemojtel-Piotrowska.

Presenters: Magdalena Żemojtel-Piotrowska; Paweł Brzóska;

Aneta Przepiórka; Piotr Szymczak

SESSION 6

15.09.22 // 15:55 — 16:10

Coffee break

15.09.22 // 14:15 — 15:55

Intergroup and interpersonal relations

Chair: Göksu Celikkol.

Presenters: Göksu Celikkol; Zea Szebeni; Ewa Szumowska; Konrad Bocian

SESSION 8

15.09.22 // 18:10 — 19:30 // Rotunda; level "100"

Poster session and wine reception

Friday

16.09.22 // 9:00 — 10:40 // S 205

Getting along or getting ahead – The Role of Communality and Agency across Different Domains

Organized by Sarah E. Martiny.

Presenters: Marte Olsen; Kine Bjørneby Olsen; Sarah E. Martiny; Kjærsti Thorsteinsen

SESSION 11

16.09.22 // 9:00 — 10:40 // S 207

Health, care, quality of life

Chair: Oren Asman.

Presenters: Oren Asman; Judyta Borchet; Katarzyna Jamróz Dolińska; June Yeung; Kuba Kryś

SESSION 14

16.09.22 // 10:40 — 10:55

Coffee break

16.09.22 // 10:55 — 11:55 // S205

Diagnosing mental health with words analysed by artificial intelligence

Sverker Sikström (Lund university)

PLENARY SESSION 2

16.09.22 // 11:55 — 12:55

Lunch

16.09.22 // 12:55 — 14:35 // S 205

Invited symposium. Insights from Toward Gender Harmony project – Understanding the Relationship between masculinity threat and gender equality across 62 countries

Organized by Natasza Kosakowska-Berezecka.

Presenters: Natasza Kosakowska-Berezecka; Jennifer Bosson; Tomasz Besta; Saba Safdar; Joseph Vandello

SESSION 16

16.09.22 // 14:35 — 14:50

Coffee break

16.09.22 // 18:30 — 20:00

Tour in Gdańsk Old Town

Signed up participants only

16.09.22 // 20:30

Banquet

Polish Baltic F. Chopin Philharmonic in Gdańsk,
Ołowianka 1, Gdańsk

Saturday

17.09.22 // 9:30 — 11:10 //S 205

Implications of considering vegetarianism as a social identity

Organized by John B. Nezlek.

Presenters: Joanna Tomczyk; Marzena Cypryńska; Catherine A. Forestell; Dominika Adamczyk

SESSION 21

17.09.22 // 11:10 — 11:25

Coffee break

17.09.22 // 11:25 — 12:25 // S205

Toward the evolution of lay epistemic theory

Yoram Bar-Tal (Tel Aviv University)

PLENARY SESSION 3

17.09.22 // 12:25 — 13:25

Lunch

17.09.22 // 14:30 — 15:30 // S205

Social psychology in times of war: Insights from studies on refugee acceptance and reconciliation in post-conflict societies

Sylvie Graf (Czech Academy of Sciences)

PLENARY SESSION 4

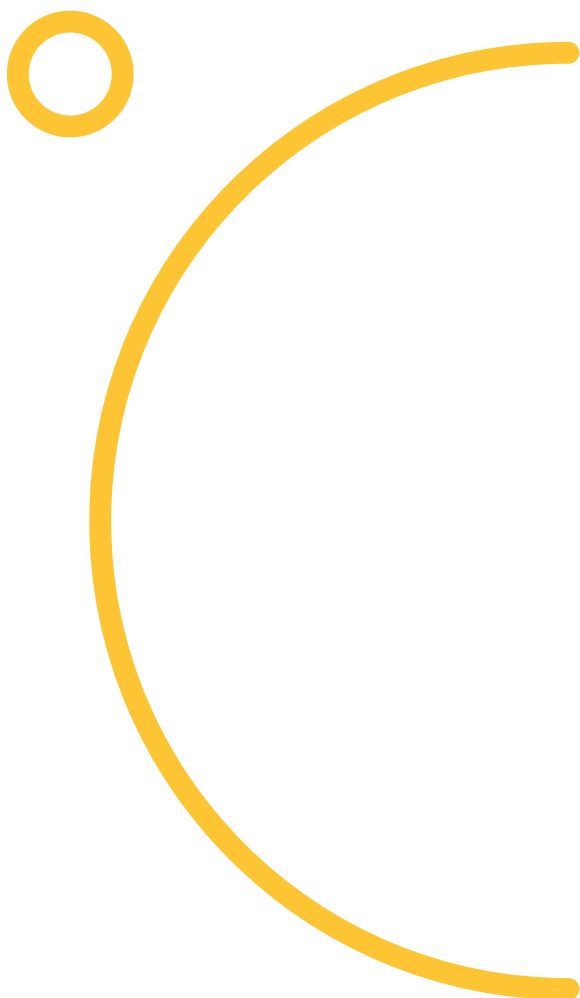
17.09 // 14:30 — 15:30

Coffee break

17.09 // 20:30

Informal meeting

100cznia (Gdańsk Shipyard district)

Czwartek

15.09

REJESTRACJA.

od 7:00

OTWARCIE KONFERENCJI.

Aula S205 // 15.09 // 9:00 — 9:15

WYKŁAD PLENARNY 1.

EVERYTHING IS COOL WHEN YOU'RE PART OF A TEAM.

Lisa Debruine (University of Glasgow):

Aula S205 // 15.09 // 9:15 — 10:15

SESSION 1 [ENG].

MOTIVATIONS TO PARTICIPATE IN SOLIDARITY-BASED COLLECTIVE ACTION IN TIMES OF SOCIOPOLITICAL THREAT.

Organized by: Anna Potoczek, Lucía Estevan-Reina, Marcin Bukowski.

Discussant: Tomasz Besta (University of Gdansk).

Aula S205 // 15.09 // 10:45 — 12:25

Anna Kende (Institute of Psychology, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest), Hadi Sam Nariman (Institute of Psychology, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest, Doctoral School of Psychology, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest), Boglárka Nyúl (Institute of Psychology, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest), Barbara Láštiová (Institute for Research in Social Communication, Slovak Academy of Sciences), Constantina Badea (Laboratoire Parisien de Psychologie Sociale, Université Paris Nanterre), Mihaela Boza (Department of Psychology,

Alexandru Ioan Cuza University of Iasi), Andreea Gruev-Vintila (Laboratoire Parisien de Psychologie Sociale, Université Paris Nanterre), Yara Mahfud (Institute of Psychology, Université de Paris), Anca Minescu (Department of Psychology, University of Limerick), Ashley O'Connor (Department of Psychology, University of Limerick), Xenia Daniela Poslon (Institute for Research in Social Communication, Slovak Academy of Sciences), Miroslav Popper (Institute for Research in Social Communication, Slovak Academy of Sciences), Márton Hadarics (Institute of Psychology, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest):

Paternalistic and ally political discourses mobilize majority members for pro-Roma solidarity action through moral inclusion.

Abstract: Political discourse can create norms of moral inclusion and exclusion and thereby influence behavior towards members of out-groups. We investigated how endorsement of political discourses predicts donation and collective action intentions through higher moral inclusion by majority members toward the Roma in five European countries. The survey was conducted online relying on samples demographically similar to the populations of Hungary, Slovakia, Romania, France and Ireland (N = 5,054). Firstly, results showed that donations (i.e., immediate relief) and collective action (i.e., social change oriented action) were driven by identical factors. Secondly, accepting paternalistic discourse vs. discourse promoting allyship were not distinguishable, both promoted higher moral inclusion which in turn predicted higher pro-social intentions. Thirdly, we found that acceptance of openly hostile political discourse neither predicted moral exclusion, nor lower pro-social intentions. In summary, our research provides important evidence that when it comes to Roma–non-Roma relations, political discourse can be used to mobilize people for solidarity action, if the discourse includes messages of moral inclusion, regardless of whether the discourse is paternalistic or social change oriented.

Lucía Estevan-Reina (Jagiellonian University, University of Granada), Soledad de Lemus (University of Granada), Anna Potoczek (University of Warsaw, Jagiellonian University), Paulina Górská (University of Warsaw), Marcin Bukowski (Jagiellonian University):

The role of men and LGBT community as allies of women in the struggle for the abortion right in Poland.

Abstract: The aim of this work was to deepen into the mechanisms underlying cross group solidarity in the context of the protest against the abortion law restrictions in Poland. We examined the motivational processes that lead men to support protest for women's rights and explored the perception of men and LGBT as allies from the women's per-

spective and how these allyships encourage women to participate in protest. Literature highlights the role of motivations that lead advantaged group members to act against inequality, as well as the consequences for disadvantaged groups, whereas other focuses on the alliances among disadvantaged groups. Combining these two perspectives is important to understand alliances to prevent conservative social change. Using correlational designs, we conducted mediational analyses to confirm the motivational process that lead men to be involved in protest (Study 1: N=117 men; Study 2: N=225 men) as well as examined women's perception of men and LGBT as allies (Study 3: N=437 women). Results confirmed the existence of two motivational processes that lead men to be involved in protest: an egalitarian path (Studies 1 & 2) and paternalistic path (Study 2). Further, women perceive LGBT people more as allies than men who attended to the protest, however both empowered women equally and encourage them to take part in future protest (Study 3). Combining the advantaged (men) and disadvantaged (women) group perspectives as well as analyzing alliances with high-status (men) and low-status groups (LGBT) we might deepen our understanding on how these alliances are built.

Anna Potoczek (University of Warsaw, Jagiellonian University), Marcin Bukowski (Jagiellonian University), Lucia Estevan-Reina (Jagiellonian University, University of Granada). Soledad de Lemus (University of Granada), Anna Stafiej (Jagiellonian University):

Together apart. Facing societal threats by forming coalitions between diverse social groups.

Abstract: Recently people around the world experience tremendous threats to their sense of control, such as global pandemic, economic crises and socio-political instability. Research shows, that lack of personal control often leads to group-based reactions, such as in-group favoritism or outgroup rejection (Fritzsche et al., 2011, 2013), but also to constructive responses, such as engagement in collective action (Fritzsche & Jugert, 2017). In this research we aimed to investigate whether societal threats can enhance willingness to form alliances between different groups, which in turn should lead to increased willingness to take part in collective action aimed at solving the problem. We tested two possible forms of alliances: formation of coalitions, with maintaining separate identities vs. recategorization on a superordinate level, without focusing on intergroup differences (Bukowski et al., 2021). We conducted this research in the context of large anti-government protests in Poland in 2020/1. We hypothesized that the positive relationship between feelings of threat and collective action intentions will be mediated via recategorization and coalition intentions for wo-

men and LGBT+ people (two disadvantaged groups scenario), but it will be mediated only via coalition intentions for women and men (advantaged-disadvantaged groups alliance). We confirmed our hypothesis in three studies (total N = 972) using different samples: general population, men only and women only. We propose that while alliances in form of coalition enhance willingness to act for equality and justice, recategorization intentions and not acknowledging differences among various groups in society may decrease support for collective action aimed at empowering disadvantaged groups.

Paulina Górską (University of Warsaw) & Nicole Tausch (University of St. Andrews):

To help or not to help? Temporal changes in Poles' collective action in support of the refugees from Ukraine

Abstract: Following Russia's invasion in Ukraine, nearly 3 million people crossed the border with Poland. This unprecedented influx of refugees received a warm welcome from Polish society. Thousands of private individuals helped the newcomers by raising funds or offering free transport and accommodation. The mobilization of Polish society has been noticed and appreciated worldwide. As claimed by some commentators, Poles' spontaneous support for the refugees from Ukraine helped to remedy the negative reputation Poland had earned in the 2015 refugee crisis. At the same time, both pundits and regular people were aware that society's unusual readiness to aid the refugees would not last forever. In this talk, we will present the results of a 3-wave longitudinal study conducted after Russia's aggression in Ukraine. We will check whether Poles' willingness to help refugees from Ukraine waned over time and what individual-level factors inhibited or amplified this process. Intergroup contact, politicized identity, and moral convictions would be examined as moderators. Two alternative (and pre-registered) hypotheses would be tested. Specifically, we will check if intergroup contact, politicized identity, and moral convictions weakened the decrease in collective action intentions (the buffer hypothesis), or whether the decrease in collective action intentions was most strongly pronounced at the high level of these variables (the room for change hypothesis).

SESJA 2.

CZŁOWIEK – MIEJSCE – PROCESY SPOŁECZNE.

Organizacja: Sabina Toruńczyk-Ruiz, Anna Wnuk.

Aula S204 // 15.09 // 10:45 — 12:25

Paulina Krzywicka (Instytut Psychologii, Uniwersytet SWPS), Katarzyna Byrka (Instytut Psychologii, Uniwersytet SWPS):

Czy regeneracyjność jest w oku patrzącego? Zmęczenie mentalne, ramy poznawcze i oczekiwania jako predyktory postrzeganej regeneracyjności środowiska.

Abstrakt: By zrozumieć, jak kształtują się relacje między człowiekiem a jego otoczeniem, potrzeba większego wglądu w czynniki, które wpływają na to, jak środowisko jest przez ludzi odbierane. W celu analizy tej złożonej relacji przeprowadzono dwa eksperymenty internetowe, w których wykorzystując niejednoznaczne instalacje artystyczne analizowano rolę zmęczenia mentalnego, funkcji środowiska i stopnia potwierdzenia oczekiwań jako predyktorów postrzeganej regeneracyjności środowiska. W Badaniu 1 osoby badane proszone były o: (1) rozwiązywanie prostych lub trudnych anagramów, (2) przeczytanie scenariusza akcentującego praktyczną lub regeneracyjną funkcję środowiska (morskiego), (3) zapoznanie się z materiałem audiowizualnym przedstawiającym opisaną lokalizację oraz (4) o ewaluację postrzeganej regeneracyjności środowiska i stopnia potwierdzenia oczekiwań dotyczących środowiska. Powyższa procedura została powtórzona w Badaniu 2, tym razem jednak wykorzystano scenariusze manipulujące poziomem zmęczenia mentalnego, a zaprezentowany materiał audiowizualny przedstawiał środowisko lądowe. W obu eksperymentach najsilniejszym predyktorem postrzeganej regeneracyjności środowiska był stopień potwierdzenia oczekiwań. Ocena postrzeganej regeneracyjności miejsca rosła wraz ze wzrostem stopnia potwierdzenia się przewidywań dotyczących przedstawionej lokalizacji, zarówno w środowisku morskim ($B = 0,83$, $p < 0,001$), jak i w środowisku lądowym ($B = 0,71$, $p = 0,001$). W Badaniu 1 istotnym predyktorem postrzeganej regeneracyjności był również poziom zmęczenia mentalnego ($B = -0,17$, $p = 0,041$), w Badaniu 2 natomiast – funkcja środowiska ($B = 0,32$, $p = 0,006$). Przedstawione wyniki podkreślają znaczenie oczekiwań w percepcji otoczenia, wskazując też na rolę zmęczenia mentalnego i ram poznawczych w procesie oceny środowiska.

Mateusz Strzałkowski (Instytut Psychologii UMK):

Czy lubimy pstrokate bloki? Akceptacja „pastelozy” wśród specjalistów i nie-specjalistów oraz jej związek z kapitałem kulturowym.

Abstrakt: Pastelozą to zjawisko w polskiej architekturze trwające od początku lat 90. XX wieku, objawiające się zmianami w estetyce elewacji budynków przy wykorzystywaniu pastelowych barw i ich kompozycji. Zgodnie z dotychczasowymi badaniami, kolor jest ważnym czynnikiem kształtującym architekturę, wpływającym m.in. na samopoczucie

ludzi, a większość z nas chce mieszkać i żyć w miejscach estetycznych. Z drugiej strony, specjaliści z zakresu architektury krytykują pastelozę twierdząc, że zjawisko to jedynie pogarsza estetykę otoczenia, a za ten fakt obwiniają często niski poziom wiedzy, edukacji i gust osób, które nie są specjalistami z zakresu architektury. Wymieniane czynniki to trzy składniki kapitału kulturowego: zmaterializowanego, instytucjonalnego i ucieleśnionego. W badaniu podjęto próbę porównania poziomu akceptacji pastelozy w dwóch grupach: specjalistów z zakresu architektury oraz laików oraz sprawdzenia powiązań akceptacji pastelozy z kapitałem kulturowym. W badaniu wzięty udział 572 osoby: 252 osoby było specjalistami z zakresu architektury, a 320 osób było laikami. Badanie miało charakter eksperymentalny, a zmiennymi zależnymi były: rodzaj zmiany elewacji, chęć zamieszkania w budynku o danej elewacji oraz stopień, w jakim ta elewacja się podoba. Wyniki potwierdziły, że specjaliści i laicy różnią się w akceptacji, chęci zamieszkania oraz stopnia, w jakim podobają im się różne poziomy pastelozy: specjaliści niżej oceniali powyższe zmiany. Ponadto, analiza statystyczna wykazała, że poszczególne składniki kapitału kulturowego: kapitał instytucjonalny, zmaterializowany oraz ucieleśniony mogą być predyktorami akceptacji pastelozy, chęci zamieszkania w budynku o danej elewacji oraz stopnia, w jakim różne poziomy pastelozy podobają się ludziom.

Tomasz Oleksy (Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski), Anna Wnuk (Instytut Studiów Społecznych Roberta Zajonca, Uniwersytet Warszawski):

Czy chcemy przenieść się do Metawersum? Rola przywiązania do miejsca oraz zagrożenia realnego i symbolicznego.

Abstrakt: W przyszłości rola wirtualnych miejsc w naszym codziennym życiu najprawdopodobniej będzie tylko wzrastać. Największe firmy technologiczne rozwijają swoje wersje Metawersum – cyfrowego wszechświata integrującego rozmaite technologie (w tym rzeczywistość wirtualną), w którym moglibyśmy przebywać cały czas. Pomimo tego, że wciąż nie wiemy, jak będą wyglądały najbardziej zaawansowane implementacje idei Metawersum, wydaje się, że technologia ta może wpłynąć na sposób, w jaki wchodzimy w interakcje ze światem. Pierwszym celem projektu było sprawdzenie, w badaniu korelacyjnym na reprezentatywnej próbie Polek i Polaków ($N = 995$), czy chęć korzystania z tej technologii będzie związana z wcześniejszymi doświadczeniami z miejscami wirtualnymi. Przede wszystkim, testowaliśmy rolę przywiązania do miejsc wirtualnych i poczucie, że są one w stanie zaspokoić nasze potrzeby bardziej niż miejsca w świecie rzeczywistym. Z drugiej strony, rozwój Metawersum może budzić szereg obaw. Opierając się na teorii zagrożeń międzygrupowych, sprawdziliśmy również, czy postawy

wobec Metawersum wiążą się z dwoma ogólnymi rodzajami zagrożeń: 1) zagrożeniem realistycznym, dotyczącym obaw np. przed utratą prywatności, wzrostem władzy korporacji oraz 2) zagrożeniem symbolicznym, dotyczącym obaw o to, jak technologia wpłynie na samą naturę człowieka. Otrzymane wyniki wskazują, że chęć przeniesienia się do Metawersum przewidywana jest przez większe przywiązanie do obecnie istniejących miejsc wirtualnych w porównaniu do miejsc realnych, oraz przez mniejsze odczuwanie zagrożenia symbolicznego.

Sabina Toruńczyk-Ruiz (Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski), Anna Wnuk (Instytut Studiów Społecznych Roberta Zajonca, Uniwersytet Warszawski), Borja Martinović (Faculty of Social and Behavioural Sciences /Ercomer, Utrecht University):

Jesteśmy przywiązani do miasta, więc to miasto jest nasze? Związki z miejscem a poczucie własności miejsca.

Abstrakt: W większych społecznościach, w których osiadli mieszkańcy dzielą miejsce z nowo przyjezdnymi mieszkańcami, często pojawiają się spory o to, czyje jest dane miejsce. Niektórzy uważają, że ich grupa jest szczególnie uprawniona do decydowania o miejscu i niechętnie przyznają te uprawnienia członkom innych grup. Uczucie to nazywane jest kolektywnym poczuciem własności i badane było dotąd głównie w odniesieniu do kraju, jako mechanizm pośredniczący w relacji między identyfikacją narodową a niechęcią wobec imigrantów. W niniejszym badaniu, zrealizowanym wśród mieszkańców Warszawy (N = 383) koncentrujemy się na kontekście miasta. Chcemy zrozumieć, jak różne związki z miastem mogą przyczyniać się do silniejszego poczucia własności miasta (przekonania, że to miasto „jest nasze”). Rozpatrujemy z jednej strony różne typy relacji z miejscem (aktywne, tradycyjne i relatywne), z drugiej – sprawdzamy rolę osobistego poczucia autochtonii, inwestowania w miasto i bycia ukształtowanym przez miasto. Przewidywałyśmy, że przywiązanie tradycyjne i poczucie autochtonii, polegające na zakorzenieniu w miejscu i uznaniu mieszkania w danym mieście za oczywiste, będą pozytywnie związane z kolektywnym poczuciem własności miejsca. Wyniki nie do końca potwierdziły hipotezy. Zarówno osoby deklarujące przywiązanie tradycyjne, jak i aktywne (polegające na eksploracji miejsca) częściej twierdziły, że miasto należy do nich; w wypadku tych drugich, związek był nawet silniejszy. Właścicielami miasta czuli się ponadto mieszkańcy, którzy uważali, że przyczynili się do rozwoju miasta i że zostali ukształtowani przez miasto, a nie mieszkańcy uważający się za rodowitych mieszkańców. Wyniki te sugerują, że w kontekście miejsca o mniejszej skali niż kraj, jak miasto, poznawanie miejsca i działanie na jego rzecz mogą w większym stopniu przyczyniać się do poczucia własności miejsca niż bycie rodowitym

mieszkańcem i zakorzenienie w miejscu. Zastanowimy się nad rolą skali miejsca dla tych wyników.

Maria Lewicka (Instytut Psychologii, Uniwersytet Mikołaja Kopernika),
Małgorzata Urbańska (Instytut Psychologii, Uniwersytet Mikołaja Kopernika):

Miejskie my vs. oni: symetrie i asymetrie we wzajemnej ocenie miast.

Abstrakt: Mieszkańcy miast mają swoje zdanie na temat miasta, w którym mieszkają, ale mają też zdanie na temat innych miast, w tym miast sąsiednich o podobnym statusie (wielkości, znaczeniu w regionie, nieodległych geograficznie). Takie porównania mogą brać pod uwagę różne kryteria. W serii badań sprawdzaliśmy, na ile prawidłowości znane z porównań międzygrupowych (tendencja do faworyzowania własnej grupy kosztem grupy obcej) mają również zastosowanie do procesów kategoryzacji miast. Sprawdzaliśmy, czy (1) mieszkańcy miast mają tendencję do faworyzowania swojego miasta kosztem miasta będącego przedmiotem porównań (np. miasta sąsiedniego); (2) czy tendencja ta dotyczy dowolnych kryteriów porównań, czy też można wyróżnić takie kryteria oceny/opisu miast, które w mniejszym, niż inne, stopniu poddają się procesom subiektywnych zniekształceń. Badaniom poddano oceny mieszkańców czterech par miast: Torunia (N = 215) oraz Bydgoszczy (N = 231), Warszawy (N = 365) oraz Krakowa (N = 328), Gdańska (N = 223) oraz Gdyni (N = 209), Rzeszowa (N = 228) oraz Przemyśla (N = 133). Mieszkańcy oceniali swoje miasto oraz miasto sąsiednie na kilkudziesięciu wymiarach konstytuujących główną oś sporu o to, co stanowi o tym, że jakaś lokalizacja staje się lokalizacją znaczącą (miejscem). Wyróżniono zbiór wymiarów definicyjnych dla konserwatywnej teorii miejsca (historia, stabilność, homogeniczność, wyodrębnienie i in.) oraz zbiór wymiarów definicyjnych dla progresywnej teorii miejsca (otwartość, dynamika, zmienność, różnorodność i in.). Miasta były też oceniane pod kątem wywoływanych emocji. Zbierano też swobodne wypowiedzi na temat własnego i porównywanego miasta. Wykazano wyraźny efekt faworyzacji swojego własnego miasta, we wszystkich miastach ich mieszkańcy oceniali swoje miasto wyżej niż miasto sąsiednie. Zaobserwowano jednak szereg interesujących asymetrii we wzajemnych ocenach zależnych od treści kryteriów porównań. Szczegółowo odniosę się do nich w referacie.

SESJA 3.

NAUKA I METODOLOGIA.

Prowadzenie: Anna Paszkowska-Rogacz.

Aula S203 // 15.09 // 10:45 — 12:25

Klaudia Wróblewska (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński), Adam Siwiak (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński), Malwina Szpitalak, prof. UJ (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński), Romuald Polczyk (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński):

Skala Stabilności Ja – polska adaptacja i właściwości psychometryczne narzędzia.

Abstrakt: Prezentowana przez nas Skala Stabilności Ja (Stability of Self Scale; Marsh, 1993) służy do pomiaru stabilności samooceny. Stabilność samooceny bądź jej brak można rozumieć jako stopień w jakim osoba doświadcza krótkoterminowych fluktuacji poczucia własnej wartości (Kernis, 2005). Celem wystąpienia jest prezentacja polskiej adaptacji Skali Stabilności Ja. Narzędzie składa się z pięciu stwierdzeń. Cechuje się dobrymi właściwościami psychometrycznymi. W badaniu walidacyjnym polskiej wersji skali wzięły udział 892 osoby w wieku od 15 do 98 lat ($M = 22,3$; $SD = 7,8$). Narzędzie charakteryzuje się satysfakcjonującą spójnością wewnętrzną (Alfa Cronbacha = 0,84) oraz stabilnością bezwzględną: korelacja test – retest w odstępie czterotygodniowym na podgrupie osób badanych wyniosła $r(95) = 0,83$. W wystąpieniu zaprezentowane zostaną również analizy trafności skali. Adaptowana przez nas skala może znaleźć zastosowanie w badaniach naukowych, klinicznych oraz poradnictwie.

Anna Paszkowska-Rogacz (UŁ):

Kwestionariusz tolerancji niepewności (KTN) w sytuacji podejmowania decyzji zawodowych – skala R. Walidacja narzędzia.

Abstrakt: Kwestionariusz tolerancji niejednoznaczności w sytuacji podejmowania decyzji dotyczących kariery - Career Decision Ambiguity Tolerance Scale-R został opracowany przez Xu i Tracey'a w 2015 roku w celu pomiaru reakcji jednostek na nieznane, złożone, niespójne i nieprzewidywalne informacje w sytuacji podejmowania decyzji zawodowych. Składa się z 20 pozycji, tworzących cztery podskale - Preferencja, Tolerancja, Zaufanie, i Awersja. Badani oceniają twierdzenia na siedmio-stopniowej skali. Walidacja polskiej wersji narzędzia przeprowadzona została w oparciu o dane uzyskane od 664 młodych osób dorosłych w wieku od 18 do 34 lat ($M = 23,38$, $SD = 2,97$). Z udziałem grupy I ($N = 435$) przeprowadzono analizę trafności wewnętrznej za pomocą analizy confirmacyjnej. Założony model pomiarowy charakteryzował się zadowalającymi miarami dopasowania do danych. Analiza rzetelności oceniona na podstawie spójności wewnętrznej wykazała wysokie wartości współczynników B Cronbacha i została dokonana na tych samych danych. Analiza trafności zewnętrznej została przeprowadzona z udziałem grupy II ($N = 229$) z na podstawie korelacji z wynikami skal mierzących

podobne konstrukty - Skali potrzeby domknięcia poznawczego Kruglanskiego, Kwestionariusza odwagi Howarda i Alipura oraz Kwestionariusza indywidualnego stylu postrzegania ryzyka Zaleśkiewicza. Dodatkowo przeanalizowano korelacje z adaptacją do kariery zawodowej mierzoną Kwestionariuszem zdolności adaptacji do kariery Savickasa. Uzyskane korelacje skal KTN z wynikami tych narzędzi świadczą o dobrej trafności zewnętrznej i kryterialnej. Narzędzie to z powodzeniem może być wykorzystywane do dalszych badań nad zachowaniami związanymi z planowaniem kariery zawodowej.

Maciej Kościelniak (USWPS), Agata Gąsiorowska (USWPS):

Oświadczenia moralne jako metoda zapobiegania nieuczciwości akademickiej: perspektywa poznania społecznego.

Abstrakt: Wymaganie oświadczeń moralnych (ang. Moral reminders) od studentów jest jedną z najczęściej stosowanych praktyk zapobiegania nieuczciwości akademickiej podczas sprawdzianów i zaliczeń online. Wnioski płynące z doświadczeń dydaktyków oraz z badań psychologicznych są jednak mocno sprzeczne, często przedstawiając tę interwencję jako zupełnie nieskuteczną. W toku zrealizowanego projektu eksperymentalnego (próba studencka, planowane N=550) badane były uwarunkowania skuteczności oświadczeń moralnych w kontekście wiedzy o poznaniu społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem sposobu przetwarzania otrzymanej informacji (automatycznego vs. refleksyjnego). Zmienną zależną była liczba nieprawdziwych deklaracji w zadaniu behawioralnym Spot-the-difference - w którym osoby badane deklarowały, czy udało im się znaleźć trzy różnice w parach obrazków (z których część stanowiły próby nierozwiązywalne). Spodziewaliśmy się, skala nieuczciwości w tych deklaracjach zmniejszy się szczególnie w warunku skłonienia osób badanych do świadomej lektury wcześniej zaprezentowanych oświadczeń moralnych (w porównaniu do ich automatycznego zaakceptowania) oraz w warunku silnego zaangażowania poznawczego: samodzielnego proponowania treści oświadczeń przez studentów. Nie udało się potwierdzić żadnej z hipotez badawczych: obecność oraz forma oświadczenia moralnego nie miały wpływu na skalę nieuczciwości studentów. Wnioski z badania zostaną omówione w kontekście praktycznych możliwości zapobiegania nieuczciwości studentów w ich zadaniach akademickich.

Marta Lasota (USWPS), Maciej Kościelniak (USWPS):

„Szczepionka” przeciw nieuczciwości akademickiej? Paradoksalny wpływ techniki antyneutralizacji na skłonność do zachowań nieetycznych wśród studentów.

Abstrakt: Wyniki dotychczasowych badań nad nieuczciwością akademicką wskazują, iż nieetyczne zachowania studentów (ściągnięcie na egzaminie, plagiatowanie, itp.) są zjawiskiem powszechnym, często określanym mianem „epidemii nieuczciwości”. Z uwagi na poważne zagrożenia związane z tym problemem proponowane są techniki interwencji, mające na celu redukcję nieuczciwości oraz kształtowanie pożądanych postaw w środowisku akademickim. Jedną z takich opisanych w literaturze metod jest technika antyneutralizacji, bazująca na teorii inokulacji jako koncepcji uodparniania postaw. Interwencja ta polega na prośbie o ocenę moralną jednoznacznie nagannych zachowań: co sprzyja utrwaleniu niechęci wobec nich i w efekcie prowadzi do zmniejszenia tendencji do nieuczciwości. Podczas prezentacji omówione zostaną wyniki eksperymentu przeprowadzonego na grupie 361 studentów uczelni wyższych w Polsce (204 kobiety i 157 mężczyzn), w którego trakcie poddano weryfikacji hipotezę dotyczącą skuteczności techniki antyneutralizacji w kontekście zmniejszenia deklarowanej skłonności do nieuczciwości akademickiej. Analiza wyników nie potwierdziła hipotezy o pozytywnym wpływie „szczepionki antyneutralizacyjnej” na intencje moralne studentów, wykazując efekt przeciwny do oczekiwanego: zastosowana manipulacja zwiększała nasilenie nieetycznych tendencji, szczególnie wśród osób o podwyższonym poziomie cechy makiawelizmu. Otrzymane wyniki zostaną poddane dyskusji w świetle skuteczności istniejących programów zapobiegania nieuczciwości wśród studentów, a także w kontekście takich mechanizmów psychologicznych jak konformizm czy uległość wobec norm społecznych.

SESJA 4.

WPLYW SPOŁECZNY I ZMIANA ZACHOWAŃ.

Prowadzenie: Wojciech Cwalina.

Aula S207 // 15.09 // 10:45 — 12:25

Marta Witkowska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Caterina Suitner (University of Padova), Joanna Dołycka (Ulm University), Magdalena Formanowicz (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny):

O słowach, które wprawiają nas w ruch. Meta-analiza badań nad wpływem subtelnych manipulacji lingwistycznych na zachowanie.

Abstrakt: Jak daleko jest od słowa do czynu? Według najnowszych badań może to zależeć nawet nie tyle od treści, co od samej formy słowa. Zmieniając tylko formę gramatyczną, badacze zwiększyli udział w wyborach o prawie 14% (Bryan i in., 2011), zmniejszyli skalę oszukiwania w eksperymencie o około 30% (Bryan i in., 2013) oraz zwiększyli

pomaganie wśród dzieci o 28% (Bryan i in., 2014). Zmiana formy polegała na przekształceniu zachęty do działania (np. vote! help! don't cheat!) w formę etykiety rzeczownikowej (np. be a voter! be a helper! don't be a cheater!), która odwołuje się wprost do tożsamości osoby. Rozpoznawanie czynników, które popychają ludzi do działania ma ogromne znaczenie tak społeczne (np. działanie zbiorowe), jak i osobiste (np. dążenie do celu). Dlatego odkrycie szczególnego potencjału etykiet rzeczownikowych w modelowaniu rzeczywistych zachowań spotkało się z ogromnym entuzjazmem i wieloma próbami dokładnych bądź konceptualnych replikacji w różnych kontekstach. Jednakże nie we wszystkich udało się odtworzyć oryginalne wyniki (e.g. Gerber i in., 2016). Aby rzucić światło na faktyczną skuteczność etykiet rzeczownikowych, przeprowadziłyśmy metaanalizę 22 badań eksperymentalnych ($N = 11698$). Średni efekt istniejących badań był istotny i wskazywał na większą aktywację behawioralną związaną z etykietami rzeczownikowymi niż z innymi formami gramatycznymi ($g = 0,14$). Jednakże mała wielkość efektu i diagnostyka meta-analizy (tj. prediction interval i publication bias) sugerują ograniczone zaufanie do powtarzalności i stabilności efektu. Dlatego też zaproponowałyśmy i przetestowałyśmy dwa moderatory efektywności etykiet rzeczownikowych w prowokowaniu działania. Wykazałyśmy, że etykiety rzeczownikowe są bardziej skuteczne w modelowaniu zachowań niż inne formy gramatyczne przede wszystkim wtedy, gdy modelowane zachowanie jest związane z moralnością oraz gdy etykieta ma formę zakazu (np. don't be a cheater).

Mikołaj Buczel (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński), Adam Siwiak (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński), Malwina Szpitalak (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński), Romuald Polczyk (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński):

Czy jesteśmy w stanie przeciwdziałać dezinformacji? Rola ostrzeżeń, ich umiejscowienia oraz trwałość wraz z upływem czasu.

Abstrakt: Ludzie często polegają w rozumowaniu na błędnych informacjach, nawet jeśli informacje te zostały poddane korekcie lub wycofane – jest to tzw. efekt przedłużonego wpływu dezinformacji (continued influence effect; CIE). Jedną z technik przeciwdziałania temu zjawisku jest wyraźne ostrzeganie ludzi, że mogą zostać wprowadzeni w błąd. W niniejszym wystąpieniu chcemy zaprezentować wyniki dwóch eksperymentów ($N = 337$), w których zbadano skuteczność różnego rodzaju ostrzeżeń oraz sprawdzono, czy te efekty utrzymują się po upływie tygodnia. W obydwu eksperymentach wykorzystano procedurę narracyjną CIE – osobom badanym prezentowano scenariusz fikcyjnego zdarze-

nia, w którym najpierw przedstawiano dezinformację, którą następnie wycofywano. Po wszystkich następował test wymagający odpowiedzi na pytania wnioskowania na podstawie treści scenariusza. Wyniki pozwoliły na stwierdzenie, że choć ostrzeżenie prospektywne (tj. przed prezentacją dezinformacji) zmniejszyło poleganie na dezinformacji, to ostrzeżenia retrospektywne (tj. po prezentacji dezinformacji) okazały się nieskuteczne. Ponadto ochronny efekt ostrzeżenia prospektywnego okazał się nietrwały – poleganie na dezinformacji wzrosło w ciągu 7 dni, mimo że wszystkie osoby badane pamiętały korektę. Odkryto również, że połowa uczestników badania świadomie używała dezinformacji podczas odpowiadania na pytania testowe, co tłumaczyli oni adekwatnością i relewantnością skorygowanych informacji. Otrzymane wyniki sugerują, że wpływ dezinformacji jest bardzo trudny do wyeliminowania nawet w sytuacji, gdy ludzie mają do czynienia z materiałami neutralnymi, niemającymi związku z realnymi wydarzeniami.

Paweł Muniak (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie), Wojciech Kulesza (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie), Dariusz Doliński (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny we Wrocławiu), Tomasz Grzyb (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny we Wrocławiu), Oliver Genschow (University of Cologne, Social Cognition Center, Germany), Patrycja Kozłowska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie), Wojciech Mazurkiewicz (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie):

Echo efektu echa: Transfer mimikry werbalnej.

Abstrakt: Mimikra powoduje większą chęć pomagania naśladowcy. Fragmentaryczne dane pozwalają założyć, że osoba naśladowana pomoże również innym, niezwiązanym z naśladowaniem, osobom. Niniejszy projekt finalnie rozstrzyga wspomnianą kwestię nazwaną transferem mimikry. W trzech eksperymentach naśladowano werbalnie (lub nie) i proszono o datek na cel charytatywny. Prośba była formułowana przez tę samą (naśladowającą lub nie) albo nieznaną osobę. Więcej datków przekazano w warunku naśladowania. Co ważne, nie miało znaczenia, kto prosił o datek. Wyniki jednoznacznie pokazują transfer mimikry. Badanie pierwsze i drugie wskazują na wysoką trafność wewnętrzną (zwiększenie liczby badanych) i zewnętrzną (replikacja w różnym kontekście: miejsca i czasu badania). Badanie trzecie wykazało leżący u podstaw mechanizm odpowiedzialny za ten efekt, jakim jest poprawa nastroju.

Iwona Dudek (Szkola Doktorska Nauk Społecznych Uniwersytetu Jagiellońskiego), Romuald Polczyk (Uniwersytet Jagielloński):

Negacja jak dezinformacja: Jeśli usłyszysz, że czegoś nie było, możesz zapamiętać, że było.

Abstrakt: Prowadzone od lat 70. XX wieku badania nad zniekształceniami pamięciowymi dowiodły, że skutek kontaktu z błędną informacją dotyczącą jakiegoś wydarzenia (post event information, PEI) znacząco obniża się jakość wspomnień o tym zdarzeniu. Zjawisko to, nazwane efektem dezinformacji (ED), bywa wskazywane jako jedno z najważniejszych odkryć psychologii. Niedawne badania pokazują paradoksalny efekt negacji, określony mianem fałszywych wspomnień związanych z negacją (negation related false memories, NRFM; Maciuszek, Polczyk, 2017). Polega na tym, że po upływie pewnego czasu od zapoznania się z jakimś materiałem (np. opisem domu), w którym zawarta jest informacja na temat nieobecności pewnych przedmiotów, ludzie błędnie przypominają sobie, że te przedmioty były obecne w przedstawionym materiale. W eksperymencie z udziałem 159 osób (64.2% kobiet) w wieku od 18 do 72 lat ($M = 26.45$, $SD = 10.31$) sprawdzaliśmy wpływ PEI na pamięć szczegółów oglądanego zdarzenia. Oprócz klasycznej dezinformacji (wszczepienie nowego/ zmiana szczegółu w materiale następczym (MN)), zastosowaliśmy jako PEI dwa typy negacji. Była to negacja wprost (zanegowanie w MN za pomocą wyrażenia „nie” obecności przedmiotu, którego faktycznie nie było w oglądanym materiale (MO)) oraz negacja nie wprost (wzmiankowanie w MN o nieobecności przedmiotu w pewnym kontekście). Wykorzystaliśmy trzyetapową procedurę badania ED z końcowym testem pamięci natychmiastowym lub odroczonym o tydzień. Zreplikowaliśmy ED: niezależnie od odroczenia czasowego uczestnicy istotnie częściej wskazywali zdeinformowane szczegóły jako obecne w MO w porównaniu do szczegółów kontrolnych. Co istotniejsze, w warunku testu odroczonego zarówno przedmioty zanegowane wprost, jak i nie wprost były częściej błędnie wskazywane jako obecne w MO w porównaniu ze szczegółami kontrolnymi. Wyniki te wskazują, że efekt NRFM zachodzi również w przypadku, gdy negacja zawarta jest w MN, a oba typy negacji (wprost i nie wprost) wywołują efekt podobny do ED.

Wojciech Cwalin (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Paweł Koniak (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Krzysztof Leoniak (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej):

Wpływ ingracji skierowanej ku dzieciom na napiwki zostawiane przez ich rodziców w restauracji. Eksperyment terenowy.

Abstrakt: Napiwki są istotnym źródłem utrzymania dla wielu pracowników sektora usługowego, zwłaszcza kelnerek i kelnerów. Próby zwiększenia swoich zysków opierają oni głównie na technikach wpływu stosowa-

nych bezpośrednio wobec płacących rachunek. Jednak nie ma badań nad wpływem dzieci na pozostawianie napiwków przez ich rodziców. Celem eksperymentu było sprawdzenie czy ingracja skierowana na dzieci wpływa na wzrost częstotliwości i wysokości napiwków pozostawianych w restauracji przez ich rodziców. Badanie przeprowadzono w okresie trzech miesięcy w jednej z sieciowych restauracji. Obserwowano grupy (n=101) składające się z dzieci i ich rodziców odwiedzających restaurację. Wśród płacących rachunek było 45 kobiet i 56 mężczyzn. Manipulacja eksperymentalna polegała na daniu dziecku (wiek między 3 a 10 lat) naklejki przed przyniesieniem do stolika rachunku. Po wyjściu klientów rejestrowano: ilość osób przy stoliku (dzieci i dorosłych), płeć płacących, sposób płatności, wysokość napiwku oraz wysokość rachunku. Wyniki eksperymentu potwierdziły skuteczność zastosowanej techniki ingracyjnej na częstotliwość wynagradzania kelnera napiwkiem, jednak nie stwierdzono jej wpływu na wielkość napiwku. Gdy kelnerka wręczała dziecku naklejkę, istotnie częściej otrzymywała napiwek niż gdy jej nie wręczała (84,3% vs. 66%). W przypadku płacących mężczyzn wręczanie naklejki dziecku nie wpływało istotnie na częstość pozostawiania napiwku, lecz gdy płaciła kobieta – zwiększało ich częstość. Średnia wysokość napiwku wśród osób, które go zostawiły nie zależała istotnie od wręczenia dziecku naklejki: bez naklejki – 8,39% i z naklejką – 8,93%. Wyniki eksperymentu mają implikacje praktyczne nie tylko dla kelnerów, którzy zdając sobie sprawę ze skuteczności technik ingracyjnych mogą wpływać na uzyskiwane dochody, lecz także dla klientów restauracji, którzy posiadając wiedzę na temat wpływu technik manipulacyjnych na zachowania konsumenckie mogą się skuteczniej przed nimi bronić.

SESJA 5.

ZMIANY W OTOCZENIU SPOŁECZNYM I ICH PERCEPCJA A ZACHOWANIE.

Prowadzenie: Paweł Jurek.

Aula S208 // 15.09 // 10:45 — 12:25

Beata Urbańska (Instytut Psychologii PAN), Krzysztof Kaniasty (Instytut Psychologii PAN, Indiana University of Pennsylvania, USA), Marta Boczkowska (Instytut Psychologii PAN, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Katarzyna Hamer (Instytut Psychologii PAN), Maria Baran (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny):

W jaki sposób rozumienie wolności wiąże się z postawami wobec pandemii COVID-19 i stosowaniem się do zaleceń?

Abstrakt: Okres pandemii Covid-19 pokazał, że ludzie w różnym stopniu wierzą w: a) jej prawdziwość, b) stosują się do zaleceń z nią związanych czy c) czują się odpowiedzialni za ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa ze względu na dobro innych. Dla części osób zalecenia i ograniczenia wprowadzane przez rząd były traktowane jako naruszenie ich osobistej wolności i dlatego spotykały się z protestami. Celem naszego badania było sprawdzenie, w jaki sposób rozumienie wolności wiąże się z negowaniem istnienia pandemii, stosowaniem się do zaleceń i poczuciem osobistej odpowiedzialności za powstrzymanie rozprzestrzeniania się wirusa. Wolność z jednej strony może być rozumiana jako absolutna, nieograniczona niczym (wolność zewnętrzna), a z drugiej - jako ograniczona dobromem innych osób (wolność wewnętrzna). Prezentowane badanie jest elementem większego projektu dotyczącego długotrwałych skutków pandemii COVID-19 i obejmującego kilka fal. Zostało przeprowadzone w lutym 2022r. (pod koniec pandemii) za pośrednictwem panelu internetowego, na próbie 2652 osób. Wyniki pokazały, że w przypadku każdej z tych zmiennych, sposób rozumienia wolności pozostaje istotnym predyktorem, nawet przy kontroli zmiennych demograficznych (wiek, płeć, wykształcenie, miejsca zamieszkania), a także tych związanych z doświadczeniem COVID-19 i lękiem przed konsekwencjami pandemii oraz zmiennych związanych z zaufaniem do rządu i legitymizowaniem systemu. W przypadku negocjowania pandemii, łączna wielkość wyjaśnionej wariancji to 29%, dla stosowania się do zaleceń to 40%, a dla poczucia odpowiedzialności za wspólne przezwyciężenie pandemii to 49%. Wewnętrzne rozumienie wolności wiąże się z niższym poziomem negocjowania pandemii, wyższym poziomem stosowania się do zaleceń oraz wyższym poczuciem odpowiedzialności, podczas gdy w przypadku rozumienia wolności jako zewnętrznej, te zależności są odwrotne.

Dorota Marciniak (Uniwersytet SWPS), Maciej Kościelniak (Uniwersytet SWPS), Dariusz Doliński (Uniwersytet SWPS):

Moralność sprzedawców w kontekście ograniczeń związanych z COVID-19: eksperyment terenowy

Abstrakt: Badania przeprowadzone w przestrzeniach handlowych wskazują, że moralność podejmowanych tam decyzji może zależeć od wielu różnych czynników psychologicznych. Wśród nich znajdują się uwarunkowania społeczne: związane na przykład z poczuciem bliskości interpersonalnej czy procesami atrybucji. Sytuacja pandemii COVID-19 dostarczyła zupełnie nowego kontekstu dla tych analiz, za sprawą obecności nieznanych wcześniej ograniczeń: konieczności zachowania dystansu społecznego czy zakrycia twarzy maseczką. Podczas niniejszej prezentacji przedstawione zostaną wyniki ekspe-

rymentu terenowego przeprowadzonego na próbie 216 sprzedawców pracujących w jednej ze znanych, polskich sieci handlowych. Przedmiotem analiz była weryfikacja hipotezy, że rodzaj noszonej przez eksperymentatorów maseczki ochronnej (nieprzeźroczystej: chirurgicznej vs. przeźroczystej: przyłbicy) wpłynie na specyfikę relacji interpersonalnej pomiędzy sprzedawcą a klientem. Oczekiwaliśmy, że zakrycie twarzy przez klienta znajdzie swoje odzwierciedlenie w wyższej tendencji do zachowań nieuczciwych wśród sprzedawców (zatrzymanie nadpłaconej należności). W toku przeprowadzonych analiz nie udało się potwierdzić tej hipotezy - natomiast wykazano związek pomiędzy obecnością innych klientów (świadców transakcji) z poziomem uczciwości sprzedawców. Wyniki badania pozwoliły też na potwierdzenie istnienia specyficznej solidarności wewnątrzgrupowej w kontekście moralności sprzedażowej: zauważono istotnie większą uczciwość sprzedawców w kontakcie z klientami tej samej płci. Uzyskane wyniki zostaną omówione w świetle wiedzy z obszaru psychologii społecznej (dotyczącej stanu przedmiotowej samoświadomości, identyfikacji wewnątrzgrupowej czy społecznych norm opisowych) oraz w kontekście nieznanych wcześniej społecznych kosztów związanych z pandemią COVID-19.

Krzysztof Leoniak (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Wojciech Cwalina (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej):

Między higieną a ekologią: Wpływ jednoczesnej aktywizacji sprzecznych norm społecznych na skuteczność promowania mycia dłoni za pośrednictwem podpowiedzi.

Abstrakt: Czy jednoczesna aktywizacja dwóch norm dotyczących mycia dłoni, sygnalizujących odbiorcy przeciwstawne względem siebie cele (np. mycie dłoni z uwagi na higienę i zdrowie vs. mycie dłoni przy minimalnym zużyciu wody, aby oszczędzać jej zasoby) może skutkować wzmocnieniem czy osłabieniem intencji behawioralnych względem tego zachowania? Jeśli tak, to w jakim stopniu zależałoby to od typu komunikowanej normy oraz od postaw odbiorców – prozdrowotnych i prośrodowiskowych? Odpowiedzi na te pytania dostarczyły wyniki serii eksperymentów w ramach których uczestnicy wyrażali intencję behawioralną względem mycia dłoni podczas zapoznawania się ze scenariuszem opisującym hipotetyczną sytuację, w której uczestnik badania odwiedza publiczną toaletę w celu umycia dłoni. Przedmiotem manipulacji eksperymentalnej był typ użytych w scenariuszu znaków, prezentowanych uczestnikowi jako integralna część wystroju toalety (tj. dwa znaki umieszczone przy umywalce). Różnice pomiędzy znakami dotyczyły między innymi treści prośby (ekologiczna - oszczędność wody vs. zdrowotna - dbanie o higienę), jak i przekazu normatywnego (deskryptywny vs. powinnościowy). Wyniki sugerują, że pomimo ocenianej zbieżności

między parami znaków składających się wyłącznie z przekazów ekologicznych lub prozdrowotnych oraz rozbieżności między parami znaków równolegle komunikujących przekaz ekologiczny i prozdrowotny, ich wpływ na intencje behawioralne uczestników był niejednoznaczny - za co częściowo odpowiadały treści norm społecznych, postawy uczestników oraz sposób pomiaru intencji behawioralnych. Uzyskane wnioski zostaną omówione z perspektywy teorii koncentracji na normach społecznych oraz efektu hamowania norm przeciwstawnych (dotychczas weryfikowanego w badaniach dotyczących wyłącznie przeciwstawnych zachowań ekologicznych). Przedstawione zostaną wstępne implikacje zarówno dla zaplanowanych eksperymentów z pomiarem behawioralnym jak i wykorzystywania apeli normatywnych w kampaniach społecznych.

Zofia Mazur-Socha (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Mariola Łaguna (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Peter Gollwitzer (New York University, United States of America; University of Konstanz, Germany; Leuphana University Lüneburg, Germany), Gabriele Oettingen (New York University, United States of America; University of Hamburg, Germany):

Boję się, więc ćwiczę więcej vs. ćwiczę więcej, bo sprawia mi to radość. Afekt i intencje implementacyjne w zwiększaniu czasu ćwiczenia gry na instrumencie.

Abstrakt: Praktykowanie gry na instrumencie wiąże się z częstą ekspozycją społeczną i porównywaniem się z innymi, co wywołuje duży poziom stresu i lęku. Choć towarzyszący muzykom afekt negatywny motywuje wielu z nich do ćwiczenia na instrumencie, to jednocześnie może pozbawić ich radości z gry i pogorszyć jakość wykonania utworów. Pozytywny afekt również może sprzyjać podejmowaniu do nauki gry na instrumencie, jednak dotąd nie było wiadomo, w jakich sytuacjach taki wpływ byłby możliwy. Zaproponowaliśmy interwencję opartą na kontrastowaniu mentalnym i intencjach implementacyjnych (ang. MCII), w której muzycy 1) ustanawiali cel związany z ćwiczeniem oraz 2) uczyli się strategii regulowania negatywnych emocji. Celem badania było sprawdzenie 1) czy interwencja w porównaniu do grupy kontrolnej obniża lęk związany z ćwiczeniem oraz, czy 2) warunek eksperymentalny (interwencja vs. grupa kontrolna) moderuje związek między afektem przed interwencją tj. lękiem lub entuzjazmem a wzrostem czasu ćwiczenia po interwencji. Uczniowie szkół muzycznych i studenci akademii muzycznych zostali losowo przydzieleni do grupy kontrolnej lub eksperymentalnej. Raportowali ilość ćwiczenia oraz afekt związany z ćwiczeniem w przeciągu ostatniego tygodnia, następnie uczyli się strategii MCII (grupa eksperymentalna) lub czytali tekst o motywacji

do ćwiczenia (grupa kontrolna). Dwa tygodnie później ponownie podawali ilość ćwiczenia i oceniali swój afekt w ostatnim tygodniu. Interwencja MCII obniżyła lęk u muzyków. Warunek eksperymentalny był istotnym statystycznie moderatorem związku między afektem a wzrostem czasu ćwiczenia - w grupie kontrolnej im niższy był entuzjazm i wyższy lęk, tym większy wzrost ćwiczenia, a w grupie MCII im wyższy był entuzjazm i im niższy lęk, tym większy wzrost ćwiczenia. Podobne badanie warto przeprowadzić w innym kontekście np. w kontekście ćwiczeń sportowych, czy nauki akademickiej, aby sprawdzić, czy uzyskane w obecnym badaniu efekty moderacji zostaną powtórzone.

Paweł Jurek (Uniwersytet Gdański, Instytut Psychologii), Michał Olech (Uniwersytet Gdański, Instytut Psychologii):

Brak równoważności pomiaru postrzeganego technostresu związanego z użytkowaniem telefonu komórkowego w różnych kontekstach: wyzwania dla dalszych badań.

Abstrakt: Celem badania było przetestowanie równoważności pomiaru postrzeganego technostresu związanego z użytkowaniem telefonu komórkowego w trzech różnych kontekstach: (1) pracy zawodowej, (2) edukacji oraz (3) codziennego życia. W badaniu wzięty udział $N = 4653$ osoby, które zostały przydzielone do jednej z trzech grup badawczych. W grupie pierwszej ($n = 2473$) uczestnicy badania oceniali technostres związany z użytkowaniem telefonu komórkowego w życiu prywatnym; w grupie drugiej ($n = 776$) uczestnicy oceniali stres związany z użytkowaniem telefonu komórkowego w kontekście pracy zawodowej; w grupie trzeciej ($n = 1404$) uczestnicy oceniali telefon komórkowy jako źródło stresu, gdy technologia ta jest wykorzystywana na potrzeby edukacyjne. We wszystkich trzech grupach do pomiaru technostresu zastosowano tę samą skalę (składającą się z 14 pozycji) różniącą się jedynie instrukcją oraz sformułowaniami pięciu pozycji, które wskazywały na określony kontekst użytkowania telefonu. Do oceny równoważności pomiaru postrzeganego technostresu w trzech różnych kontekstach użytkowania telefonu komórkowego zastosowano wielogrupową confirmacyjną analizę czynnikową (MGCFA). Przetestowano niezmiennosc pomiaru na trzech poziomach: konfiguralnym (ta sama liczba czynników z przypisaniem tych samych pozycji do czynników), metrycznym (równoważne ładunki czynnikowe) oraz skalarnym (równoważne stałe regresji). Obliczenia wykonano w środowisku R z zastosowaniem pakietu lavaan. Uzyskane wyniki wykazały, że w każdym z badanych kontekstów zastosowana skala mierzy trzy wymiary technostresu: techno-przeciążenie, techno-złożoność oraz techno-zagrożenie (równoważność konfiguralna). Natomiast nie wykazano metrycznej i skalarnej równoważności pomiaru, co wskazuje, że odpowiedzi na te same

lub podobne pozycje Skali Postrzeganego Technostresu zastosowanej w różnych kontekstach nie mogą być statystycznie porównywane. Użyte wyniki przeanalizowano w świetle wyzwań dla dalszych badań.

WYKŁAD LAUREATA NAGRODY PSPS:

Janusz Reykowski

Aula S205 // 15.09 // 13:25 — 14:10

SESSION 6 [ENG].

CROSS-CULTURAL PSYCHOLOGY SECTION OF THE POLISH SOCIETY OF SOCIAL PSYCHOLOGY SYMPOSIUM.

Organized by Magdalena Żemojtel-Piotrowska.

Discussant: Peter Jonason (Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw; University of Padova).

Aula S205 // 15.09 // 14:15 — 5:55

Magdalena Żemojtel-Piotrowska (Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw Cross-cultural Psychology Centre), Jarosław Piotrowski (Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw Cross-cultural Psychology Centre), Maksim Rudnev (Independent Researcher):

The just war beliefs, national, and religious narcissism in the Polish context.

Abstract: "Just war" concept refers to the reasons and means of conducting war. Albeit war is unusual and extreme case of intergroup conflict resolution, the beliefs justifying it are of highest interest as affecting the society willingness to support such policy of own government. In the current study, basing on Polish national representative sample ($N = 893$; 52.1% female; age range 18-82, $M_{age} = 45.07$, $SD = 16.12$), we make an attempt to identify the content and underlying structure of the war-related beliefs and its relationship with psychological factors, especially religious and national identification (secure and narcissistic). The just-war beliefs scale occurred to have three factors: (1) restricted justification of reasons for war (belief in a just war); (2) unrestricted justification of reasons for war (utilitarian views of war); and (3) unrestricted views of means used during war ("dirty war"). We have found that both national and religious narcissisms were positively related to see the war in unrestricted way. National narcissism was related more directly, via greater levels of Right-wing Authoritarianism (RWA), while religious (Catholic) narcissism was related positively to unrestricted

just war beliefs via increased levels of extrinsic religiosity and positively related to restricted just war beliefs via increased levels of spirituality. We discuss the importance of religious and national tradition on the just war beliefs and cultural limitations of our findings as an inspiration for further studies in different religious and cultural traditions.

Paweł Brzóska (Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw, Cross-cultural Psychology Centre), the members of "COVID-19, personality, and quality of life: Self-enhancement in the time of pandemic" project: **Conspiracy and magical beliefs about COVID-19: Cross-cultural perspective.**

Abstract: Infodemic was a pandemic of false information that spread worldwide with the pandemic of COVID-19. Despite catastrophic consequences, the pandemic creates a unique opportunity to investigate unfounded beliefs – including conspirational and magical – in various cultural contexts. In 50 countries (N = 13,579) we investigated unfounded beliefs about COVID-19 and their relationship with demographic variables, cynicism, and fear of COVID-19. Moreover, we investigated national-level factors including different aspects of socioeconomic development and Schwartz cultural values. Confirmatory factor analyses indicated that the two-factor model of unfounded beliefs fitted data well in almost every country, and its measurement was invariant between countries at the metric level. Unfounded beliefs were not related to demographics but related positively to cynicism and fear of COVID-19. On the country level, unfounded beliefs were related to worse socioeconomic country status (i.e., Human Development Index, happiness, GDP/capita) and prioritizing embeddedness over autonomy.

Agata Błachnio (The John Paul II Catholic University of Lublin, Poland), Aneta Przepiórka (The John Paul II Catholic University of Lublin), Oleg Gorbaniuk, (University of Zielona Góra, The John Paul II Catholic University of Lublin, Poland), Monika McNeill, Glasgow Caledonian University, UK Rebecca Bendayan, University of Malaga, Spain,, 1Department of Biostatistics and Health Informatics, Institute of Psychiatry, Psychology and Neuroscience, King's College London, London, United Kingdom Mit-hat Durak (Bolu Abant Izzet Baysal University, Turkey), Emre Senol Durak (Bolu Abant Izzet Baysal University, Turkey), Menachem Ben-Ezra (Ariel University, Israel), Martina Benvenuti (Italian National Research Council (CNR) and University of Bologna, Italy), Alan Angeluci (City University of São Caetano do Su, Brasil), Ana Maria Abreu (the University Universidade Europeia of Lisbon, Portugal), Maria J. Blanca (University of Malaga, Spain), Tihana Brkljacic (Institute of Social Sciences Ivo Pilar, Croatia),

Nenad Čuš Babić (University of Maribor, Slovenia), Julia Gorbaniuk (The John Paul II Catholic University of Lublin, Poland), Juraj Holdoš (Department of Psychology, Catholic University in Ruzomberok, Slovakia), Ana Ivanova (The John Paul II Catholic University of Lublin, Poland), Sadia Malik (University of Sargodha, Pakistan), Elvis Mazzoni, University of Bologna, Italy), Anita Milanovic (Clinic for mental disorders „Dr Laza Lazarević“, Belgrade, Serbia), Bojan Musil (University of Maribor, Slovenia), Igor Pantic (University of Belgrade, Serbia), Belen Rando (the University Universidade Europeia of Lisbon, Portugal), Gwendolyn Seidman (Albright College, US), Lancy D'Souza (University of Mysore, India), Mariek, M. P. Vanden Abeele, (University of Tilburg, the Netherlands), Mariusz Wołóń-ciej (The John Paul II Catholic University of Lublin, Poland), Anise M.S. Wu (University of Macau, China), Shu Yu, (University of Macau, China):

Wskaźniki z poziomu kraju jako moderatory związku między phubbingiem i dystresem. Badania w 20 krajach.

Abstract: Problematyczne korzystanie z telefonu komórkowego jest związana negatywnie na zdrowie psychiczne. Niektóre badania wskazują, że uzależnienia behawioralne mogą mieć związek ze zmiennymi kulturowymi. Celem naszego badania było sprawdzenie, czy wskaźniki z poziomu kraju moderują związek między phubbingiem a dystresem psychologicznym. W badaniu wzięło udział N= 7315 osób z 20 krajów, które wypełniały Skalę Phubbingu oraz Skalę Dystresu Psychologicznego Kesslera (K6). W analizach uwzględniono również wskaźniki dotyczące poszczególnych krajów: Gender Gap Index (GGI), Human Development Index (HDI), Social Progress Index (SPI) oraz wymiary kultury Hofstede'a oraz World Happiness Index (WHI). Nasze wyniki pokazały, że stres psychologiczny jest związany z co najmniej jednym wymiarem phubbingu (tj. z zaburzeniami komunikacji lub obsesją telefoniczną) we wszystkich krajach, co oznacza, że związek ten jest uniwersalny kulturowo. Pokazano także, że nasilenie korelacji między phubbingiem a dystresem jest uzależnione kulturowo.

Piotr Szymczak (Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw, Cross-cultural Psychology Centre):

Circumplex Model of Narcissism and social media addiction in two countries.

Abstract: The Circumplex Model of Narcissism (CMN) is a theoretical model, which is built on the dimensions of agency (vs. passivity) and communion (vs. antagonism). Social Media (SM) addiction contains features of excessive concentration on the use of social networking sites, what in turn affects other spheres of one's life. Some studies already confirmed that indeed connections between narcissism and SM

addiction exist, but still little is known which aspects of narcissism are responsible for this relationship. The aim of presented research was to examine how agentic (vs. passive) and communal (vs. antagonistic) narcissistic strategies of the CMN are related to SM addiction. Moreover, we aimed to study cultural differences in relationships between SM addiction and narcissism, with respect to sex differences. Two samples were examined: Polish sample of 657 people (56,6% women) aged from 18 to 82 ($M = 45.31$; $SD = 15.38$) and UK sample of 410 people (48% women) aged from 18 to 40 ($M=28.77$; $SD=5.64$). Results of Study 1 indicate that SM addiction is related to all strategies of CMN while results of Study 2 indicate that SM addiction is related to enmity, isolation, servility, and admiration strategies of CMN. Sex differences in relationship between narcissistic strategies of admiration and sanctity and social media addiction were discovered. Country differences in relationship between examined narcissistic strategies and social media addiction were discovered for sanctity, fusion and heroism. Results of the study show that CMN appears to be the useful method to get broader and more exact examination of narcissism in relation to social media addiction, and that the patterns of relationship between SM addiction and narcissism may be different in Poland and in UK.

SESJA 7.

SPOŁECZNA PSYCHOLOGIA STOSUNKU DO SZCZEPIEŃ. DOŚWIADCZENIA Z EPIDEMII COVID-19.

Organizacja: Michał Bilewicz.

Dyskutant: Dariusz Doliński.

Aula S204 // 15.09 // 14:15 — 15:55

Kamil Izydorczak (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Psychologii we Wrocławiu), Dariusz Dolinski (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Psychologii we Wrocławiu), Oliver Genschow (Universität zu Köln, Social Cognition Center Cologne), Wojciech Kulesza (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Psychologii w Warszawie), Paweł Muniak (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Psychologii w Warszawie), Bruno Gabriel Salvador Casara (Università degli Studi di Padova, Department of Developmental and Socialization Psychology), Caterina Suitner (Università degli Studi di Padova, Department of Developmental and Socialization Psychology):

Intencja zaszczepienia przeciw COVID-19 a porównawczy realizm.

Abstrakt: W różnych populacjach i na różnych etapach pandemii wykazano, że ludzie uważają siebie za mniej narażonych na zakażenie niż ich

przeciętni rówieśnicy. Zjawisko to znane jest jako optymizm porównawczy i jest jednym z najlepiej udokumentowanych efektów w psychologii społecznej. Jednak w dotychczasowych badaniach nie uwzględniano zazwyczaj osób, które nie przejawiają tej poznawczej tendencji. W mini metaanalizie 6 badań odkryliśmy, że porównawczy realiści mają mniejszą intencję zaszczepienia się niż porównawczy optymiści oraz pesymiści. W kolejnym badaniu zreplikowaliśmy główny efekt, ponadto nie znaleźliśmy dowodów na różnice w umiejscowieniu kontroli psychologicznej oraz potrzebie kontroli między porównawczymi realistami a optymistami. W badaniu 3 również zreplikowaliśmy główny efekt a także stwierdziliśmy, że realiści szacują zagrożenia związane z zaszczepieniem się oraz zagrożenia związane z zachorowaniem jako bardziej wyrównane. Omawiamy jak nasze wyniki mogą pomóc zrozumieć proces decyzyjny dotyczący szczepień oraz przedstawiamy teoretyczne i statystyczne argumenty na rzecz uwzględnienia osób niestronniczych w analizach porównawczego optymizmu/pesymizmu.

Wiktor Soral (Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski), Michał Bilewicz (Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski), Robert Böhm (Fakultät für Psychologie, Universität Wien), Maria Babińska (Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski):

Czy brak kontroli jest związany z większą czy mniejszą gotowością do szczepień?

Abstrakt: Pandemia COVID-19 w wielu społeczeństwach przyczyniła się do istotnego nasilenia poczucia braku kontroli nad biegiem zdarzeń. Ekspozycja na niekontrolowalność prowadzi do przestawienia na deliberacyjny stan umysłu, pozostawania w nim przez dłuższy czas i do zaburzenia procesów celowego działania. Choć osoby w deliberacyjnym stanie mogą mieć bardziej realistyczne spojrzenie na rzeczywistość, rozważanie czynników „za” i „przeciw” podjęciu działania może utrudniać im przejście do fazy implementacji. Na podstawie przedstawionego modelu przewidywaliśmy, że brak kontroli będzie na kilka – przeciwstawnych – sposobów związany z gotowością do szczepień. Na poziomie indywidualnym, brak kontroli będzie związany z bardziej realistyczną oceną swojej podatności na zachorowanie i większą chęcią zaszczepienia się. Jednocześnie brak kontroli będzie związany z częstszym rozważaniem przeciwwskazań do szczepienia się i odwlekaniem decyzji o przyjęciu szczepionki. Na poziomie grupowym, brak kontroli będzie związany z poczuciem większej odpowiedzialności za inne osoby i sprzyjać decyzji o zaszczepieniu się. Równocześnie, brak kontroli będzie związany z większą skłonnością do przyjmowania antyszczepionkowych teorii spiskowych i mniejszą chęcią szczepienia się. Przewidywania te sprawdzaliśmy na danych zebranych w 6 krajach

w ramach Środkowoeuropejskiego Sondażu Społecznego (N = 11 383). Uczestnicy odpowiadali na pytania o poczucie wpływu na bieg zdarzeń dookoła nich, a także o ich postawy wobec szczepień w ogóle. Wspólny wzorec wyników był zgodny z przewidywaniami, ale kolejne analizy ujawniły pewne różnice pomiędzy krajami. Dodatkowa analiza wykazała, że poczucie kontroli u uczestników sondażu było pozytywnie skorelowane z surowością obostrzeń antycovidowych w kraju ich zamieszkania. W ramach prezentacji przedstawimy szczegółowe wyniki oraz poddamy dyskusji ich znaczenie dla strategii promocji szczepień.

Tomasz Grzyb (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Psychologii we Wrocławiu), Kamil Izydorczak (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Psychologii we Wrocławiu):

Szczepienia przeciwko COVID-19 w krajach o wysokim oraz niskim poziomie wyszczepienia – studium perspektyw oraz motywacji mieszkańców.

Abstrakt: W wielonarodowym badaniu online, postanowiliśmy zapytać ludzi o powody ich zaszczepienia lub niezaszczepienia, o to jak oceniają skuteczność rozmaitych działań mających na celu walkę z pandemią a także o poglądy na szczepienia wśród ich najbliższych. Do naszych badań wybraliśmy 5 krajów Unii Europejskiej. Oprócz Polski wybraliśmy dwa kraje o najniższym poziomie wyszczepialności w UE (Bułgarię oraz Rumunię) a także dwa o najwyższym poziomie (Włochy oraz Portugalię). Kraje najbardziej pro- i anty-szczepionkowe nie różniły się wyraźnie co do powodów szczepienia oraz nie-szczepienia, zaobserwowaliśmy jednak kilka interesujących, lokalnych trendów. Przykładowo, Polska wyróżniała się na tle wszystkich krajów niższymi wskaźnikami niemal każdej motywacji do szczepienia. Innym interesującym wynikiem jest wysoki wskaźnik korelacji pomiędzy własną postawą wobec szczepień a postawą, którą respondenci szacowali u najbliższych. Postawa trzech najbliższych osób okazała się wyjaśniać 63% wariancji postawy własnej. Omawiamy możliwe wyjaśnienia uzyskanych wyników oraz wskazujemy wśród nich na te, które mogą w największym stopniu inspirować dalsze badania nad czynnikami sukcesu oraz porażki w państwowej polityce pro-szczepionkowej.

Michał Bilewicz (Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski), Wiktor Soral (Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski):

Czy antyszczepionkowcy są autorytarni? Psychologia polityczna szczepień przeciw COVID-19.

Abstrakt: Psychologia polityczna często podkreśla fundamentalny wpływ ideologii politycznej, rozumianej jako liberalizm-konserwatyzm

bądź lewicowość-prawicowość na wiele przejawów życia społecznego (por. Jost, 2021). Jednocześnie użyteczność tego wymiaru w domenie zdrowia publicznego wydaje się ograniczona. W wypadku gotowości do szczepień przeciw COVID-19 w USA wykazano wyższy poziom niechęci do szczepień wśród konserwatystów (Callaghan i in., 2020; Fridman i in., 2021), w Polsce związek nie stwierdzono takiego związku (Kossowska i in., 2021), zaś w Hiszpanii to radykalni lewicowcy okazali się grupą najbardziej niechętną szczepieniom (Hornsey i in., 2021). W niniejszym wystąpieniu próbujemy zastosować dwuprocesowy model ideologii politycznej zaproponowany przez Duckitta (2001), w którym wyodrębnia się hierarchiczne (SDO) i autorytarne (RWA) aspekty prawicowości, do kontekstu szczepień przeciw COVID-19. W dużym międzynarodowym badaniu porównawczym przeprowadzonym w Niemczech (N = 1210), Polsce (N = 1209) i Wielkiej Brytanii (N = 1222) sprawdziliśmy wpływ SDO i RWA jako predyktorów niechęci do szczepień, a także międzykulturową uniwersalność związku między ideologiami politycznymi a postawami wobec szczepionek. We wszystkich trzech krajach wysokie SDO wiązało się z większą niechęcią do szczepień, podczas gdy wysokie RWA wiązało się z mniejszą niechęcią do szczepień. Te odkrycia pozwalają określić wpływ tych dwóch aspektów prawicowego światopoglądu w dziedzinie zdrowia publicznego.

Anna M. Rędzio, Kamil Izydorczak (UW):

Informacja o rosyjskiej propagandzie antyszczepionkowej a postawy Polaków wobec szczepień.

Abstrakt: Z analiz Instytutu Badań Internetu i Mediów Społecznościowych wynika, że nawet 90% kont w mediach społecznościowych zaangażowanych w prorosyjską propagandę tuż po ogłoszeniu przez Putina niepodległości separatystycznych republik to konta, które aż do tego momentu były kojarzone z ruchami antyszczepionkowymi. Postanowiono sprawdzić, czy informacja o tym fakcie, zwłaszcza poparta konkretnymi przykładami (screenami tweetów), wpływa na stosunek do szczepień przeciwko COVID-19 i grypie. W badaniu eksperymentalnym przeprowadzonym na platformie internetowej PROLIFIC wzięły udział osoby wstępnie deklarujące negatywny lub neutralny stosunek do szczepień przeciwko COVID-19. Uczestnicy w Warunku 1 czytali artykuły informujące o tym, że przytłaczająca większość kont prorosyjskich to konta, które wcześniej były antyszczepionkowe, ponadto oglądali screeny tweetów pochodzących z takich kont. Uczestnicy w Warunku 2 jedynie czytali takie artykuły, natomiast uczestnicy w Warunku 3 czytali artykuły o tematyce neutralnej. Następnie wszyscy wypełniali kwestionariusz postaw wobec szczepień. Wyniki wskazują na istotną różnicę między warunkami eksperymentalnymi, z wyższymi wynikami

w Warunku 1 i 2 niż w Warunku 3, przy czym efekt jest silniejszy dla Warunku 1. Sugeruje to, że uświadamianie społeczeństwa o tym, że opinie antyszczepionkowe nie pochodzą najczęściej od zwykłych ludzi dzielących się swoimi doświadczeniami, lecz są sterowane przez polityków, zwłaszcza nieprzyjrzanych, mogą pozytywnie wpłynąć na postawy Polaków wobec szczepień.

SESSION 8. [ENG]

INTERGROUP AND INTERPERSONAL RELATIONS.

Chair: Göksu Celikkol.

Aula S203 // 15.09 // 14:15 — 5:55

Göksu Celikkol (University of Helsinki, University of Gdansk), Tuuli Anna Renvik (University of Helsinki), Florencia M. Sorthaix (University of Helsinki), Inga Jasinskaja-Lahti (University of Helsinki), Jolanda Jetten (University of Queensland, Brisbane, Australia), Amarina Ariyanto (University of Indonesia, Jakarta, Indonesia), Frédérique Autin (University of Lausanne, Lausanne, Switzerland), Nadia Ayub (Institute of Business Management, Karachi, Pakistan), Constantina Badea (Université Paris Ouest Nanterre La Défense, Paris, France), Tomasz Besta (University of Gdańsk, Gdańsk, Poland), Fabrizio Butera⁴, Rui Costa-Lopes (University of Lisbon, Lisbon, Portugal), Lijuan Cui (East China Normal University, Shanghai, China), Carole Fantini (Université Libre de Bruxelles, Brussels, Belgium), Gillian Finchilescu University of the Witwatersrand, Johannesburg, South Africa), Lowell Gaertner (University of Tennessee, Knoxville, Tennessee, United States of America), Mario Gollwitzer (Ludwig-Maximilians-Universität, München, Germany), Ángel Gómez (Universidad Nacional de Educación a Distancia, UNED, Madrid, Spain), Roberto González (Pontificia Universidad Católica de Chile, Santiago, Chile), Ying Yi Hong (Chinese University of Hong Kong, Hong Kong), Dorthe Høj Jensen (Aarhus University, Aarhus, Denmark), Minoru Karasawa (Nagoya University, Nagoya, Japan), Thomas Kessler (University of Jena, Jena, Thuringia, Germany), Olivier Klein Université Libre de Bruxelles, Brussels, Belgium), Marcus Lima (Federal University of Sergipe, Sergipe, Brazil), Laura Megevand (ISCTE—University Institute of Lisbon, Lisbon, Portugal), Thomas Morton (University of Copenhagen, Copenhagen, Denmark), Paola Paladino (University of Trento, Trento, Italy), Tibor Polya (Hungarian Academy of Sciences, Budapest, Hungary), Aleksejs Ruza (Daugavpils University, Daugavpils, Latvia), Wan Shahrazad (National University of Malaysia, Bangi, Malaysia), Sushama Shama (Kurukshetra University, Kurukshetra, Haryana, India), Heather J. Smith (Sonoma State University, Rohnert Park, United States of America), Ana

Raquel Torres (Federal University of Paraíba, João Pessoa, Brazil), Anne Marthe van der Bles (University of Groningen, Groningen, Netherlands), Michael J.A. Wohl (Carleton University, Ottawa, Ontario, Canada):

Individual, group, and temporal perspectives on the link between wealth and perceived realistic threat.

Abstract: By utilizing data from 28 countries in five continents (N = 6112), this study assessed whether objective country-level wealth (HDI) and subjective (individual and group-level) wealth are associated with national majority group members' realistic threat perceptions related to immigration. Previous research on the relationship between wealth and intergroup relations has provided evidence that both economic hardships and economic prosperity can play an important role in negative reactions towards immigrants. Furthermore, researchers noted the importance of distinguishing and accounting for objective and subjective wealth, as well as an individual's perceptions on their own and their group's economic situation, while investigating the link between wealth and intergroup attitudes. However, there is a scarcity of research that not only acknowledges the complexity of this relationship by accounting for the direct and interactive effects of objective/subjective and personal/group wealth but also argues for the importance of looking at the anticipations regarding the future wealth and its intergroup ramifications. With focusing on the realistic threat perceptions as a direct ramification of the economic situation, this study aims to fill this gap by testing if current and anticipated subjective economic wealth is associated with realistic threat that is perceived from immigrants, and exploring the possible curvilinear association between relative wealth (i.e., better or worse economic situation) and perceived realistic threat. We employed a mixed-model procedure for multilevel modeling, using survey data gathered from representative samples in 28 countries. We found both objective (HDI) and perceived country-level wealth to predict realistic threats. We also found that HDI moderated the effect of anticipated personal wealth on the perceived realistic threat: anticipated decrease in personal wealth in the future was associated with higher threat perceptions only in low but not in moderate or high HDI countries. Our results showed that realistic intergroup threat is motivated by both current and anticipated wealth, and that objective country-level wealth was a stronger predictor of perceived realistic threats, which moderates the effect of anticipated personal wealth. With our results, we join the discussion on the paradoxical effect of wealth on intergroup relations by obtaining evidence on the importance of the perceptions of worsening economic situation rather than the perceptions of the prosperous economic situation for threat perceptions. Furthermore, we contribute to research with results showing that heightened realistic threat that is perceived from

immigrants can be motivated by not only the perceptions of worsening personal and country-level economic situation, but also having a negative outlook towards future personal economic situation especially among those who live in countries that have a lower standard of living.

Zea Szebeni (University of Helsinki), Inga-Jasinskaja Lahti (University of Helsinki), Jan-Erik Lönnqvist & Zsolt Szabó:

Whom do we trust? Profiling (dis)information believers in the Hungarian context.

Abstract: Taking a person-centered approach, the study explores different constellations of social- psychological characteristics associated with disinformation belief. Hungarian participants (N = 295) judged the accuracy of fake and real news items with a political (pro/anti-government) and nonpolitical narrative. Their trust in the media and politicians, satisfaction with the current Hungarian government, conspiracy mentality, daily media consumption and formal education were measured along with sociodemographic characteristics, which were cluster analyzed in order to identify different profiles of participants. Four profiles emerged, in two distinct groups: "fake news believers" and "fake news non-believers", with high conspiracy mentality being the main marker of the former. The fake news believer profiles differed in terms of political trust: one extremely trusting to the media and politicians, the other extremely distrusting. The fake news non-believers also consisted of two different groups equipped with low conspiracy mentality but representing different social statuses defined by high vs low education.

Hungary provides an ideal testing ground for research on disinformation, as both government and opposition supporters are similarly tempted and tested by the disinformation that their political leaders spread. In this low-trust and misinformation-heavy context, even extreme trust can yield gullibility, which may not be the case in other, more objective media contexts.

Ewa Szumowska (Uniwersytet Jagielloński), Natalia Wójcik (Uniwersytet Jagielloński), Paulina Szwed (Uniwersytet Jagielloński), Arie W. Kruglanski (University of Maryland):

Says Who? Credibility effects in self-verification strivings.

Abstract: Research shows that people prefer self-consistent over self-discrepant feedback—the self-verification effect. It is not clear, however, whether the effect stems from striving for self-verification or from the preference for subjectively accurate information. We argue that people prefer self-verifying feedback because they find it to be more

accurate than self-discrepant feedback. We thus experimentally manipulated feedback credibility by providing information on its source: a student (control condition) or an experienced psychologist (experimental condition). In line with our expectations, the results of two preregistered studies with 342 adults showed that people preferred self-verifying feedback only in the control condition. In the experimental condition, the effect disappeared (or reversed, in Study 1). Study 2 showed that individual differences in credibility (epistemic authority) ascribed to the self and to psychologists matter as well. These findings suggest that feedback credibility, rather than the desire for self-verification, often drives the self-verification effect.

Konrad Bocian, Wiesław Baryła, Bogdan Wojciszke (Uniwersytet SWPS):
Moderators of the liking bias in judgments of moral character.

Abstract: Previous research found evidence for a liking bias in moral character judgments because judgments of liked people are higher than those of disliked or neutral ones. This article sought conditions moderating this effect. In Study 1 (N = 792), the impact of the liking bias on moral character judgments was strongly attenuated when participants were educated that attitudes bias moral judgments. In Study 2 (N = 376), the influence of liking on moral character attributions was eliminated when participants were accountable for the justification of their moral judgments. Overall, these results suggest that although liking biases moral character attributions, this bias might be reduced or eliminated when deeper information processing is required to generate judgments of others' moral character.

SESJA 9.

CECHY I PRZEKONANIA JEDNOSTKI I RELACJE INTERPERSONALNE.

Prowadzenie: Aleksandra Rabinovitch.

Aula S207 // 15.09 // 14:15 — 15:55

Maria Baran (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Krzysztof Kaniasty (Instytut Psychologii PAN, Indiana University of Pennsylvania, USA), Katarzyna Hamer (Instytut Psychologii PAN), Marta Boczkowska (Instytut Psychologii PAN, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Beata Urbańska (Instytut Psychologii PAN):

Wdzięczność sprawia, że podczas pandemii COVID-19 czujesz się lepiej, ale dlaczego? Rola wsparcia udzielanego i otrzymywanego.

Abstrakt: Pandemia COVID-19 okazała się poważnym kryzysem prowadzącym m.in. do pogorszenia ogólnego stanu psychicznego ludzi na całym świecie. Ważne jest zatem poszukiwanie czynników, które mogłyby pełnić rolę czynnika chroniącego przed negatywnymi skutkami psychologicznymi pandemii. Badania wskazują na to, że taką rolę może pełnić wdzięczność, która jest związana z wyższym dobrostanem i to nawet w sytuacjach trudnych/kryzysowych. Empirycznie potwierdzono, że za pozytywny efekt wdzięczności na dobrostan odpowiada m.in. postrzegane wsparcie społeczne. Wciąż jednak nie wiadomo czy i w jaki sposób bycie biorcą czy też dawcą wsparcia społecznego będzie związane z wdzięcznością i dobrostanem. Celem naszego badania było sprawdzenie w jaki sposób wdzięczność (rozumiana dyspozycyjnie) oraz wsparcie społeczne: udzielane i otrzymywane będą związane ze wskaźnikami hedonistycznego dobrostanu: satysfakcją z życia i pozytywnym afektem. Badanie zostało przeprowadzone metodą CAWI w lutym 2022 roku jako część większego badania w schemacie powtarzanym, którego celem jest monitorowanie długotrwałych skutków pandemii. Próba obejmowała 2652 osób i została dobrana metodą losowo-kwotową dla reprezentacji dorosłych Polaków. Testowano dwa modele podwójnej mediacji. Okazało się, że wdzięczność była pozytywnie związana zarówno z satysfakcją z życia (model 1) jak i pozytywnym afektem (model 2), jednak relacja ta, w obu przypadkach, była mediowana przez wsparcie udzielane, a nie otrzymywane. Efekty te wystąpiły przy kontrolowaniu zmiennych demograficznych (płci, wieku, wykształcenia, wielkości miejsca zamieszkania), jak również poziomu obaw związanych z pandemią COVID-19.

Paulina Idziak, (Uniwersytet SWPS, Instytut Psychologii, Wydział Psychologii we Wrocławiu), Małgorzata Gamian-Wilk, (Uniwersytet SWPS, Instytut Psychologii, Wydział Psychologii we Wrocławiu), Gabriela Ziata (Uniwersytet SWPS, Instytut Psychologii, Wydział Psychologii we Wrocławiu), Konrad Smolak (Uniwersytet SWPS, Instytut Psychologii, Wydział Psychologii we Wrocławiu):

Ciemne strony ekstrawersji: czy wysoki poziom ekstrawersji sprzyja byciu wykluczonym i mobbingowanym w pracy?

Abstrakt: Chociaż wysoki poziom ekstrawersji wiąże się z wieloma przejawami dobrostanu, wyniki związane z doświadczaniem wykluczenia i mobbingu w pracy są sprzeczne. Część wyników badań sugeruje, że z byciem wykluczonym i poddawany mobbingowi wiąże się raczej niski poziom ekstrawersji. Wyniki niektórych badań podłużnych sugerują jednak przeciwny wzorzec zależności. Natomiast wyniki metaanaliz nie wykazują związku między poziomem ekstrawersji a doświadczaniem nękania w pracy. W przeprowadzonej serii trzech badań eksperymen-

talnych manipulowano treścią historyjek przedstawiających zachowanie bohatera w miejscu pracy tak, aby odzwierciedlało ono wysoką lub niską ekstrawersję (badanie 1), wysoki poziom asertywności lub towarzyskości lub tendencji do podejmowania ryzyka jako trzech aspektów ekstrawersji (badanie 2), niską lub wysoką asertywność lub asertywność funkcjonalną (badanie 3). Wyniki wykazały, że bohater prezentujący zarówno niski jak i wysoki poziom ekstrawersji postrzegany jest negatywnie. Badani byli skłonni wykluczać bohatera, który zachowywał się asertywnie i przejawiał tendencję do podejmowania ryzyka. Jednakże bohater, który zachowywał się asertywnie, ale przejawiał uprzejmość i troskę o otoczenie (asertywność funkcjonalna) nie był wykluczany. Wyniki badań spójne są z hipotezą zakładającą, że prowokacyjne zachowania mogą sprzyjać byciu wykluczonym, wskazują jednakże czynniki chroniące ekstrawertyków przed możliwością doświadczania wykluczenia lub mobbingu w pracy.

Agnieszka Łyś (Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Anna Studzińska (ICAM Toulouse), Kamilla Bargiel-Matusiewicz (Uniwersytet Warszawski):

Postrzeganie przekazów medialnych na temat przestępstw - rola typu przestępstwa i statusu społeczno-ekonomicznego podejrzanego.

Abstrakt: Niemal 5 lat temu hasło #metoo obiegło cały świat, zapoczątkowując ożywioną, trwającą do dziś dyskusję na temat przestępstw seksualnych i budząc zarówno falę entuzjazmu, jak i krytyki. Jednym z argumentów używanych przez krytyków ruchu #metoo jest twierdzenie, że godzi on w zasadę domniemania niewinności. Jak jednak zauważa Lessard (2017), zasada domniemania niewinności niekiedy bywa używana jako pretekst do uciszania osób mówiących o swoich doświadczeniach przemocy. W moim badaniu chciałam sprawdzić, czy percepcja przekazów medialnych na temat przestępstwa jest zależna od typu przestępstwa (seksualne vs. nieseksualne) i statusu społeczno-ekonomicznego podejrzanego (wysoki vs. niski). Zaprezentowano osobom badanym cztery opisy przestępstw, różniące się tymi właśnie zmiennymi. Okazało się, że typ przestępstwa nie miał wpływu na postrzeganie przekazu, natomiast okazało się, że w przypadku podejrzanego o wysokim statusie społeczno-ekonomicznym osoby badane kładły większy nacisk na domniemanie niewinności (czyli np. częściej zgadzały się ze stwierdzeniem, że dopóki nie ma wyroku sądu, podejrzany powinien być traktowany jako osoba niewinna), niż w przypadku podejrzanego o niskim statusie.

Bartosz Wiszniewski (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy),
Magdalena Orłowska (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy):
Poziom samooceny i narcyzmu u użytkowników Instagrama na różnych etapach pandemii Covid-19.

Abstrakt: Praca omawia poziom narcyzmu oraz samooceny u użytkowników Instagrama na różnych etapach pandemii Covid-19. Zbadano 399 osób pomiędzy 13 a 56 rokiem życia korzystających z aplikacji z Instagram, które prowadzą konto osobiste. Celem badania było sprawdzenie, czy moment pandemii różnicuje poziom narcyzmu i samooceny użytkowników Instagrama. Dane były zbierane w trzech pomiarach na różnych etapach pandemii. Badani wypełniali Kwestionariusz NPI (Bazińska, Drat-Ruszczak, 2004) dotyczący narcyzmu oraz kwestionariusz samooceny Rosenberga SES (Łaguna 2007) mierzący wysokość samooceny. Sprawdzano również ile czasu badani przeznaczają na tworzenie oraz przeglądanie treści na Instagramie. Zakładano, że poziom samooceny oraz narcyzmu użytkowników Instagrama będzie się różnił na każdym etapie pandemii. Wyniki analiz pokazują jednak, że moment pandemii nie różnicuje poziomu narcyzmu oraz samooceny. Natomiast okazało się, że czas spędzany na portalu, płeć oraz wiek ma istotny związek z poziomem narcyzmu oraz samooceny.

Aleksandra Rabinovitch (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny),
Konrad Szocik (Yale University; University of Information Technology and Management in Rzeszow),
Katarzyna Cantarero (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny):

Ateiści nie są aż tacy źli: Postrzeganie ludzi krzywdzących zwierzęta.

Abstrakt: W ocenie społecznej moralność wiąże się z wiarą w Boga. Ponieważ jednak wierzący uważają zwierzęta (inne niż człowiek) za stworzenia gorsze, są bardziej skłonni do wyrządzania im krzywdy niż osoby niewierzące. W dwóch badaniach testowaliśmy, czy w ocenie społecznej krzywdzenie zwierząt będzie postrzegane jako bardziej charakterystyczne dla osób wierzących w Boga niż dla ateistów. Wykorzystaliśmy do tego celu klasyczny paradygmat błędu koniunkcji. Prezentowaliśmy badanym (N = 594) cztery scenki przedstawiające krzywdzenie zwierząt dla własnego zysku (Badanie 1) oraz znęcanie się nad zwierzętami (Badanie 2). Badani określali, kim najprawdopodobniej jest bohater każdej scenki: kryminalistą vs. osoba wierząca (katolikiem) vs. osoba niewierząca (ateistą). Wyniki wykazały, że badani najczęściej przypisywali krzywdzenie zwierząt kryminalistom, potem – katolikom, a najrzadziej – ateistom. Otrzymany efekt wskazuje, że moralne uprzedzenia wobec osób niewierzących nie dotyczą relacji człowieka ze zwierzętami.

POZNAWCZA PSYCHOLOGIA SPOŁECZNA - PRZETWARZANIE INFORMACJI.

Prowadzenie: Joanna Sweeklej.

Aula S208 // 15.09 // 14:15 — 15:55

Patrycja Didyk (Instytut Psychologii, UKSW), Marek Nieznański (Instytut Psychologii, UKSW):

Redukcja dysonansu poznawczego a pamięć dokonanego wyboru: badania z perspektywy teorii podwójnego przypominania.

Abstrakt: Przeszłe decyzje i zachowania mogą wpływać na nasze teraźniejsze preferencje oraz postawy. To zagadnienie w psychologii społecznej zostało opisane przez Festingera (1957) w jego klasycznej teorii dysonansu poznawczego, która zakłada, że konflikt między elementami poznawczymi wywołuje dyskomfort. Redukcja dysonansu może odbywać się przez tzw. rozchodzenie się alternatyw (spread of alternatives), czyli obniżenie oceny tej opcji, z której trzeba było zrezygnować, a podwyższenie oceny tej, która została wybrana. W zaprezentowanych badaniach podjęto próbę odpowiedzi na pytanie: czy redukcja dysonansu poznawczego poprzez rozchodzenie się alternatyw wymaga świadomego przetwarzania poznawczego, któremu towarzyszy pamięć epizodyczna? Przeprowadzone eksperymenty wykorzystywały paradygmat swobodnego wyboru (free – choice paradigm, FCP), który polegał na ocenie, przez osoby badane, jak bardzo chciałyby wybrać się do danego państwa w podróż. Następnie dokonywały one wyboru, pomiędzy państwami z podobną średnią arytmetyczną ocen i przechodziły do trzeciej części badania, czyli ponownej oceny wszystkich państw. Ostatnim etapem był test pamięci, opierający się na teorii podwójnego przypominania (Brainerd, Gomes, Nakamura, 2015), w której ujmuje się przypominanie jako proces dualny, wyróżniając kontekstowe (context recollection) i bodźcowe (target recollection) przypominanie. Pozwoliło to na sprawdzenie czy świadome przypomnienie wyboru wiąże się ze zgodną z wyborem zmianą preferencji. Uzyskane wyniki pokazują, że redukcja dysonansu poznawczego występuje dla tych obiektów, dla których badani przypominają sobie wcześniejszy wybór. Zdaje się to potwierdzać, że pamięć epizodyczna (przypominanie kontekstowe) jest potrzebna do redukcji dysonansu poznawczego.

Paulina Szwed (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), Ewa Szumowska (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie):

Ważność jest ważna (w modelu dysonansu poznawczego), ale inaczej niż myślisz.

Abstrakt: W oryginalnej teorii dysonansu poznawczego Festinger twierdził, że im wyższe osobiste znaczenie elementów w systemie poznawczym będących w konflikcie, tym większa jest siła powstałego dysonansu. Innymi słowy, gdy elementy poznawcze nie są ważne, w sensie personalnej wartości, dysonans nie powinien występować. Tak jednak nie jest; ostatnie badania sugerują, że nawet prosta niespójność poznawcza może również wywoływać stan afektywny i motywacyjny dysonansu (np. E. Harmon-Jones, Harmon-Jones i Levy, 2015; Levy Harmon-Jones, E. Harmon-Jones, 2018). Postulujemy więc, że ważność elementów poznawczych nie wpływa na wielkość samego dysonansu, ale raczej na poziom motywacji do jego redukcji. Przetestowałyśmy to założenie w jednym badaniu korelacyjnym i dwóch eksperymentalnych (ogółem N=846). Wyniki były zgodne z naszymi przewidywaniami. Wykazałyśmy, że ważność wpływa na motywację do redukcji dysonansu, a nie na jego wielkość, jak początkowo zaproponował Festinger. W ten sposób skromnie sugerujemy kierunek, w którym można przemodelować klasyczną teorię, aby poszerzyć jej warunki brzegowe.

Yehor Hrymchak (USWPS), Katarzyna Cantarero (USWPS):

Jeśli to jest odległe w czasie, nie ma sensu oszukiwać. O roli perspektywy czasowej dla oszustwa egoistycznego.

Abstrakt: W przedstawionej serii badań interesowało nas jak manipulacja perspektywą czasową (teraz vs. w przyszłości) wpływa na skłonność do oszukiwania. Zgodnie z teorią poziomów interpretacji (CLT, Liberman & Trope, 2008,) osadzenie sytuacji w przyszłości związane jest z abstrakcyjnym poziomem interpretacji informacji, który z kolei powinien w większym stopniu wiązać się z opieraniem się na cenionych wartościach (niż poziom konkretny). Wyniki naszego badania (N = 217) wskazały, że gdy nagroda za zadanie, w którym możliwe jest oszukiwanie proponowana jest w przyszłości vs. w teraźniejszości, jednostki były w mniejszym stopniu skłonne do oszukiwania w hipotetycznych dylematach. Wyniki kolejnego badania (N = 103) pokazały, że wartość nagrody nie różniła się w zależności od perspektywy czasowej, tym samym wykluczając możliwość przypisania wyniku odroczeniu gratyfikacji i spadku atrakcyjności nagrody. Dodatkowo, przyjrzymy się roli rodzaju relacji dla efektywności oddziaływania manipulacji poziomem interpretacji.

Justyna Sarzyńska-Wawer (Instytut Psychologii PAN), Krzysztof Hanusz (Instytut Psychologii PAN), Aleksander Wawer (Instytut Podstaw Informatyki PAN):

Prawda czy kłamstwo? Wykrywanie kłamania przez analizę języka.

Abstrakt: Kłamstwo jest nieodłączną częścią codziennej komunikacji ustnej i pisemnej. Jego wykrywanie poprzez analizę tekstu jest zatem szczególnie istotne. W naszych badaniach użyliśmy nowych narzędzi aby sprawdzić czy raportowane w dotychczasowych doniesieniach różnice pomiędzy wypowiedziami prawdziwymi i fałszywymi w zakresie złożoności i abstrakcyjności zostaną potwierdzone. Sprawdziliśmy także czy różnice dotyczące długości wypowiedzi, użycia słów nacechowanych emocjonalnie i użycia określonych części mowy będą obecne w języku polskim. Przeanalizowaliśmy blisko 1500 wypowiedzi prawdziwych i fałszywych, z których połowę stanowiły wypowiedzi pisemne a połowę transkrypcje wypowiedzi ustnych. Wypowiedzi fałszywe okazały się być mniej złożone pod względem używanego słownictwa, bardziej konkretne a także zawierały więcej pozytywnie i mniej negatywnie nacechowanych określeń. Nie znaleźliśmy różnic pomiędzy kłamstwami mówionymi i pisanymi. W trakcie referatu opowiemy także, które kłamstwa są bardziej wiarygodne i jakimi zdolnościami poznawczymi odznaczają się wiarygodni kłamcy.

Joanna Sweklej (USWPS), Ewelina Kowalewska (Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego), Anna Redeł (USWPS), Anna Mazurowska (USWPS), Dawid Żuk (USWPS), Robert Balas (IP PAN):

Afekt i kontrast a efektywność i specyfika uwagowa intuicyjnych decyzji o spójności.

Abstrakt: Badania z wykorzystaniem procedury RAT (prezentacja triad słownych z prośbą o identyfikację tribonda, czyli triady mającej wspólne skojarzenie i odróżnienie jej od triady złożonej ze słów bez wspólnego skojarzenia) dowodzą wysokiej poprawności wykrywania spójności semantycznej przy braku uświadomienia rozwiązania, szczególnie w przypadku tribondów o niewerbalizowanych rozwiązaniach pozytywnych. W bieżącym projekcie, stosując procedurę prezentacji pojedynczych bodźców lub par triad (rozwiązywalny tribond i nierozwiązywalny zestaw słów) testowaliśmy efektywność procesów intuicyjnych oraz dynamikę uwagową używając materiału z kontrolą wartości afektywnej rozwiązań (pozytywne vs neutralne vs negatywne) oraz poziomu kontrastu czcionki, jaką są napisane prezentowane słowa (wysoki vs niski) w badaniach z wykorzystaniem okulografu. Rezultaty potwierdzają wcześniejsze ustalenia, że poprawność wskazań intuicyjnych zależy od nasycenia afektywnego nieuświadamianych rozwiązań triad, a także wskazują na znaczenie afektu i kontrastu dla poprawności intuicyjnych wskazań i poziomu ich pewności oraz dynamiki uwagowej.

PANEL DYSKUSYJNY:

PO CO PSYCHOLOGIA SPOŁECZNA WSPÓŁCZESNEMU CZŁOWIEKOWI?

Prowadzenie: Anna Maria Zawadzka (UG); DYSKUSJA: Bogdan Wojciszke (USWPS), Małgorzata Kossowska (UJ), Mariola Łaguna (KUL), Tomasz Grzyb (USWPS), Mikołaj Winiewski (UW).

Aula S205 // 15.09 // 16:10 — 17:30

SPOTKANIE WOKÓŁ KSIĄŻKI

„Sto technik wpływu społecznego. Kiedy i dlaczego wywieranie wpływu na innych jest skuteczne”

Prezentują: Dariusz Doliński i Tomasz Grzyb

Aula S 205 // 17:35 — 18:20

SESJA PLAKATOWA.

Rotunda, poziom 100 ("1") // 15.09 // 18:30 — 19:30

P1.

Agata Kocimska-Bortnowska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Agata Gąsiorowska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny):

Jak manipulować nudą? – Metodologiczne aspekty badania nudy.

P2.

Aleksandra Pilarska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu):

Wiem, co robię! Poziom identyfikacji działania a siła samokontroli.

P3.

Alicja Malina (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego), Marta Roczniowska (Szkola Wyższa Psychologii Społecznej), Julie Ann Pooley (Edith Cowan University):

Predyktory postaw wobec kobiet stosujących metody wspomagane-go rozrodu w leczeniu niepłodności?

P4.

Aneta Przepiórka (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Zofia Socha-Mazur (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Małgorzata Sobol (Uniwersytet Warszawski):

Coping and Negative Mood Regulation Expectancies: A Systematic Review and Meta-Analysis.

P5.

Anna Mitrowska (Akademia Pedagogiki Specjalnej), Natalia Banasik-Jemielniak (Akademia Pedagogiki Specjalnej), Joanna Rajchert (Akademia Pedagogiki Specjalnej):

Wpływ wykluczenia interpersonalnego na stan gniewu i rozumienie ironii.

P6.

Dominik Borawski (UJK Kielce), Donat Dutkiewicz (UJK Kielce):

Dlaczego bycie wykluczonym pozbawia nasze życie sensu? Mediacyjna rola autentyczności w związku pomiędzy wykluczeniem społecznym a poczuciem sensu życia.

P7.

Ewa Palikot (IP PAN), Kuba Kryś (IP PAN):

Różnice i uniwersalia kulturowe - analiza danych z 51 krajów.

P8.

Gniewomir Jachlewski (member of Center for Research on Biological Basis of Social Behavior, SWPS University of Social Sciences and Humanities in Sopot), Aleksandra Szymków-Sudziarska (Center for Research on Biological Basis of Social Behavior, SWPS University of Social Sciences and Humanities in Sopot):

Disgusted and stressed out. How chronic stress have an impact on our behavioral immune system?

P9.

Hanna Hromova (Faculty of Psychology, University of Warsaw; Institute of Social and Political Psychology, Kyiv):

Traumatic experience, Intolerance of Uncertainty and Time perspective as predictors of posttraumatic stress symptoms.

P10.

Jakub Cacek (Uniwersytet Jagielloński), Karolina Bonarska (Uniwersytet Jagielloński), Ewa Szumowska (Uniwersytet Jagielloński), Paweł Jemioło (Uniwersytet Jagielloński):

Does multitasking make achieving goals harder? Review of studies on the impact of multitasking on performance.

P11.

Joanna Gutral (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie; Centrum Działań dla Klimatu i Transformacji Społecznych), Marzena Cypriańska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie; Centrum Działań dla Klimatu i Transformacji Społecznych), John B. Nezlek (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Poznaniu; Centrum Działań dla Klimatu i Transformacji Społecznych; William and Mary College, Williamsburg, VA, USA):

Percepcja zmian osobowości na przestrzeni życia w porównaniach temporalnych i społecznych.

P12.

Julia Balcerowska (Instytut Psychologii, Uniwersytet Gdański), Piotr Berznowski (Instytut Psychologii, Uniwersytet Gdański):

Uogólnione oraz specyficzne zaburzenia związane z korzystaniem z Internetu, a funkcjonowanie psychospołeczne: Walidacja polskiej wersji Skali Uogólnionego Problematicznego Korzystania z Internetu 2 (GPIUS2).

P13.

Julita Koszur (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Psychologii we Wrocławiu), Jakub Kuś (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Psychologii we Wrocławiu):

Polska Adaptacja Kwestionariusza Motywów Korzystania z Instagrama.

P14.

Karolina Dyduch-Hazar (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Błażej Mroziński (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Kinga Szymaniak (Uniwersytet Warszawski):

To jest zabawne: Behawioralne potwierdzenie konceptu sadyzmu słownego.

P15.

Klaudia Taboła (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi), Marta Boczkowska (Instytut Psychologii PAN, Uniwersytet SWPS), Klara Królewski-Detsi (Uniwersytet SWPS):

Jak to jest być weganinem w Polsce? Badanie jakościowe. Interpretacyjna Analiza Fenomenologiczna.

P16.

Krzysztof Hanusz (Instytut Psychologii PAN), Izabela Stefaniak (Instytut Psychiatrii i Neurologii), Paweł Mierzejewski (Instytut Psychiatrii i Neurologii), Przemysław Bieńkowski (Warszawski Uniwersytet Medyczny), Tadeusz Parnowski (Polska Akademia Nauk), Sławomir Murawiec (Centrum Terapii Dialog):

Ocena bezpieczeństwa i skuteczności systemu do terapii fobii społecznej wykorzystującego rzeczywistość wirtualną - prerejestrowane, randomizowane badanie kliniczne.

P17.

Łukasz Miciuk (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu):

Dyspozycyjne motywy Ja a obiektywność samowiedzy.

P18.

Magdalena Kękuś (Uniwersytet Jagielloński), Klaudia Chylińska (Uniwersytet Jagielloński), Romuald Polczyk (Uniwersytet Jagielloński), Krystian Barzykowski (Uniwersytet Jagielloński), Malwina Szpitalak (Uniwersytet Jagielloński), Hiroshi Ito (Aichi University), Kazuo Mori (Matsumoto University), Paulina Chwiłka, Weronika Karcz:

Wzmocniona autoafirmacja jako metoda redukowania efektu konformizmu pamięciowego.

P19.

Małgorzata Biesiadecka (Center for Research on Biological Basis of Social Behavior, SWPS University of Social Sciences and Humanities, Faculty of Psychology in Sopot, Poland), Wiesław Baryła (SWPS University of Social Sciences and Humanities, Faculty of Psychology in Sopot, Poland), Aleksandra Szymkow (Center for Research on Biological Basis of Social Behavior, SWPS University of Social Sciences and Humanities, Faculty of Psychology in Sopot, Poland):

Sociosexual orientation as a predictor of quality but not quantity of makeup.

P20.

Maria Mirucka (Uniwersytet Warszawski), Sabina Toruńczyk- Ruiz (Uniwersytet Warszawski), Karolina Hansen (Uniwersytet Warszawski):

Poczucie własności miejsca i relacje międzygrupowe w warszawskich dzielnicach.

P21.

Michał Kędra (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Mariola Łaguna (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II):

Co czujesz gdy trenujesz? Pozytywna orientacja i pozytywny afekt a zaangażowanie w rekreacyjną aktywność sportową.

P22.

Natalia Łukawska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Mariola Łaguna (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Michał Kędra (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Weronika Adamczyk (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Izabela Bartos (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Gabriela Jarocka (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Marta Rola (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Tetiana Yablonska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; Taras Shevchenko National University of Kyiv):

Emocje a zachowania pomocowe wobec uchodźców z Ukrainy.

P23.

Patrycja Kozłowska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie), Wojciech Mazurkiewicz (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie), Paweł Muniak, (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie), Dariusz Doliński (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny we Wrocławiu), Wojciech Kulesza (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie):

Kameleon nie wybacza! Czy mimikra modyfikuje poczucie winy?

P24.

Patrycja Uram (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Robert Bałas (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk):

Owsianka czy hamburger- jak promowanie zdrowego stylu życia wpływa na preferencje wobec odżywiania.

P25.

Radosław Sterna (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), Artur Cybulski (AGH w Krakowie), Magdalena Igras-Cybulska (AGH w Krakowie), Agnieszka Siry (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), Joanna Pilarczyk (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), Michał Kuniecki (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie):

Jak manipulować realizmem postaci wirtualnych? Wstępne testy.

P26

Weronika Molińska (APS):

Wpływ wykluczenia i akceptacji na poczucie własnej skuteczności.

P27.

Wiktor Razmus (KUL), Anna Czarna (UJ), Paweł Fortuna (KUL):

Czy diabeł ubiera się u Prady? Konsumpcja luksusu i ciemna triada osobowości.

P28.

Wojciech Mazurkiewicz (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie), Patrycja Kozłowska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie), Paweł Muniak (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie), Dariusz Doliński (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny we Wrocławiu), Wojciech Kulesza (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie):

Jak zdjąć różowe okulary? Mimikra narzędziem modyfikującym efekt "lepszego od przeciętnego".

P29.

Joanna Pyrkosz Pacyna (Akademia Górniczo-Hutnicza im. S. Staszica w Krakowie):

Postrzeżenie eksploracji kosmosu przez kobiety i mężczyzn.

P30.

Magdalena Orłowska (UKW Bydgoszcz), Bartosz Wiszniewski (UKW Bydgoszcz), Jakub Hartung-Wójciak (UKW Bydgoszcz):

Poziom samooceny i narcyzmu u użytkowników instagrama na różnych etapach pandemii Covid-19.

P31.

Krzysztof Jędrzejewski (Uniwersytet Gdański), Wiktoria Szeffler (Uniwersytet Gdański), Emma Thomas (Flinders University), Anna Kende (ELTE Eötvös Loránd University, Budapest), Sarah E. Martiny (UiT The Arctic University of Norway), Tomasz Besta (Uniwersytet Gdański):

Orientacja na dominację a działania przeciwko imigrantom. Rola identyfikacji z anty-imigranckimi ruchami społecznymi.

Piqtek

16.09

SESSION 11 [ENG].

GETTING ALONG OR GETTING AHEAD – THE ROLE OF COMMUNALITY AND AGENCY ACROSS DIFFERENT DOMAINS.

Organized by Sarah E. Martiny.

Discussant: Jennifer Bosson (University of South Florida).

Aula S205 // 16.09 // 9:00 – 10:40

Marte Olsen (UiT The Arctic University of Norway, Tromsø), Elizabeth Parks-Stamm (University of Southern Maine, USA), Kjærsti Thorsteinsen (UiT The Arctic University of Norway, Tromsø), Sarah E. Martiny (UiT The Arctic University of Norway, Tromsø):

Does Salary and Power Affect Children's Occupational Aspirations?

Abstract: Researchers agree that the development of occupational aspirations is a life-long process from infancy through childhood, adolescence, and adulthood. Despite this, research on occupational aspirations in childhood is scarce and little is known about which factors influence boys' and men's communal occupational aspirations. Previous research suggest that an occupation's salary and power might influence occupational aspirations in children in general and in boys in particular. Therefore, we conducted an experiment using a 2 (salary high vs. low) x 2 (power high vs. low) within-participants design among elementary school children (59 boys, 68 girls, Mage = 9.37, SD = 1.19) in Norway. Salary and power were manipulated for novel occupations. We found that both power and salary had a positive main effect on children's occupational aspirations. Child gender did not moderate these main effects, which means that salary and power influenced occupational aspirations equally in boys and girls. However, exploratory analyses showed that boys reported more agentic self-perceptions than girls, and that these agentic self-perceptions were associated with stronger occupational values towards occupations with high salary, high power and high prestige. Implications for existing theories of

the development of occupational aspirations and early interventions to reduce occupational segregation by gender will be discussed.

Kine Bjørneby Olsen (UiT The Arctic University of Norway, Tromsø), Natasza Kosakowska-Berezecka (University of Gdansk, Poland), Tomasz Besta (University of Gdansk, Poland), Kjærsti Thorsteinsen (UiT The Arctic University of Norway, Tromsø), & Sarah E. Martiny (UiT The Arctic University of Norway, Tromsø):

Do Precarious Manhood Beliefs Relate to Attitudes towards Gender Equality?

Abstract: Until rather recently, gender equality has mostly been perceived as a topic for and about women. Only recently have researchers realized that gender equality and gender parity can only be achieved if also men get engaged in striving towards gender equality. Based on precarious manhood theory (Vandello & Bosson, 2013), the present work therefore investigated gender differences in attitudes towards gender equality and the relationship between endorsement of precarious manhood and attitudes towards gender equality in young men and women in Norway – one of the most gender egalitarian countries of the world. Results of a cross-sectional study (N = 293, 85 men, Mage = 21.00) showed in line with earlier research (Benson & Vincent, 1980; Galambos et al., 1985) that men reported more ambivalent sexism and more zero-sum perspectives towards gender equality than women. In addition, the higher men endorsed precarious manhood beliefs, the more ambivalent sexism and zero-sum perspectives towards gender equality they reported. The results will be discussed in terms of how to change men's endorsement of precarious manhood beliefs and their attitudes towards gender equality.

Sarah E. Martiny (UiT The Arctic University of Norway, Tromsø), Marie J. M. Heijens (University of Cologne, Cologne, Germany), Kjærsti Thorsteinsen (UiT The Arctic University of Norway, Tromsø):

Gender Differences in Parental Well-Being during the COVID-19 Pandemic across Four European Countries.

Abstract: Emerging research documents that the ongoing COVID-19 pandemic has had a significant impact on many people's lives. Whereas some groups, such as women and parents, have been affected more negatively, other groups have shown resilience in response to the pandemic. The present work is to investigate whether and how the well-being of mothers and fathers was differentially affected by the COVID-19 pandemic in four European countries and whether differences in stress

and social support explain observed gender differences. In November 2020, we conducted an online study with 448 parents (218 fathers and 230 mothers) from four European countries (Norway, Sweden, Germany, and the UK). Our results show that during the pandemic mothers' experienced lower well-being than fathers, and that parental well-being differed between countries. In addition, we found that the stress caused by the need to combine paid work and childcare partly mediated the relationship between gender and well-being, and that social support played a protective role by buffering individuals from the negative impact of stress on well-being. Policy makers and practitioners working with families should consider these results and focus on providing additional support to mothers of young children in the ongoing and potential future health-related crises to increase their well-being.

Kjærsti Thorsteinsen (UiT The Arctic University of Norway, Tromsø) & Helene Høgstad (UiT The Arctic University of Norway, Tromsø):

Volunteering During the Pandemic: The Role of Communal and Agentic Values.

Abstract: Volunteer work is often thought of as an act of solidarity and giving back to the community, but it can also be a way to develop skills and gain relevant experience: Volunteering can be both communal and agentic. The present work investigates whether volunteering for non-profit organizations during the pandemic is predicted by communal and agentic values. In addition, the association between values and different indicators of wellbeing were investigated. In November 2020, we conducted an online study (N = 113, 79 women, Mage = 30.20, SD = 16.73) in Norway. We found that volunteering during the pandemic was positively associated with communal values and negatively associated with agentic values. Women scored significantly higher on communal values than men, but gender did not influence other patterns in the results. Communal values were associated with eudaimonic, but not hedonic, measures of wellbeing. Results are discussed in relation to wellbeing theories.

SESJA 12.

EKSPRESJA, PERCEPCJA I DOŚWIADCZANIE EMOCJI W KONTEKŚCIE SPOŁECZNYM.

Organizacja: Monika Wróbel, Michał Olszanowski.

Aula S204 // 16.09 // 9:00 — 10:40

Anna Z. Czarna (Instytut Psychologii Stosowanej, Uniwersytet Jagielloński, Kraków), Heidi Mauersberger (Humboldt-Universität zu Berlin, Berlin, Niemcy), Roksana Zdunek (Instytut Psychologii Stosowanej, Uniwersytet Jagielloński, Kraków), Till Kastendieck (Humboldt-Universität zu Berlin, Berlin, Niemcy), Constantine Sedikides (School of Psychology, University of Southampton, Wielka Brytania), Ursula Hess (Humboldt-Universität zu Berlin, Berlin, Niemcy):

Narcyzm a rozpoznawanie emocji: Sprawczy i wspólnotowy narcyzm jako predyktor percepcji szumu, lecz nie detekcji sygnału w rozpoznawaniu emocji.

Abstrakt: Nasze badania miały na celu wyjaśnić związek między narcyzmem wielkościowym (sprawczym i wspólnotowym) a rozpoznawaniem emocji. W tym celu po raz pierwszy zbadaliśmy osobno detekcję sygnału, tj. percepcję emocji centralnej, przejawianej z zamierzeniem, oraz percepcję szumu, tj. percepcję emocji wtórnych, pobocznych, które nie są częścią przekazu emocjonalnego. W dwóch badaniach ($N_1 = 147$, $N_2 = 520$), z wykorzystaniem kulturowo odmiennych prób i różnych materiałów bodźcowych, zbadaliśmy związek między narcyzmem wielkościowym (sprawczym i wspólnotowym) a detekcją sygnału i percepcją szumu. Narcyzm nie wiązał się konsekwentnie z detekcją sygnału, natomiast był pozytywnym predyktorem percepcji szumu. W porównaniu z osobami nisko narcystycznymi, osoby z wysokim poziomem narcyzmu wielkościowego są bardziej podatne na szum w rozpoznawaniu emocji.

Julia Wągwowska (Instytut Psychologii, Uniwersytet Łódzki, Łódź), Monika Wróbel (Instytut Psychologii, Uniwersytet Łódzki, Łódź):

Rola emocjonalnego podłoża też w procesie spostrzegania społecznego.

Abstrakt: Podczas prezentacji przedstawimy wyniki eksperymentu ($N = 100$), który miał na celu zbadanie wpływu obecności też o zróżnicowanym podłożu emocjonalnym na percepcję osób płaczących. Badanym pokazywałyśmy serię zdjęć, na których prezentowane były osoby z widocznymi łzami lub bez łez. Dodatkowo zdjęciom towarzyszyły krótkie winiety sytuacyjne wskazujące na emocjonalne podłoże ekspresji (szczęście, smutek, złość, strach). Po każdym zdjęciu badani oceniali przedstawione na nich osoby pod kątem cech wspólnotowych i sprawczych, jak również przypisywanej im szczerości i bezradności. Dodatkowo, badani oceniali też spostrzeganą stosowność reakcji osób przedstawionych na zdjęciach oraz deklarowane intencje udzielenia pomocy tym osobom. Wyniki wskazały, że obecność łez nasilała spostrzeganą wspólnotowość i obniżała spostrzeganą sprawczość. Ponadto osoby

z łzami, w porównaniu do osób bez łez, były oceniane jako bardziej szczere i bezradne, a obecność łez nasilała intencje udzielenia pomocy osobie płaczącej. Tym samym uzyskane wyniki replikują wcześniejsze doniesienia na temat społecznego znaczenia łez. Jednocześnie jednak zaobserwowaliśmy, że efekty te były w większości moderowane przez emocjonalne podłoże ekspresji, sugerując, że percepcja osób płaczących nie zależy od samej obecności łez, ale też od tego, jaka jest ich emocjonalna przyczyna. Wyniki dyskutowane są w kontekście społeczno-funkcjonalnego podejścia do ekspresji emocjonalnej.

Michał Olszanowski (Centrum Badań nad Biologicznymi Podstawami Funkcjonowania Społecznego, Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS, Warszawa), Aleksandra Tołopiło (Centrum Badań nad Biologicznymi Podstawami Funkcjonowania Społecznego, Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS, Warszawa):

Złość mimikrze szkodzi. Naśladowanie emocji awersyjnych w kontekście społecznym.

Abstrakt: Modele teoretyczne podkreślają, że jedną z funkcji mimikry emocji jest wzmocnienie poczucia więzi społecznych między partnerami interakcji lub przynajmniej zapobieganie antagonizmowi. Wyniki badań empirycznych wskazują, że faktycznie afiliacyjny kontekst interakcji (np. obserwowanie osób podobnych społecznie lub współpraca z innymi) ułatwia naśladowanie ekspresji o afiliacyjnym charakterze (np. radości), z kolei naśladowanie ekspresji antagonizujących lub awersyjnych (np. gniewu) jest obserwowane stosunkowo rzadko. Pojawia się jednak pytanie, czy kontekstowe złagodzenie awersyjnego znaczenia ekspresji emocjonalnej (np. gdy jest ona reakcją osoby podobnej społecznie na działanie kogoś innego), zwiększy naśladownictwo? W dwóch eksperymentach sprawdzaliśmy tę możliwość, prosząc uczestników badania o obserwowanie ekspresji mimicznych radości, smutku i złości okazywanych przez osoby społecznie podobne lub różne od nich. Manipulacja eksperymentalna dodatkowo wskazywała, czy ekspresje te były skierowane do uczestnika badania, czy też jako reakcja na działania innej osoby. Dokładniej rzecz biorąc, w Eksperymentie 1 ekspresje były poprzedzone opisami zachowań wskazującymi na sprawczą rolę uczestnika lub innej (trzeciej) osoby na obserwowaną reakcję. W Eksperymentie 2 wprowadzono z kolei fikcyjną grę na loterii, a ekspresja była reakcją na wygrane lub przegrane losowania dokonywane przez uczestnika lub inną osobę. Aby kontrolować subiektywną percepcję sytuacji, wprowadzono dodatkowe deklaratywne miary uczuć wywoływanych przez obserwowane reakcje (Eksperymenty 1 i 2) oraz ocenę adekwatności reakcji obserwowanej osoby (Eksperyment 2). Wyniki pokazały, że choć rola sprawcza, podobieństwo społeczne

i rodzaj ekspresji emocjonalnej modulowały oceny uczestników, to mimikra emocji dotyczyła głównie ekspresji radości i była modulowana tylko przez podobieństwo społeczne. Nasze wyniki sugerują, że mimikra emocjonalna jest relatywnie automatyczną reakcją, ale do pewnego stopnia kształtowaną przez podstawowe znaczenie ekspresji twarzy w danym kontekście społecznym. Natomiast postulowana w niektórych modelach teoretycznych odgórna regulacja mimikry wydaje się mniej prawdopodobna.

Magdalena Śmieja (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński, Kraków), Jan Wiecha (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński, Kraków), Agata Blaut (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński, Kraków), Joanna Kłosowska (Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński, Kraków):

Niewzruszeni i samotni.

Abstrakt: Wzruszenie jest pozytywną emocją wywołującą specyficzne reakcje fizjologiczne, motywacje i postawy. Kiedy jesteśmy wzruszeni, myślimy z życzliwością o innych, chcemy nawiązać nowe lub pogłębić istniejące kontakty społeczne. Taka otwartość jest sprzeczna z nieufną postawą wobec ludzi charakterystyczną dla osób samotnych. Czy istnieje zatem związek między poczuciem samotności a siłą lub skłonnością do wzruszania się? Aby odpowiedzieć na to pytanie, przeprowadziliśmy 3 badania eksperymentalne (N=501), w których mierzyliśmy poziom samotności uczestników i na różne sposoby wzbudzaliśmy w nich wzruszenie, kontrolując równocześnie wpływ empatii, depresji i początkowego nastroju. Zgodnie z postawionymi wcześniej hipotezami, rezultaty naszych badań pokazały, że osoby samotne wzruszają się rzadziej i słabiej niż osoby niesamotne. Bez względu na to, czy źródłem wzruszeń są emocjonujące filmy, czy własne wspomnienia, ludzie którzy negatywnie oceniają swoje relacje z otoczeniem, przeżywają te emocje mniej intensywnie. Jak pokazało jedno z badań, prawdopodobnie mediatorem tego efektu jest brak wiary w dobrą wolę i altruizm innych ludzi.

Monika Wróbel (Instytut Psychologii, Uniwersytet Łódzki, Łódź), Julia Wągrowaska (Instytut Psychologii, Uniwersytet Łódzki, Łódź), Maria Finogenow (Instytut Psychologii, Uniwersytet Łódzki, Łódź):

Chłopaki nie płaczą? Wpływ też na percepcję społeczną w zależności od wieku i płci osoby płaczącej.

Abstrakt: Łzy pełnią ważne funkcje interpersonalne, sygnalizując obserwatorowi, że osoba płacząca ma afiliacyjne intencje, jest bezradna

i potrzebuje pomocy. W badaniach sprawdzaliśmy, czy ten efekt moderowany jest przez wiek i płeć ocenianej osoby, ponieważ rola obu tych zmiennych w relacjach interpersonalnych – podobnie jak zasady okazywania i odczytywania łez – regulowana jest przez normy społeczne. Oczekiwaliśmy, że „efekt łez” będzie szczególnie silny w przypadku młodych mężczyzn, ponieważ społeczne znaczenie łez jest niezgodne ze stereotypowo przypisywaną im rolą. Przypuszczenie to testowaliśmy w badaniu eksperymentalnym (N = 107), w którym manipulowaliśmy płcią ocenianej osoby, jej wiekiem oraz obecnością vs. brakiem łez na jej twarzy. W tym celu wykorzystaliśmy zdjęcia z bazy FACES, które przedstawiają ludzi w różnym (w tym zaawansowanym) wieku, do których cyfrowo dodałyśmy łzy. Po każdym zdjęciu badani oceniali ciepło, kompetencję, bezradność i emocjonalność widocznych na zdjęciach osób. Deklarowali również, na ile byliby skłonni udzielić tym osobom pomocy, a także oceniali, jakie emocje te osoby przeżywają. Wyniki potwierdziły, że łzy silnie wpływały na percepcję społeczną. Wpływ ten, zgodnie z oczekiwaniami, był moderowany przez płeć ocenianych osób (tj. obecność łez niwelowała różnice w ocenie kobiet i mężczyzn). Wpływ wieku okazał się mniej konsekwentny i ograniczony do spostrzeganej kompetencji, smutku, poczucia krzywdy i wzruszenia. To sugeruje, że percepcja łez jest w większym stopniu modulowana przez stereotypy płciowe niż stereotypy związane z wiekiem.

SESJA 13.

PSYCHOLOGICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁAŃ NA RZECZ KLIMATU.

Organizacja: Marzena Cypryańska, Adrian D. Wójcik.

Aula S203 // 16.09 // 9:00 – 10:40

Adrian Wójcik (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), Aleksandra Cisłak (Uniwersytet SWPS), Aleksandra Cichocka (University of Kent), Taciano Milfont (University of Waikato):

Czy można być zielonym patriotą? Związki pomiędzy identyfikacją narodową i działaniami prośrodowiskowymi.

Abstrakt: W dyskursie medialnym zaangażowanie ekologiczne – ze względu na swój globalny charakter - przeciwstawiane jest często interesowi narodowemu. Podobnie wartości prośrodowiskowe są często ukazywane jako nie dające się pogodzić z przywiązaniem do grupy narodowej. Opierając się na rozróżnieniu między bezpiecznymi i defensywnymi formami identyfikacji społecznej, pokazujemy, że tylko defensywne formy identyfikacji społecznej powiązane są z podważa-

niem działań i polityk prośrodowiskowych. Poprzednie badania wskazują, że defensywna forma tożsamości związana jest z poparciem dla działań o charakterze antyśrodowiskowym – a więc np. wycinki Puszczy Białowieskiej, czy rozwoju energetyki węglowej w Polsce. W prezentowanych tutaj badaniach pokazujemy, że defensywna forma tożsamości narodowej jest związana z mniejszą chęcią podjęcia działań indywidualnych, które miałyby ograniczyć zmianę klimatu i poniesienia osobistych wyrzeczeń w tym celu, a także z niższym poparciem dla rozwiązań o charakterze publicznym nakierowanych na te cele (np. europejskiej polityki Green Deal). Analizujemy także związki formy identyfikacji narodowej z dwiema formami podważania potrzeby podjęcia działań proklimatycznych: denializmem i delaizmem. W badaniach pokazujemy też możliwe mechanizmy pośredniczące odpowiedzialne za te wyniki, a więc np. przekonanie o potrzebie podtrzymywania suwerenności Polski poprzez przeciwstawianie się działaniom ekologicznym, czy też poparcie dla teorii spiskowych związanych z polską energiką. Podobnych efektów nie zaobserwowaliśmy jednak dla bezpiecznej formy identyfikacji narodowej.

Katarzyna Byrka (Uniwersytet SWPS, Wrocław), Katarzyna Kamińska (Uniwersytet SWPS, Wrocław):

Czy nowe, nietypowe zachowania mogą złamać nieekologiczne nawyki?

Abstrakt: Jednym z wyzwań towarzyszących zmianom klimatycznym są trudne do zmiany nie-ekologiczne nawyki. Niestety powszechne kampanie informacyjne mogą skutecznie zmieniać postawy, ale nie zmieniają nawyków. W opisanym badaniu, testowano, czy zaangażowanie w nowe i nietypowe zachowanie, takie jak pranie z użyciem biodegradowalnych orzechów piorących, może złamać ekologicznie szkodliwy nawyk używania zmiękczaczy do tkanin. Przeprowadzono podłużne badanie terenowe, w którym 183 osoby były czterokrotnie odwiedzane przez asystentów w swoich gospodarstwach domowych (t0-t3). W schemacie 2 × 2 z grupą kontrolną wprowadzono dwa rodzaje interwencji: (1) strukturalną (otrzymywanie orzechów piorących lub nie) oraz (2) komunikat perswazyjny (strategia omega lub alfa). Zmiennymi zależnymi były liczba prań wykonanych w orzechach piorących lub ze zmiękczaczem do prania (dane dzienniczkowe) oraz deklarowana częstość używania zmiękczacza zmierzona na początku badania (t0), zaraz po badaniu (t2) i po co najmniej dwóch miesiącach (t3). Sama perswazja nie wystarczyła, by skłonić badanych do używania orzechów piorących. Otrzymywanie orzechów piorących i jednocześnie komunikaty alfa były najskuteczniejszymi metodami zachęcania do większej liczby prań bez środków zmiękczających tkaniny. Co więcej, rzadsze używanie przez badanych środków zmiękczających podczas

interwencji zmniejszyła częstotliwość używania środków zmiękczających po co najmniej dwóch miesiącach. W dyskusji autorki podają inne przykłady nowych i nietypowych zachowań, które mogą złamać stare nie-ekologiczne wzorce zachowań.

Katarzyna Jaśko (Uniwersytet Jagielloński, Instytut Psychologii), Marta Maj (Uniwersytet Jagielloński), Gabriela Czarnek (Uniwersytet Jagielloński), Joanna Grzymała-Moszczyńska (Uniwersytet Jagielloński), Marta Szastok (Uniwersytet Jagielloński):

Rola norm społecznych dla zaangażowania na rzecz klimatu.

Abstrakt: Kontekst społeczny ma znaczenie dla zaangażowania politycznego. Badania pokazują, że przebywanie w otoczeniu innych osób aktywnych politycznie jest predyktorem indywidualnego zaangażowania. Podobnie badania nad postrzeganymi normami społecznymi wykazały, że są one pozytywnie powiązane z zachowaniami politycznymi (np. Gerber, Rogers, 2009; Tankard i Paluck, 2016). Nie jest jednak jasne, czy normy społeczne wpływają w takim samym stopniu na wszystkich czy też są istotne moderatory tej zależności. Celem przeprowadzonych badań było zbadanie interakcyjnych efektów pomiędzy normami społecznymi a przeszłym aktywizmem na rzecz klimatu na przyszłe zamiary zaangażowania. Wyniki serii badań pokazują, że normy społeczne (zarówno absolutne, jak i dynamiczne) były silniej powiązane z intencjami przyszłego zaangażowania się w przypadku osób w przeszłości mniej zaangażowanych niż wśród aktywistów. Zostaną omówione implikacje tych wyników dla rozwiązywania problemów o wysokim poziomie współzależności społecznej.

Michał Jaśkiewicz (Uniwersytet Gdański, Instytut Psychologii), A. Sas-Bojarska (Uniwersytet Gdański), A. Walaszczyk (Uniwersytet Gdański), R. Piotrkowski (Uniwersytet Gdański):

Związek poczucia winy z powodu kryzysu klimatycznego z działaniami pro-środowiskowymi.

Abstrakt: Celem dwóch badań (N = 247 i N = 200) było przeanalizowanie pośredniczącej roli poczucia winy z powodu kryzysu klimatycznego dla relacji człowiek natura i zachowań pro-środowiskowych. W badaniu pierwszym poczucie łączności z naturą i orientacja na dominację społeczną (niska) okazały się być predyktorami poczucia winy. Poczucie winy było ponadto istotnym mediatorem związku pomiędzy poczuciem łączności z naturą i indywidualnymi zachowaniami pro-środowiskowymi. W badaniu drugim, poczucie winy było przewidywane przez płeć, lokowanie przyczyn kryzysu klimatycznego w działalności człowieka, a nie

w naturalnych cyklach Ziemi, oraz poprzez środowiskową nostalgię. Dodatkowo, poczucie winy pośredniczyło w związku między środowiskową nostalgią, a chęcią zaangażowania się w działania zbiorowe i na rzecz zmian systemowych. Poczucie winy wydaje się mieć zatem znaczenie w przewidywaniu szerokiego zakresu działań pro-środowiskowych: indywidualnych, zbiorowych i związanych ze zmianami systemowymi.

Marzena Cypryańska (Uniwersytet SWPS), Adrian Wójcik (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), Magdalena Budziszewska (Uniwersytet Warszawski):
Związek między dystresem związanym ze zmianą klimatu i działaniami na rzecz klimatu.

Abstrakt: Prezentacja zawiera podsumowanie wyników i wnioski z trzech badań, które dotyczyły związku między dystresem związanym ze zmianą klimatu i działaniami na rzecz klimatu. Badania zostały zrealizowane na próbach ogólnopolskich, w sierpniu 2019 (Badanie 1, N = 454; wiek, M = 47,37; SD = 14,56), w marcu 2020 (Badanie 2, N = 1028; M = 44,42; SD = 15,85), we wrześniu 2021 (N = 589; wiek, M = 46,70; SD = 16,35). Podstawowymi zmiennymi wyjaśnianymi były: częstość indywidualnych zachowań podejmowanych z myślą o przeciwdziałaniu zmianie klimatu, np. ograniczanie spożycia mięsa, ograniczanie konsumpcjonizmu oraz deklarowane poparcie dla transformacji energetycznej (np. poparcie dla odejścia od węgla). We wszystkich badaniach dystres związany ze zmianą klimatu był istotnym predyktorem (związek dodatni) indywidualnych zachowań na rzecz klimatu, był też istotnym mediatorem związku między oceną zagrożenia ze strony zmiany klimatu i zachowania na rzecz klimatu. Dystres był też dodatnio związany z poparciem dla transformacji energetycznej, choć w przypadku tej zmiennej wyjaśnianej wyższe wartości standaryzowanych współczynników beta wykazano dla takich zmiennych jak poczucie moralnej obligacji i światopogląd ekologiczny. Wyniki tych badań wskazują, że negatywne reakcje emocjonalne związane ze zmianą klimatu, choć mogą być źródłem psychicznego cierpienia, mogą też odgrywać adaptacyjne funkcje jako źródło motywacji dla działań na rzecz klimatu.

SESSION 14 [ENG].

HEALTH, CARE, QUALITY OF LIFE.

Chair: Oren Asman.

Aula S207 // 16.09 // 9:00 — 10:40

Oren Asman (Tel Aviv University), Tamar Gur, Yoram Bartal:

Introducing the Hyper Health Perception Concept and its measurement.

Abstract: The presentation introduces an innovative conceptualization and a measurement tool of a personal tendency of perceived low self-health vulnerability (Hyper Health Perception – HHP). The research reveals that the newly constructed HHP scale is a stable and meaningful tendency, with good predictive ability, demonstrated by its correlation with compliance to COVID-19 related health behaviors. This research stresses the importance of understanding and further examining HHP, as it may enable identifying individuals with a high potential for not seeking or ignoring medical advice.

Judyta Borchet (UG):

Adolescents and well-being.

Abstract: Parentification is a complex relational family systems process that is based on role reversal between children and their parents. Parenting behavior, including parentification, may predict the well-being of a family member. In general, parentification is negatively related to life satisfaction and well-being, but those relations can be differentiated by the type of parentification. The aim of the study was to explore the patterns of parentification and life satisfaction coexistence in an understudied sample of Polish adolescents. There were 41,162 Polish adolescents between the ages of 12 to 21 years old ($M_{age} = 15.6$; $SD_{age} = 1.99$) that participated in the study. Based on parentification dimensions, five clusters emerged in the sample. Further investigation revealed significant differences in life satisfaction among these five groups. The study provides insight into patterns of parentification among Polish adolescents.

Katarzyna Jamróz-Dolińska (Uniwersytet Jagielloński), Maciej Sekerdej (Uniwersytet Jagielloński), Mirjana Rupar (Uniwersytet Jagielloński, Akademia Nauk Republiki Czeskiej), Maryna Kołeczek (Uniwersytet Jagielloński):

Who cares for the country's future? Temporal aspects of national identification.

Abstract: When people consider what is good for their country, they might face a conflict between country's interest in the short-term and long-term perspectives. We suggest that the resolution of this conflict depends on people's national identification and time perspective. To test this prediction, first, we conducted four correlational studies (total

N = 2784, including representative national samples of Poles) to show that distinct forms of national identification - constructive patriotism (positive yet critical attachment), conventional patriotism (positive emotional attachment), and glorification - are differently linked to future time perspective. The results showed that constructive patriotism, but not conventional patriotism nor glorification, was consistently positively linked to future time perspective. Next, we conducted three experiments (two were preregistered; total N = 918) to show that time is indeed one of the factors influencing people's attitudes when they consider what is good for their country. We manipulated temporal framing (present vs. future) of advantages and disadvantages of different national policies, and measured support for those policies, national identification, and future time perspective. The results of two studies showed that constructive patriotism was indirectly linked to support for policies via future time perspective, and this link was moderated by temporal framing of policies' consequences. Specifically, the indirect link was positive when policies' disadvantages were framed as present and advantages framed as future, and it was negative when temporal framing was reversed. To sum up, the studies contribute to the scarce research on temporal aspects of national identification. We showed that distinct forms of national identification are differently linked to future time perspective, and these associations help to explain further why people differ in caring for the country's present and future when considering a certain national issue.

June Chun Yeung (Institute of Psychology, Polish Academy of Sciences), Kuba Kryś (Institute of Psychology, Polish Academy of Sciences), members of the Happiness Meanders project:

Moving from emotional experience to expression: A 48-nation investigation.

Abstract: Culture shapes both our experience of emotion and its expression. However, the relation between emotional experience and expression and its situational moderators have seldom been investigated in a large cross-cultural context. Using a within-paper meta-analytic approach, we estimated the discrepancy between the frequencies of expression and experience across 48 countries. Overall, people under-express both positive and negative emotion, posEmoXX: Cohen's $d = -0.24$, CI $[-0.32, -0.17]$; negEmoXX: $d = -0.63$, CI $[-0.69, -0.56]$. Using meta-regression, we examined the potential moderating effects of cultural clusters (Anglo, Confucian Asia, etc.), norms of positive and negative emotions, societal development, and other demographic variables. Our findings are consistent with the negative-positive asymmetry. We

found that the experience and expression pathway of negative emotion is more likely to be influenced by contexts than that of positive emotion. Specifically, the stronger expressive norms of negative emotion predicted less discrepancy between emotional experience and expression, while the better societal development predicted greater the discrepancy.

Kuba Kryś (Institute of Psychology, Polish Academy of Sciences) & members of the Happiness Meanders project:

Happy Societies.

Abstract: In psychological science, researchers put substantial efforts to understand how to make an individual person happier. At the same time, what makes a society as a whole happier remains understudied so far. In the planned presentation, I will address this gap by discussing two potential pathways to a happy society. First, with WVS data, I will document that happy societies are characterized by "open society" attitudes (i.e., tolerance, trust, civic engagement, and non-materialism). Second, with the data we collected across 50 countries, I will indicate that happy societies are those of "positive societal emotional environment".

SESJA 15.

POZNAWCZA PSYCHOLOGIA SPOŁECZNA - SCHEMATY POZNAWCZE.

Prowadzenie: Mariusz Zięba.

Aula S208 // 16.09 // 9:00 — 10:40

Mariusz Zięba (Uniwersytet SWPS, Filia w Poznaniu), Magdalena Kowalska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu):

Polskie narracje wiodące.

Abstrakt: Społeczeństwo, które łączy kultura i które podziela pewne wartości, uprzywilejowuje określone sposoby rozumienia świata. Obecne w kulturze schematy i wzorce narracyjne wpływają na kształtowanie się tożsamości narracyjnej człowieka, a także jego przekonania o tym, jak powinno się rozwijać typowe i udane życie członka określonej kultury. Ramę teoretyczną prezentowanego interdyscyplinarnego projektu badawczego stanowi model Master narrative methodology zaproponowany przez Kate McLean i Moina Syeda (2015, 2021), który opisuje relacje między obecnymi w kulturze narracjami wiodącymi i alternatywnymi, oraz narracjami osobistymi. Dotychczasowe badania pozwoliły wyróżnić narracje wiodące dla niektórych kultur – np. sekwencji wyba-

wienia (Dan McAdams, 1997, 2006) typowej dla kultury amerykańskiej. Brakowało jednak takich analiz dla kultury polskiej. W przeprowadzonym przez badanie empirycznym wzięło udział 132 mieszkańców Poznania, w tym 75 kobiet, w wieku od 19 do 64 lat. Jako metodę zbierania danych zastosowano skróconą wersję Wywiadu Historii Życia McAdamsa. Uczestnicy badania opowiadali o 12 ważnych wydarzeniach ze swojego życia oraz odpowiadali na 3 pytania dotyczące planów i przyszłości. Wywiady były nagrywane, a następnie poddane transkrypcji. Jako metodę analizy danych zastosowano jakościową analizę narracyjną. Analizując postawy wobec wartości typowych dla kultury polskiej w narracjach uczestników badania – dom, cierpienie i wolność – zidentyfikowaliśmy trzy polskie narracje wiodące: tradycyjną, romantyczną oraz Bildung (rozwoju osobistego). Naszą uwagę zwróciły historie życia, w których badani swobodnie łączyli postawy charakterystyczne dla więcej niż jednej narracji wiodącej – nie tylko w różnych epizodach historii życia, ale czasami w jednej scenie – co pozwala nam stwierdzić, że polską biograficzną narrację wiodącą stanowi struktura wcielająca elementy różnych narracji dostępnych w kulturze polskiej: narracja pluralistyczna.

Aneta Czernatowicz Kukuczka (UJ), Piotr Szymanek (UJ):

Obraz boga a skłonność do podejmowania zachowań ryzykownych.

Abstrakt: Ostatnie badania wykazały (Chan i in., 2014; Kupor i in., 2015), że aktywacja myśli o bogu zwiększa skłonność do podejmowania zachowań ryzykownych w obszarach niezwiązanych z moralnością. Zdaniem Autorów wynika to z faktu, że bóg jest postrzegany jako źródło miłosierdzia i troski, co daje poczucie bezpieczeństwa w sytuacji niepewności. Jednak w głównych religiach teistycznych obraz boga jest dwojaki – obok obrazu boga miłosiernego funkcjonuje także obraz boga sprawiedliwego/karzącego. Coraz więcej badań dowodzi, że te odmienne obrazy boga mają różne konsekwencje psychologiczne (Good i in., 2014; Shariff i Norenzayan, 2011). Sugeruje to, że zwiększone podejmowanie ryzyka może nie być związane z ogólną wiarą w boga, ale tylko z jednym z jej aspektów. W obecnym projekcie założyliśmy, że związek między aktywizacją myśli o bogu a ryzykownymi zachowaniami jest moderowany przez wizerunek boga. Przetestowaliśmy naszą hipotezę w pięciu badaniach. W pierwszym badaniu manipulowaliśmy obrazem boga, aby zobaczyć, czy aktywacja danego obrazu doprowadzi do zwiększenia/zmniejszenia skłonności do podejmowania ryzyka. W drugim badaniu manipulowaliśmy poziomem ryzyka, aby pokazać, że wyższe ryzyko zmniejszy chęć do zaangażowania się w zadanie, ale tylko u osób, które postrzegają Boga jako sprawiedliwego. W trzecim badaniu sprawdzaliśmy wpływ manipulacji obrazem boga na postrze-

ganie ryzyka i podejmowanie zachowań ryzykownych. W czwartym badaniu mierzyliśmy poczucie bezpieczeństwa i lęk przed karą jako potencjalne mediatory związku między obrazem boga a podejmowaniem ryzyka. Wreszcie w piątym badaniu połączyliśmy perspektywę moralną i neutralną, aby wykazać, że konteksty te aktywują różne obrazy boga, co wpływa na skłonność do podejmowania ryzyka. Uzyskane wyniki potwierdziły, że osoby, które postrzegają boga w kategoriach miłosierdzia, podejmują większe ryzyko, podczas gdy osoby z wyobrażeniem boga karzącego raczej unikają zachowań ryzykownych.

Maria Babińska (UW), Michał Bilewicz (UW):

Sprawcza historia est magistra vitae czyli jak postrzegana sprawczość w historii wpływa na zbiorowe działanie dzisiaj.

Abstrakt: Narracje historyczne wpływają na społeczeństwo i jednostki - widzimy i interpretujemy świat przez pryzmat naszej historii i roli, którą w niej odgrywały nasze grupy i narody. Przez pryzmat doświadczeń historycznych postrzegamy również możliwości działania na rzecz miaroty społecznej (Freel, Biliali, 2021). Polska historia szczególnie naznaczona jest doświadczeniami wiktymizacji i pozbawiania mieszkańców wpływu na ich losy. Historia jest jednak podatna na różne interpretacje i o ile rzeczywiście wiele wydarzeń historycznych w Polskiej historii było skutkiem działań zewnętrznych mocarstw, w wielu z nich Polacy mieli aktywny i sprawczy udział. Można zatem podejrzewać że podkreślanie tej sprawczości będzie miało potencjalnie korzystny wpływ na zaufanie i chęć zaangażowania się w poprawę sytuacji swojej grupy. W trzech badaniach (N1= 134; N2= 634; N3 = 1016) sprawdzaliśmy jak postrzeganie wydarzeń historycznych przez pryzmat wpływu grupy własnej (w opozycji do. uwarunkowań zewnętrznych i sytuacji międzynarodowej) przekłada się na zbiorowe działanie i jakie mogą być potencjalne mechanizmy tego wpływu. Wynika z nich, że przeniesienie punktu ciężkości w stronę narracji o zbiorowej skuteczności w historii zmniejsza poczucie bycia ofiarą w historii oraz przekonania spiskowe, a także zwiększa zaufanie i chęć działania na rzecz grupy.

Anna Maria Zawadzka (UG), Magdalena Iwanowska (UG): Materializm i sens życia u nastolatków – rola schematów poznawczych oraz reklamy i marketingu.

Abstrakt: Przeprowadzone do tej pory w różnych krajach i kulturach badania wskazują zgodnie, że materializm nastolatków ma negatywne konsekwencje dla ich dobrostanu i szczęścia. W obecnym badaniu proponujemy model tłumaczący związek materializmu (tj. dążenia do

celów materialistycznych kosztem zaniedbywania celów niematerialistycznych) z poczuciem sensu życia oparty o typ przekonań na temat siebie i otaczającego świata (schematów poznawczych) i ekspozycję na kulturę konsumpcji (reklama i robienie zakupów). Przebadano 679 nastolatków w wieku 15-19 lat. Wykorzystano: Indeks Aspiracji, Skalę Założeń wobec Świata, Skalę Poczucia Sensu Życia oraz pytania dotyczące korzystania z informacji marketingowej i robienia zakupów w Internecie. Uzyskane wyniki wskazały, że poczucie sensu życia wiąże się bezpośrednio pozytywnie z przekonaniem o wartościowości człowieka i negatywnie z materializmem nastolatka. Ponadto zanotowano pośrednie związki, poprzez materializm, poczucia sensu życia z przekonaniami na temat życzliwości otaczającego świata, z przekonaniami na temat sensowności i wytłumaczalności zjawisk oraz ekspozycją na kulturę konsumpcji. Przekonania te i ekspozycja na kulturę konsumpcji wiązały się pozytywnie z materializmem i poprzez materializm obniżały sens życia.

Małgorzata Styśko-Kunkowska (UW):

Skłonność do budowania relacji z marką pracodawcy opartej o motywy tożsamościowe – wybrane korelaty i konsekwencje.

Abstrakt: Wcześniejsze badania realizowane pod moją opieką miały na celu opracowanie kwestionariusza służącego do pomiaru konstruktu skłonności do budowania relacji z marką pracodawcy opartej o motywy tożsamościowe oraz ujawniły zależności m.in. z wartościami i cechami Wielkiej Piątki. Badania z ostatnich lat dowiodły, że skłonność do budowania relacji z marką pracodawcy oparta o motywy tożsamościowe – na poziomie ogólnym lub wybranych motywów lub submotivów tożsamościowych – wiąże się z kolejnymi zmiennymi osobowościowymi takimi jak narcyzm wielkościowy i wrażliwy, perspektywy czasowe, w tym szczególne nastawienie na przyszłość i na hedonistyczną teraźniejszą oraz potrzeby wyszczególnione w koncepcji Deci i Ryana. Badania ujawniły także istotne zależności skłonności do budowania relacji z marką pracodawcy z funkcjonowaniem jednostki na rynku pracy w wybranych obszarach. W badaniu quasi-eksperymentalnym (Styśko-Kunkowska i Kwinta, 2020) – skłonność do budowania relacji Ja z marką pracodawcy sprzyjała wyborowi oferty pracy silnej marki pracodawcy mimo niższej pensji, w odróżnieniu od materializmu sprzyjającemu wyborowi oferty z wyższą pensją choć słabszej marki. Inne badanie quasi-eksperymentalne wykazało także, że osoby wybierające ofertę marki kojarzonej ogólnie z wyższym poziomem CSR ujawniły wyższy poziom ciągłości wewnętrznej niż osoby wybierające ofertę marki kojarzonej ogólnie z niższym poziomem CSR. Stwierdzone zostały także związki między komponentem normatywnym przywiązania do organizacji a submotivami indywidualizmu i kompetencji leżącymi

u podłoża skłonności do budowania relacji z marką pracodawcy. Z kolei, trzy badania - korelacyjne lub quasi-eksperymentalne - wykazały brak oczekiwanej zależności skłonności do budowania relacji z marką pracodawcy z mobilnością zawodową jednostki z wyjątkiem jednej słabej zależności. W dyskusji omówię potencjał i ograniczenia omawianego konstruktów.

WYKŁAD PLENARNY 2

DIAGNOSING MENTAL HEALTH WITH WORDS ANALYSED BY ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Sverker Sikström (Lund university):

Aula S205 // 17.09 // 10:55 — 11:55

SESSION 16 [ENG].

INVITED SYMPOSIUM. INSIGHTS FROM TOWARD GENDER HARMONY PROJECT – UNDERSTANDING THE RELATIONSHIP BETWEEN MASCULINITY THREAT AND GENDER EQUALITY ACROSS 62 COUNTRIES.

Organized by: Natasza Kosakowska-Berezecka.

Discussant: Deborah L. Best.

Aula S205 // 16.09 // 12:55 — 14:35

Natasza Kosakowska-Berezecka (UG):

Gendered self-views across 62 countries: A test of competing models.

Abstract: Social role theory posits that binary gender gaps in agency and communion should be larger in less egalitarian countries, reflecting these countries' more pronounced sex-based power divisions. Conversely, evolutionary and self-construal theorists suggest that gender gaps in agency and communion should be larger in more egalitarian countries, reflecting the greater autonomy support and flexible self-construction processes present in these countries. Using data from 62 countries (N = 28,640) we examine binary gender gaps in agentic and communal self-views as a function of country-level objective gender equality (the Global Gender Gap Index) and subjective distributions of social power (the Power Distance Index). Findings show that in more egalitarian countries, gender gaps in agency are smaller, and gender gaps in communality are larger. These patterns are driven primarily by cross-country differences in men's self-views, and by the PDI more robustly than the GGGI. We consider possible causes and implications of these findings.

Jennifer Bosson (University of South Florida):

Are gender prescriptions and proscriptions stronger for men than women? A test of 62 countries.

Abstract: We tested a hypothesis, stemming from precarious manhood theory, that male prescriptive and proscriptive gender rules are endorsed more strongly than female ones. Specifically, we tested whether people view agency as more desirable in men than communion is in women, and weakness as less desirable in men than dominance is in women. Data from 62 countries representing 13 world regions (N = 27,731) indicated that: (1) brief measures of agency, communion, weakness, and dominance displayed measurement invariance, allowing for cross-country comparisons; (2) prescriptions of agency for men and communion for women are variable across countries, whereas proscriptions of weakness for men and dominance for women appear universal; (3) gender differences in prescriptions (i.e., stronger endorsement of men's agency than women's communion) are larger in countries lower in objective, country-level gender equality and human development, whereas gender differences in proscriptions (i.e., stronger dislike of men's weakness than women's dominance) do not covary reliably with country-level factors; and (4) these patterns are moderated by participant gender in nuanced ways, and are robust to control by individual-level gender beliefs. Discussion considers the theoretical relevance and practical significance of the findings.

Tomasz Besta (UG), Paweł Jurek (UG):

Gender Equality Collective Action Intention Scale: Psychometric isomorphism and measurement invariance across cultures.

Abstract: Collective action (CA) could be understood as intentional and conscious civic behaviors that are focused on systemic causes of social and societal problems and the promotion of solutions for these challenges through collective efforts. Recently, more studies on CA have been conducted, with attention paid to cross-cultural variations in people's intention to pursue collective goals with others. Various instruments to measure collective action intentions have been developed; some are related to the general tendency to collectively act with members of one's social group, and some are more context specific. In the presented paper, we examined the psychometric isomorphism and measurement invariance of a gender equality collective action intention scale (GECAI scale) using data from university samples in 61 countries across 13 world regions (N = 32,901). The findings indicate that scalar measurement invariance for the GECAI scale allows for comparison of the countries' GECAI mean scores. Moreover, metric psy-

chometric isomorphism allows for interpretation of the GECAI mean scores at a country-level as a group attribute (and not solely as an individual attribute).

Saba Safdar (University of Guelph):

An examination of gender stereotypes in relation to gender essentialism, hostile sexism and precarious manhood beliefs: A Canadian study.

Abstract: Gender stereotypes reflect pervasive expectations concerning men's and women's traits, behaviors, and roles, and their content is thought to be similar across cultures (Rudman & Glick, 2008; Williams & Best, 1990). The focus of this presentation is on prescriptive elements on gender stereotypes and how ascribing gender stereotypes such as agency and dominance for men can be predicted by gender essentialism, hostile sexism towards men and precarious manhood beliefs. Participants were recruited from a mid-size university in Canada ($n=300$) and completed an online survey. Results showed that overall, participants demonstrated a tendency to differentiate between masculine and feminine traits. In particular, it was found that participants tended to prescribe men to be agentic (e.g., ambitious, displaying leadership, competent, etc.) and women to be communal (e.g., submissive, sympathetic, cooperative, etc.). These stereotypes were more strongly endorsed among individuals manifesting hostile sexism and gender essentialism. In other words, ascribing men agency and dominance was associated with hostile sexism towards women and precarious manhood beliefs.

Joseph Vandello (University of South Florida):

Precarious manhood and men's physical health around the World.

Abstract: Cultural beliefs about the requirements of manhood may have implications for men's physical health. In a cross-cultural examination of 62 countries, we explored whether country-level endorsement of precarious manhood beliefs (PMBs) was associated with various country-level risk-related health behaviors and outcomes. In countries that more strongly endorsed PMBs, men had higher rates of risky health behaviors (e.g., smoking, venomous animal contact) and risk-related health outcomes (e.g., liver cirrhosis mortality, drownings), and lower life expectancy. The average size of correlations of PMB with health behaviors and outcomes was moderate ($r_s = .21, .26$), while correlations of PMB with men's life expectancy were relatively strong ($r_s = -.56, -.57$). Overall, men live over six fewer years in countries higher versus lower in PMB. The relationships between PMB and health behaviors and outcomes were attenuated but did not completely disappear

when controlling for country-level indicators of development and gender equality. These findings suggest that country-level beliefs about gender, and not just men's own masculinity and masculinity-related beliefs, may have important connections to men's health.

SESJA 17.

WRAŻLIWOŚĆ NA ODRZUCENIE: UWARUNKOWANIA I KONSEKWENCJE. IMPLIKACJE DLA FUNKCJONOWANIA W BLISKICH ZWIĄZKACH I ZDROWIA PSYCHICZNEGO.

Organizacja: Joanna Rajchert.

Aula S204 // 16.09 // 12:55 — 14:35

Joanna Rajchert (Akademia Pedagogiki Specjalnej):

Błędy poznawcze w postrzeganiu zachowania relacyjnego partnera: różnice płciowe i wrażliwość na odrzucenie.

Abstrakt: Idealizacja czyli nadmiernie pozytywne postrzeganie romantycznego partnera w odniesieniu do cech (np. wyglądu, kompetencji, cech osobowości) jest powszechne i zwykle pomaga utrzymać związek, ale w przypadku postrzegania zachowania relacyjnego partnera świadczącego o jego zaangażowaniu emocjonalnym (bliskości), nadmiernie negatywna percepcja może być bezpieczniejszą strategią. W niniejszym badaniu przypuszczaliśmy, że małżonkowie są bardziej skłonni do nadmiernie negatywnego postrzegania bliskości partnera, ale skłonność ta jest silniejsza wśród kobiet oraz osób o wyższej wrażliwości na odrzucenie. W oparciu o model rozumienia procesu funkcjonowania w związku, który obejmuje dwa niezależne wymiary zachowania relacyjnego, bliskość, związaną z wysokim zróżnicowaniem ja-inni, oraz intruzywność, związaną z zacieraniem się granic ja-inni, przeprowadziliśmy badanie wśród 50 par małżeńskich. Małżonkowie dokonywali samo-opisu na wymiarach ich własnej bliskości i intruzywności w stosunku do partnera (np. Lubię, kiedy spędzamy wspólnie czas na rozmowach; Ujawniam przed małżonkiem moje głębsze uczucia), ale szanowali także bliskość i intruzywność z perspektywy partnera (np. Mąż/Żona lubi, kiedy spędzamy wspólnie czas na rozmowach; Mąż/Żona ujawnia przede mną swoje głębsze uczucia). Traktując samo-ocenę bliskości i intruzywności jako punkt odniesienia, możliwe było określenie czy szacunki bliskości i intruzywności ich partnerów są trafne, czy raczej nadmiernie pozytywne lub negatywne. Wyniki wskazywały, że małżonkowie nie doceniali bliskości i intruzywności swoich partnerów/partnerek (sądzieli, że bliskość i intruzywność były niższe niż były w rzeczywistości). Kobiety były bardziej skłonne do błędu nega-

tywności (niedocenia bliskości i intruzywności męża) niż mężczyźni. Co więcej, wrażliwość na odrzucenie wiązała się z silniejszym błędem negatywności niezależnie od płci. Wyniki te omówiono w odniesieniu do teorii zarządzania błędami oraz modeli ostracyzmu i odrzucenia.

Agnieszka Abramiuk (Akademia Pedagogiki Specjalnej):

Wrażliwość na odrzucenie a preferencje doboru partnera, satysfakcja ze związku i reakcje emocjonalne w odpowiedzi na odrzucenie romantyczne.

Abstrakt: Przeprowadzono trzy badania, w których sprawdzono jak wrażliwość na odrzucenie (RS) wiąże się z wyborem partnera i satysfakcją ze związku oraz czy kilkakrotne, następujące po sobie odrzucenie może skutkować zwiększeniem wrażliwości na odrzucenie. W badaniu 1 (N = 292) sprawdzono czy i jak poziom RS wiąże się z wymaganiami wobec partnera idealnego. Wykazano, że osoby o wyższej wrażliwości na odrzucenie preferują cechy związane z opiekuńczością i bezpieczeństwem. W badaniu 2 (N = 162) sprawdzono czy rozbieżność między idealnym a rzeczywistym partnerem będzie pośredniczyć między wrażliwością na odrzucenie a satysfakcją ze związku. Wyniki wykazały ujemną korelację RS z satysfakcją i zaangażowaniem w związek, a rozbieżność między partnerem idealnym a realnym w zakresie cech związanych z opiekuńczością była mediatorem pomiędzy RS a czynnikami satysfakcji ze związku. W badaniu 3 (N = 110) stawiano hipotezę, że doświadczanie odrzucenia ze strony kilku osób w krótkim czasie może spowodować efekt uwrażliwienia na odrzucenie, które prowadzić będzie do bardziej negatywnych reakcji emocjonalnych. Nie wykazano istotnych różnic w pomiarze poziomu wrażliwości na odrzucenie w grupie wykluczanej i akceptowanej, jednak wrażliwość na odrzucenie nasilała złość, smutek i lęk u odrzuconych. Wyniki pokazały także że wykluczenie w relacji romantycznej wiąże się z bardziej negatywną oceną kolejnych kandydatów na partnerów, co jest spójne z modelem wrażliwości na odrzucenie wskazującym na negatywny związek tej zmiennej z oceną partnera.

Karolina Sarzyńska (Akademia Pedagogiki Specjalnej):

Wrażliwość na odrzucenie i tendencja do stosowania sekwencyjnych technik wpływu w relacji romantycznej: rola agresywności.

Abstrakt: Opierając się na literaturze traktującej o wrażliwości na odrzucenie i jej związku z agresywnością, należy zwrócić uwagę na istotność tych cech w relacjach międzyludzkich. W bliskich relacjach romantycznych trudno czasem o odróżnienie zachowania manipulacyj-

nego od zwyczajnej prośby. Celem badania było wyjaśnienie roli agresywności w związku między wrażliwością na odrzucenie a wykorzystywaniem sekwencyjnych technik wpływu w relacjach romantycznych. Przypuszczaliśmy, że wrażliwość na odrzucenie będzie nasilać agresywność, a ta prowadzić będzie do wyższej skłonności do stosowania sekwencyjnych technik wpływu wobec partnera. Przebadano 171 osób (97 kobiet, 69 mężczyzn, 5 osób niebinarnych). Wyniki potwierdziły postawioną hipotezę. Wrażliwość na odrzucenie była pozytywnie powiązana ze skłonnością do stosowania sekwencyjnych technik wpływu. Uwzględnienie w modelu agresywności powodowało, że relacja ta stała się nieistotna, natomiast efekt mediacji był istotny. Dotychczasowe badania potwierdzają ujemną korelację wrażliwości na odrzucenie i agresywnych zachowań w związku z odczuwaną satysfakcją z relacji. Wykorzystywanie sekwencyjnych technik wpływu może mieć na celu zwiększenie tej satysfakcji, a agresywność może zwiększać zdecydowanie w jej osiągnięciu, dodatkowo dając upust negatywnym emocjom. Nasze badanie pogłębia problem związku pomiędzy wrażliwością na odrzucenie, agresywnością a wykorzystywaniem sekwencyjnych technik wpływu wobec partnera romantycznego.

Wiktoria Bogdan (Akademia Pedagogiki Specjalnej):

Wrażliwość sensoryczna i narcyzm wrażliwy: mediacyjna rola wrażliwości na odrzucenie.

Abstrakt: Celem prezentowanego badania określenie czy istnieje związek pomiędzy wrażliwością sensoryczną i narcyzmem wrażliwym, oraz czy zmienne indywidualne związane z zaspokojeniem potrzeby przynależności pełnią rolę pośredniczącą w tym związku. Przypuszczano, że wrażliwość sensoryczna jest związana z wyższym nasileniem wrażliwości na odrzucenie i potrzeby przynależności, które z kolei wiążą się z wyższym narcyzmem. W badaniu wzięło udział 179 osób (123 kobiety) w wieku od 18 do 65 lat ($M = 26,89$; $SD = 10,55$). Badanie przeprowadzone było w formie zdalnej. Wrażliwość sensoryczna okazała się korelować dodatnio z narcyzmem wrażliwym, wrażliwością na odrzucenie i na poziomie trendu statystycznego także z potrzebą przynależności. Okazało się także, że potrzeba przynależności i wrażliwość na odrzucenie były pozytywnie związane z narcyzmem i wspólnie były istotnym mediatorem w związku między wrażliwością sensoryczną a narcyzmem wrażliwym. Równocześnie każda z tych zmiennych oddzielnie nie była istotnym mediatorem w tym związku. Wyniki badania wskazują na interesującą zależność pomiędzy wrażliwością sensoryczną a narcyzmem wrażliwym. Choć dotychczas pojawiły się doniesienia naukowe dotyczące predyspozycji do wystąpienia podobnych zaburzeń psychicznych zarówno osób u osób wysoko wrażliwych, jak i narcyzów,

to przedstawione badanie sugeruje mechanizm leżący u podłoża tego związku, a mianowicie deficyty w zaspokojeniu potrzeby przynależności wynikające z indywidualnie wysokiego poziomu zapotrzebowania na akceptację oraz z lęku i oczekiwania odrzucenia.

Aleksandra Rasińska (Akademia Pedagogiki Specjalnej):

Znaczenie wrażliwości na odrzucenie i konformizmu dla ryzyka i form samookaleczania się osób niebinarnych.

Abstrakt: Coraz więcej badań wskazuje na problemy ze zdrowiem psychicznym członków społeczności LGBTQ+. Osoby transpłciowe i niebinarne należą do najbardziej dyskryminowanej grupy osób wśród całej społeczności LGBTQ+, przy czym badania prowadzone w grupie osób niebinarnych są nadal rzadkością, szczególnie w Polsce. Nasze badanie koncentrowało się na potencjalnych zagrożeniach dla zdrowia psychicznego związanych z niebinarną tożsamością płciową. Bazując na modelu wrażliwości na odrzucenie przewidywaliśmy, że wrażliwość na odrzucenie i konformizm będą mediatorami w związku między niebinarnością i samookaleczaniem się. W badaniu udział wzięło 97 osób, z których 56 identyfikowało się jako niebinarne, 6 jako mężczyźni i 35 jako kobiety. Wyniki dowiodły, że osoby niebinarne cechuje niższa wrażliwość na odrzucenie i konformizm niż osoby cisplciowe, a także, że osoby o wyższej wrażliwości na odrzucenie cechuje większa liczba form samookaleczeń. Wyniki pokazały także, że niebinarna tożsamość płciowa zwiększa ryzyko wystąpienia samookaleczania bez intencji samobójczej. Efekt ten był mediowany przez konformizm (ale nie przez wrażliwość na odrzucenie), który sprzyjał wystąpieniu samookaleczania. Badanie to poszerza wiedzę na temat zdrowia psychicznego osób niebinarnych rzucając światło na mechanizmy prowadzące do powstawania tych problemów powiązane z relacyjnością, potrzebą przynależności i akceptacji.

SESJA 18.

RELACJE MIĘDZYGRUPOWE I WŁADZA.

Prowadzenie: Marek Drogosz.

Aula S203 // 16.09 // 12:55 – 14:35

Marek Drogosz (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Henryk Goworek (Uczelnia Medyczna im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie):

Wpływ misji zagranicznych w Afganistanie i Iraku na kontrolę funkcji wykonawczych w teście Stroopa, dehumanizację i poczucie zagrożenia epidemicznego Covid-19 wśród żołnierzy polskich Wojsk Lądowych.

Abstrakt: Celem prezentowanego badania była analiza kontroli poznawczych funkcji wykonawczych, skłonności do dehumanizowania innych nacji oraz poczucia zagrożenia epidemicznego wśród żołnierzy Wojsk Lądowych. W badaniach wzięło udział 185 żołnierzy w wieku od 19 do 49 lat (170 mężczyzn i 15 kobiet), którzy zostali podzieleni na dwie grupy na podstawie uczestnictwa w misjach zagranicznych (dodatkowo uwzględniono podział na korpusy). Do pomiarów kontroli funkcji wykonawczych użyto testu Stroopa. Zastosowano także miary jawnej oraz utajonej dehumanizacji, a do pomiaru poczucia zagrożenia epidemicznego skonstruowano autorską ankietę. Analizy wykazały, że występują istotne różnice w czasach reakcji pomiędzy żołnierzami należącymi do różnych korpusów. Ponadto zaobserwowano istotne różnice w skłonności do dehumanizacji zarówno jawnej, jak i utajonej: weterani ocenili grupy obce jako bardziej ludzkie niż nie-weterani.

Tomasz Jarmakowski (Instytut Psychologii UMK), Piotr Radkiewicz (Instytut Psychologii PAN):

Dlaczego napływ imigrantów sprawia, że bardziej akceptujemy autorytaryzm? Wpływ aktywizacji zagrożenia ze strony imigrantów na poziom akceptacji postaw autorytarnych.

Abstrakt: Celem wystąpienia jest prezentacja wyników trzech badań eksperymentalnych ($n_1 = 251$, $n_2 = 230$, $n_3 = 380$) ilustrujących wpływ aktywizacji zagrożenia masową imigracją na akceptację postaw autorytarnych. We wszystkich trzech eksperymentach wyobrażenie masowego napływu imigrantów (z krajów muzułmańskich – badania 1 i 2, z krajów postsowieckich – badanie 3) do Polski prowadziło do wzrostu poziomu autorytaryzmu grupowego (Stellmacher i Petzel, 2005) rozumianego jako zespół przekonań dotyczących relacji jednostka-grupa (w tym przypadku grupa narodowa). Jednocześnie manipulacja eksperymentalna miała minimalny lub żaden wpływ na poziom akceptacji ideologii konserwatywnej: 1) prawicowego autorytaryzmu (RWA; Altemeyer, 1996) i konserwatyizmu kulturowego (Czarnek i in., 2017). Taki wzorec wyników zaobserwowaliśmy zarówno w przypadku gdy 1) zagrożenie ze strony imigrantów wiązało się z zagrożeniem porządku społecznego (np. wzrost przestępczości) jak i wtedy 2) gdy wiązało się przede wszystkim z zagrożeniem symbolicznym (np. pojawienie się nowych zwyczajów). Podczas prezentacji zaprezentujemy potencjalne teoretyczne i praktyczne implikacje płynące z wyników naszych badań.

Vadym Vasiutynskyi (Instytut Psychologii Społecznej i Politycznej Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy):

Jak Ukraińcy widzą dzisiaj ukraińsko-polski konflikt 1943-1944.

Abstrakt: Przyczyny i konsekwencje konfliktu ukraińsko-polskiego z lat 1943–1944 są różnie interpretowane w zbiorowej pamięci Ukraińców i Polaków. Aby poznać poglądy Ukraińców, w lipcu/sierpniu 2021 r. przeprowadzono wywiady półstandaryzowane ze 100 mieszkańcami czterech miejscowości na Wołyniu Zachodnim i Galicji Wschodniej, gdzie odbywały się antypolskie akcje z największą liczbą ofiar.

Respondentom zadano pytania: co było przyczyną wydarzeń z lat 1943–1944; kto jest winien temu, co się stało; jakie znaczenie te wydarzenia mają dziś dla lokalnych mieszkańców; jakie jest ich osobiste znaczenie dla respondenta; jakie mają znaczenie dla wszystkich Ukraińców i Ukrainy; czy powinny być dzisiaj wspomniane; dlaczego powinny lub nie powinny być wspomniane; czy należy przeprosić za te wydarzenia; kto, od kogo i za co powinien przeprosić? Odpowiedzi zostały przetworzone zgodnie z procedurą analizy treści. Różnice między grupami respondentów oceniono według kryterium B2. Zmienne został strukturyzowane za pomocą analizy skupień. W ocenach konfliktu ukraińsko-polskiego dominowała ignorancja co do samego wydarzenia i niepewność postaw. Większości badanych brakuje motywacji do poznania przyczyn i skutków wydarzeń. Okazywane przez część respondentów zainteresowanie korelowało z postawami proukraińskimi oraz uprzedzeniami przez nie powodowanymi. Treść odpowiedzi została zredukowana do trzech podstawowych opcji: akceptacja lub odmowa konieczności przeprosin; skupienie się na historycznym charakterze wydarzeń; nacisk na walkę o terytorium jako istotę ówczesnych sprzeczności. Zidentyfikowano pięć postaw respondentów: unikająco-obronna (niechęć do poznawania niepochlebnej przeszłości, 61%), kompromisowo-obronna (koncentracja na historycznej treści wydarzeń, 25%), zaprzeczająco-obronna (zdewaluowanie znaczenia wydarzeń, 22%), humanistyczno-współczująca (uznanie tragizmu wydarzeń, 13%), oskarżająco-polityczna (negatywna ocena Polaków, 13%), samooskarżająca (uznanie winy Ukraińców, 12%).

Dominika Bulska, Michał Bilewicz, Mikołaj Winiewski (UW):

Konsekwencje działania zbiorowego dla percepcji grup mniejszościowych.

Abstrakt: Normy społeczne zakazujące wyrażania uprzedzeń są często traktowane przez badaczy relacji międzygrupowych jako oczywisty problem, o którym niewiele się mówi. Choć badania pokazują, że uprzedzenia postrzegane jako społecznie nieakceptowalne są rzadziej otwarcie prezentowane (Crandall i in., 2002; Allport, 1954), źródła norm społecznych rzadko kiedy są badane. Podobnie rzecz ma się w przypadku konsekwencji działania zbiorowego dla a) percepcji grup mniejszościowych i b) zachowań międzygrupowych (Vestergren, Drury i Chiriac,

2017). Celem niniejszej prezentacji jest połączenie tych dwóch obszarów badawczych dotyczących relacji międzygrupowych. W ramach prezentacji, osadzonej w modelu treści stereotypu (SCM) oraz współczesnej teorii uprzedzeń, przedstawimy wyniki kilku badań – dużego badania korelacyjnego przeprowadzonego w Polsce (N = 1090), Wielkiej Brytanii (N = 1094) i Niemczech (N = 1091); badania sondażowego przeprowadzonego w Polsce na reprezentatywnej próbie; oraz badań eksperymentalnych odwołujących się do Strajku Kobiet (N = 750; N = 600). Podczas wystąpienia pokażemy, że zbiorowe działanie grup mniejszościowych wpływa na ich społeczną percepcję. Mianowicie, grupy, które są postrzegane jako bardziej zorganizowane, są częściej widziane jako bardziej kompetentne i, do pewnego stopnia, bardziej ciepłe. W wyniku tego, otwarte wyrażanie uprzedzeń wobec tych grup jest postrzegane jako mniej akceptowalne społecznie. Innymi słowy, grupy działające na rzecz swoich praw wydają się być chronione normami społecznymi zabraniającymi otwartej wrogości. Typ działania zbiorowego – normatywny vs nienormatywny – jest moderatorem tego efektu.

Arkadiusz Wasiel (PAN), Kuba Kryś (PAN), Victoria Yeung (LU):

Władza w dobrym społeczeństwie - perspektywa międzykulturowa.

Abstrakt: Hierarchie władzy zakorzenione są w różnych sferach funkcjonowania grup, w tym w sferze politycznej, instytucjonalnej, ekonomicznej czy społecznej (Krauz, Torrez, 2020). Teorie modernizacji (Lipset, 1959), badania nad post-materializmem (Iglehart & Oyserman, 2004) czy dystansem władzy (Hofstede, 2001) sugerują, że wraz z rozwojem gospodarczym, tradycyjna hierarchia przekształca się w demokratyczne, egalitarne społeczeństwo. Podejścia te opisują jednak zjawiska charakterystyczne dla państw zachodnich (Eisenstadt, 2002). W naszych badaniach sprawdzamy, czy preferencje dotyczące kierunków rozwoju społeczeństwa łączą się z postrzeganiem, interpretowaniem i pojmowaniem władzy, którą posiadają osoby stojące wysoko w hierarchii. Osoby wyżej w hierarchii mogą być postrzegane jako wykorzystujące szanse (np. zainteresowane osobistymi korzyściami) lub jako wypełniające odpowiedzialność (np. za dobrobyt innych; Sassenberg i in. 2012). Wyniki badań przeprowadzonych w USA, Polsce i Hong-Kongu (N = 731) sugerują, że gdy władza konstruowana jest jako szansa, ludzie preferują inkluzywny, egalitarny rozwój. Konstruowanie władzy jako odpowiedzialności przewiduje z kolei preferencję hierarchiczną, tradycyjnej organizacji społeczeństwa. Możliwe jest, że opiekuńcza władza tłumi tendencje egalitarne i prowadzi do większej akceptacji nierówności.

PROCESY GRUPOWE I RELACJE MIĘDZYGRUPOWE.

Prowadzenie: Karolina Ziembowicz.

Aula S207 // 16.09 // 12:55 – 14:35

Andrzej Jarynowski (IBI Głogów/FU Berlin), Alexander Semenov (SPbU Sankt Petersburg/ Uniwersytet Florydy), Monika Wójta-Kempa (UMed Wrocław), Vitaly Belik (FU Berlin):

Krótkotrwała depolaryzacja i konsolidacja polskich sieci społecznościowych w pierwszej fali COVID-19.

Abstrakt: Katastrofalne i nagłe wydarzenia, takie jak pandemia COVID-19, nie tylko polaryzują społeczeństwa i skłaniają do egoistycznych, indywidualistycznych zachowań, ale mogą też motywować do zachowań altruistycznych. Przeanalizowaliśmy percepcję epidemii COVID-19, wykorzystując dane zebrane z polskojęzycznego Tweeter w okresie 15.01-30.06.2020, czyli 930319 tweetów. Wykorzystując metody obliczeniowych nauk społecznych i epidemiologii cyfrowej (analiza sieci społecznościowych oraz przetwarzanie języka naturalnego), staraliśmy się zrozumieć mechanizmy konsolidacji i depolaryzacji społecznej (mierzonej modularnością sieci interakcji między użytkownikami i ładunkiem emocjonalnym postów) około tzw. fazy „zostań w domu” pandemii COVID-19. Teoria Maussa dotycząca interakcji lub wymiany darów, teoria kapitału społecznego Coleman, teoria krótkotrwałej wspólnoty Sitka, jak również teoria Kaniastego dotycząca mobilizacji i deterioracji służą jako tło do refleksji nad polskim społeczeństwem internetowym podczas pierwszej fali epidemii. Samo zjawisko depolaryzacji w obliczu zagrożenia jest znanym fenomenem społecznym, ale nie są nam znane żadne inne analizy kwantyfikujące jego głębokość i długość w polskim Internecie. Głównym wynikiem naszych analiz jest stwierdzenie, przez trzy tygodnie fazy zostać w domu polaryzacja behawioralna estymowana mierzona modularnością sieci tweetów i odpowiedzi spadła o około 30% a polaryzacja afektywna mierzona sentymentem treści zmalała o około 10%). Ta faza najpełniej ujawnia oddolną i spontaniczną aktywność społeczności internautów, przejawiającą się w organizowaniu, uczestniczeniu lub pośredniczeniu w pomocy w poprzek „plemiennych” podziałów instytucjonalnych. Nasze badanie zwraca uwagę na potencjał wsparcia społecznego i poczucia wspólnoty w obliczu zagrożenia w zakresie zmniejszania polaryzacji afektywnej i behawioralnej w mediach społecznościowych, które to do tej pory były kojarzone głównie z procesami pogłębiającymi polaryzację.

Adam Karakula (Instytut Psychologii, PAN), Marta Rogoza (Instytut Psychologii, PAN), Zuzanna Molenda (Instytut Psychologii, PAN), Dagmara Szczepańska (Instytut Psychologii, PAN), Paulina Górka (Uniwersytet Warszawski), Marta Marchlewska (Instytut Psychologii, PAN):

Liberalny narcyzm kolektywny jako predyktor wiary w spiski Ordo Iuris, Kościoła Katolickiego oraz dotyczące działalności PiS.

Abstrakt: Coraz więcej badań wskazuje na to, że myślenie spiskowe jest zjawiskiem globalnym – charakterystycznym zarówno dla konserwatystów, jak i liberałów. Mimo to, znaczna część projektów koncentrujących się na wyznacznikach myślenia spiskowego analizuje głównie teorie związane z popieraniem partii konserwatywnych (np. wiara w spisek gender, czy spisek smoleński). Nasze badania mają na celu uzupełnić tę lukę, biorąc pod uwagę takie teorie spiskowe, które wydają się atrakcyjne szczególnie dla osób o światopoglądzie liberalnym. W analizach sprawdzamy także związki narcystycznej (vs. bezpiecznej) identyfikacji grupowej (liberalnego narcyzmu grupowego) z pokładaniem wiary w teorie spiskowe, kontrolując przy tym zmienne demograficzne. Spiski używane przez nas w badaniu dotyczą Kościoła Katolickiego, Ordo Iuris oraz działalności Prawa i Sprawiedliwości. Teoria spiskowa na temat Kościoła Katolickiego opiera się na tym, że jest to grupa kierująca państwem polskim, która tuszuje swoje zbrodnie. Natomiast spiski Ordo Iuris i działalności PiS przedstawiają te organizacje jako globalna siatka służąca rosyjskim oligarchom. Badanie pierwsze (N = 315, reprezentatywna próba Polaków, CAWI) wskazało na pozytywny związek narcyzmu grupowego osób liberalnych z każdym ze spisków. To pozwoliło nam na przejście do drugiego badania (N = 495, reprezentatywna próba Polaków, CAWI). Udało nam się zreplikować wyniki badania pierwszego, gdzie narcyzm grupowy osób liberalnych przewidywał spiski na temat Kościoła Katolickiego, Ordo Iuris, Prawa i Sprawiedliwości. Dalsze analizy wykazały, że związek między narcyzmem grupowym osób liberalnych, a dystansem społecznym był mediowany przez wymienione wcześniej spiski. W prezentacji przedyskutujemy rolę, jaką narcystyczna tożsamość osób liberalnych odgrywa w kształtowaniu się spisków o charakterze liberalnym.

Dagmara Szczepańska (Instytut Psychologii PAN), Zuzanna Molenda (Instytut Psychologii PAN), Marta Marchlewska (Instytut Psychologii PAN):

Identyfikacja grupowa a poparcie dla mowy nienawiści wobec społeczności LGBTQ+ - rola narcyzmu kolektywnego i wiary w spisek gender.

Abstrakt: Celem niniejszego referatu jest przedstawienie związków między poparciem dla mowy nienawiści wobec społeczności LGBTQ+,

narcyzmem kolektywnym i spiskiem gender. Wcześniejsze badania wykazały, że narcyzm kolektywny, czyli przekonanie o wyjątkowości grupy własnej, wymagającej nieustannej walidacji zewnętrznej, wiąże się z szeregiem nieadaptacyjnych zachowań skierowanych w stronę społeczności LGBTQ+, zarówno wewnątrz, jak i międzygrupowych. Np. z wiarą w spisek gender, uprzedzeniami wobec osób homoseksualnych oraz brakiem chęci udziału w działaniu zbiorowym na rzecz praw mniejszości seksualnych. Niniejsze badania ukazują rolę narcyzmu kolektywnego w kształtowaniu wrogości wobec społeczności LGBTQ+, operacjonalizowanego jako mowa nienawiści wobec osób homoseksualnych. Na podstawie rozważań teoretycznych wysnuta została hipoteza o pozytywnym związku poparcia dla mowy nienawiści wobec osób homoseksualnych z narcyzmem kolektywnym, ale nie z bezpieczną identyfikacją wewnątrzgrupową. Co więcej, założono, że związek ten będzie mediowany poprzez wyższą wiarę w spisek gender, czyli teorię spiskową wyrażającą przekonanie, że aktywiści i edukatorzy seksualni stworzyli tak zwaną „ideologię gender”, aby zaburzyć tradycyjny podział ról społecznych ze względu na płeć. Hipotezy, tj. związki między narcyzmem kolektywnym, identyfikacją bezpieczną, poparciem dla mowy nienawiści oraz wiarą w spisek gender, zostały przetestowane w dwóch badaniach krossekcjonalnych na próbach dorosłych Polek i Polaków (Badanie 1; n = 432; Badanie 2; n = 1000). W badaniu 2 dodatkowo kontrolowaliśmy wpływ narcyzmu indywidualnego, wcześniej także łączonego z wiarą w spiski. W obu badaniach pozytywny związek narcyzmu kolektywnego z poparciem dla mowy nienawiści wobec osób homoseksualnych był mediowanych przez wiarę w spisek gender. Wyniki niniejszego badania pokazują, że narcyzm kolektywny może odgrywać istotną rolę w kształtowaniu wrogości wobec grup społecznych niższego statusu, takich jak społeczność LGBTQ+.

Donka Darpatova-Hruzewicz (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Warszawa):

Zróżnicowanie kulturowe jako moderator sukcesu sportowego w drużynach piłki nożnej.

Abstrakt: Celem badania było uzyskanie nowego empirycznego wglądu w związek między wynikami sportowymi drużyn piłkarskich a ich wartością ekonomiczną/rynkową, dominującym stylem gry i zróżnicowaniem kulturowym (wskaźnik Cultural Diversity Index; CDI). Na podstawie próbki 23,186 meczów rozegranych przez 728 drużyn w 45 ligach w sezonie 2020/21, w pierwszej kolejności, po przeprowadzonej na 20 wskaźnikach meczowych analizie czynnikowej (PCA) wyłonione zostały trzy komponenty wyjaśniające 55,79% całkowitej wariancji. Komponenty przypisano trzem stylom gry opartym na: posiadaniu

piłki (possession-based), konstruktywnym ataku (constructive attacking) i grze defensywnej (defensive).

W drugiej kolejności, zoperacjonalizowana została zmienna zależna (GD) jako różnica między bramkami zdobytymi i straconymi przez drużyny w sezonie piłkarskim 2020/21. Po zastosowaniu moderowanego modelowania regresji stwierdzone zostały następujące zależności: (1) efektywność stylu konstruktywnego ataku wiąże się z wyższym odsetkiem zagranicznych graczy ofensywnych; zaś (2) w stylu defensywnym wyższe wyniki uzyskują drużyny z niższym CDI a zwłaszcza te z wyższym odsetkiem lokalnych obrońców. W oparciu o proponowany model zintegrowanej kategoryzacji i intencjonalności (Integrated Categorization-Intentionality Model; ICIM), różnica między zespołami polegającymi na grze defensywnej a tymi o orientacji ofensywnej została wyjaśniona poprzez odwołanie się do rozwiązań taktycznych, które wymagają nasilonej koordynacji za pomocą komunikacji w działaniu (tj. w obronie) w przeciwieństwie do taktyk opierających się w mniejszym stopniu na wysoce zsynchronizowanych akcjach (tj. w ataku). Co więcej, badanie wykazało, że różnorodność kulturowa była lepszym predyktorem korzystnych wyników sportowych niż bogactwo zespołów, chociaż tylko w zespołach zorientowanych defensywnie. Ponadto, zespoły bogatsze wykazały większą skuteczność. Analogicznie potwierdziły się oczekiwania, że pod względem efektywności sportowej drużyny.

Karolina Ziembowicz (Instytut Psychologii, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej), Agnieszka Rychwalska (Instytut Studiów Społecznych im Roberta Zajonca, Uniwersytet Warszawski), Szymon Talaga (Instytut Studiów Społecznych im Roberta Zajonca, Uniwersytet Warszawski):

Różnice w strukturze zabierania głosu w małych grupach społecznych dyskutujących na różne tematy.

Abstrakt: W świetle teorii adaptacyjnych układów złożonych grupy społeczne mogą być postrzegane jako dynamicznie zmieniające się sieci relacji, opisujące kierunek przepływu informacji i wzajemny wpływ uczestników grupy na siebie (Arrow i in., 2000). Układy złożone mają tendencję do spontanicznej samoorganizacji, tj. do uporządkowania relacji pomiędzy elementami systemu w formie powtarzających się wzorców przepływu informacji i koordynacji działania (Marsh i in., 2009). Określony tryb koordynacji jest narzucony przez wspólny cel uczestników, których interakcje zmieniają i dopasowują się tak, aby cel ów mógł zostać wykonany. Z tego względu istnieje zależność pomiędzy typem zadania grupowego, a formalnymi wzorcami interakcji, które z niego wynikają (Nowak i in., 2017; Pincus, 2014). Celem opisywanego tu badania jest zidentyfikowanie i opisanie wzorców koordynacji, które są cha-

rakterystyczne dla dyskusji grup wykonujących różne zadania. Postawiono hipotezę, że różne tematy rozmów będą wywoływać odmienne wzorce koordynacji między rozmówcami. Badanie zostało sfinansowane ze środków NCN grant nr 2018/31/D/HS6/00573. Interakcje 54 4-osobowych grup (po 18 grup w każdym z warunków eksperymentalnych - zadanie matematyczne, burza mózgów i dochodzenie do konsensusu) dyskutujących przez aplikację Zoom były rejestrowane na wideo i audio. Wypowiedzi każdego uczestnika były rejestrowane na osobnej ścieżce i posegmentowane w celu obliczenia różnych cech interakcji, m.in. równość, przewidywalność i entropia zabierania głosu, kierunek przepływu informacji pomiędzy uczestnikami o różnym poziomie umiejętności związanych z zadaniem (por. Gatica-Perez et al., 2017). Na całość zbioru danych składają się też dane zebrane w ankietach: m.in. cechy osobowości (Wielka Piątka), czy sprawczości i wspólnotowości (Abele & Wojciszke, 2007). Po interakcji mierzone były satysfakcja, zaangażowanie i skuteczność grupy, a także wzajemne oceny uczestników na socjogramie. Analiza wyników wskazuje, że grupy pracujące nad zadaniem twórczym wyróżniają się istotnie wyższym zaangażowaniem uczestników w proces komunikacji. Z kolei grupy dyskutujące na temat kontrowersyjny charakteryzują się najbardziej usztywnioną strukturą zabierania głosu. Zadowolenie uczestników z rozmowy zależy m.in. od równego udziału uczestników w dyskusji i nieprzewidywalności (entropii) zabierania głosu. Zależności te są moderowane w interesujący sposób przez warunek (temat dyskusji).

SESJA 20.

TECHNIKI WPŁYWU I RELACJE INTERPERSONALNE.

Prowadzenie Jakub Kuś.

Aula S208 // 16.09 // 12:55 — 14:35

Jakub Kuś (USWPS):

Techniki wpływu społecznego jako narzędzie redukcji rozproszenia odpowiedzialności w internecie.

Abstrakt: Mimo że zjawisko rozproszenia odpowiedzialności jest na gruncie psychologii społecznej dobrze poznane, to jest zaskakująco mało badań dotyczących jego dynamiki w przestrzeni internetu. Wydaje się to być tym istotniejsze, że w internecie krytyczne zdarzenie (np. agresywny komentarz) może zobaczyć nieokreślona i duża liczba ludzi, co silnie wzmacnia proces rozpraszania się odpowiedzialności wobec podjęcia reakcji. Celem niniejszego projektu badawczego było znalezienie odpowiedzi na pytanie, jakich metod można użyć,

aby temu zjawisku przeciwdziałać. Skoncentrowano się na obszarze technik wpływu społecznego, skutecznie mogących wpływać na ludzkie zachowanie (Doliński, Grzyb, 2022). Aby zachować jak najwyższy poziom trafności ekologicznej, do stworzenia procedury wykorzystano oprogramowanie „SocialLab” (Garaizar, Dietrich-Reips, 2014), pozwalające na zaprojektowanie portalu społecznościowego oraz zaprogramować także innych „użytkowników” (boty, sterowane algorytmem), wchodzące w interakcję z osobą badaną. Specjalnie na potrzeby niniejszych badań stworzono polskojęzyczną wersję tej aplikacji. Przeprowadzono cztery eksperymenty, w których przy użyciu „SocialLab” projektowano sytuacje mogące być uznane za kryzysowe, a następnie stosowano różnego rodzaju oddziaływania, opierające się o kilka wybranych technik wpływu społecznego, aby zapobiec rozpraszaniu się odpowiedzialności i tym samym podjęcie osobistej odpowiedzialności za reakcję we wspomnianej sytuacji kryzysowej. Wykorzystano m.in. strategię wpływu społecznego Omega, technikę „liczy się każdy grosz” (w odpowiedniej modyfikacji), jak również wywoływanie poczucia bliskości z ofiarą agresji. Uzyskane wyniki pokazały połowiczną skuteczność zastosowanych technik wpływu społecznego, jak również istotne konkluzje dla dalszego ewentualnego wykorzystywania oprogramowania „SocialLab” w badaniach prowadzonych w tym nurcie.

Mariola Łaguna (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Guido Alessandri (Sapienza University of Rome), Michał Kędra (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Zofia Mazur-Socha (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Emilia Mielniczuk (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Wiktor Razmus (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II):

Stałość realizacji celów prospołecznych i możliwości ich stymulowania poprzez interwencję psychologiczną.

Abstrakt: Realizacja celów prospołecznych, jako specyficzny rodzaj zachowań prospołecznych, ma znaczenie dla jakości relacji między ludźmi. W dotychczasowych badaniach zachowania prospołeczne ujmowane były w dwojaki sposób: jako różnice indywidualne, bądź jako działania zależne od czynników sytuacyjnych. Mimo istotnego znaczenia przyjmowanego przez badaczy sposobu traktowania stałości/zmienności zachowań prospołecznych, rozróżnienie stanu i cechy w odniesieniu do tej zmiennej było rzadko uwzględniane w analizach. Wypełniając tę lukę testujemy stabilność realizacji celów prospołecznych oraz możliwości ich stymulowania poprzez interwencję psychologiczną. Badania 1a i 1b ($N_{1a} = 215$ i $N_{1b} = 554$ ocenionych celów) służyły stworzeniu i walidacji metody do pomiaru realizacji celów krótkoterminowych. Wyniki wielopoziomowej analizy czynnikowej potwierdziły

jednoczynnikową strukturę skali, jej wysoką rzetelność oraz dostarczyły wstępного potwierdzenia jej trafności. Metoda ta została wykorzystana w dzienniczkowym Badaniu 2 ($N_2 = 180$ osób, 1005 dziennych ocen celów), które służyło analizie stabilności realizacji celów prospołecznych. Wykorzystanie modelu STARTS pozwoliło na rozróżnienie stałych (ST cecha), względnie stałych (ART) oraz zmiennych (S stan) komponentów wariancji tej zmiennej. Wyniki wykazały względną stabilność realizacji celów prospołecznych. Badanie 3 służyło testowaniu skuteczności interwencji opartej na wyznaczaniu celów prospołecznych. Przeprowadzono eksperyment ($N_3 = 193$) z dobozem losowym oraz czterokrotnym pomiarem z wykorzystaniem dwóch metod oceny zachowań prospołecznych: gry (Triple Dominance Measure) oraz autorskiej metody Efforts for Charity Index (ECI). Wyniki pokazały, że po interwencji nastąpił wzrost zachowań prospołecznych mierzonych za pomocą ECI, ale nie za pomocą gry; wzrost ten nie utrzymał się jednak w kolejnych punktach pomiarowych. Wyniki tego badania, podobnie jak Badania 2, potwierdzają względną stabilność realizacji celów prospołecznych.

Marta Bodecka-Zych (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej), Anna Zajenkowska (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej), Joanna Rajchert (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej), Dorota Jasielska (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej), Adrianna Jakubowska (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej):

Warsztat psychoedukacyjny z elementami mentalizacji i jego rola w redukowaniu wrogości wśród osób osadzonych.

Abstrakt: Mentalizacja jest wyobrażeniową aktywnością umysłową, która ma na celu uświadomienie ludzkiego zachowania jako intencjonalnych stanów umysłu. Niepełna lub nieprawidłowa mentalizacja utrudnia efektywne funkcjonowanie w świecie społecznym, jest powiązana z postrzeganiem zachowań innych ludzi jako wrogich lub prowokacyjnych, zwiększa także ryzyko wystąpienia zachowań agresywnych. Dotychczasowe badania wykazały, że osoby osadzone wykazują zmniejszoną zdolność do mentalizowania. Jednocześnie jest to umiejętność, która może być rozwijana na każdym etapie życia. Przeprowadzone badania miały na celu sprawdzenie, czy warsztat psychoedukacyjny z elementami mentalizacji może zmodyfikować nieadekwatne wzorce atrybucyjne. Warsztat został przeprowadzony w kilku grupach m.in. wśród osób, które mają trudności w relacjach interpersonalnych ($N = 8$ chłopcy z zakładu poprawczego, $N = 9$ uczniowie technikum, $N = 22$ osadzeni mężczyźni, $N = 20$ młodzi dorośli). Analizy częściowo potwierdzają hipotezy dotyczące zmian na poziomie atrybucji oraz mentalizowania. Podczas wystąpie-

nia zaprezentujemy wstępne wyniki badań potwierdzające skuteczność metody, opowiemy także o przebiegu treningu oraz dotychczasowych doświadczeniach osób prowadzących (liderów).

Katarzyna Kulwicka (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny),
Agata Gąsiorowska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny):

Efekt etykietowania a zachowania prospołeczne - Wpływ etykiety „depresja” na deklarowaną chęć pomocy.

Abstrakt: Etykietowanie, czyli tendencja do opisywania grup mniejszościowych negatywnymi określeniami od dawna jest przedmiotem zainteresowania badaczy społecznych (Becker, 1973; Mead, 1934). Proces ten odbywa się także w odniesieniu do osób z diagnozą zaburzeń zdrowia psychicznego (Link, 1987; Link & Phelan, 2012), prowadząc do negatywnych konsekwencji społecznych takich jak choćby niechęć do utrzymywania kontaktu (Martin i in., 2000) i chęć utrzymywania większego dystansu fizycznego (Thibodeau & Principio, 2018). Celem przeprowadzonego przez nas prerejestrowanego badania eksperymentalnego (N = 684, uczestnicy z U.S.) w schemacie eksperymentalnym 2 (opis symptomów depresji + etykieta vs opis symptomów depresji bez etykiety) x 2 (informacja o diagnozie medycznej vs brak tej informacji) było zweryfikowanie efektu etykietowania, rozumianego jako wpływ użycia etykiety „depresja” w opisie konkretnej osoby, na mniejszą chęć pomocy tej osobie. W tym celu osobom badanym prezentowany był opis przeżyć (objawów depresji) hipotetycznej nowo poznanej osoby. Wyniki badania nie potwierdziły prerejestrowanych hipotez, zgodnie z którymi etykietowanie miało zmniejszać deklarowaną chęć pomocy, a efekt ten miał być mediowany przez stopień, w jakim osoba badana uważa osobę opisaną w scenariuszu jako podobną do siebie. Okazało się natomiast, że użycie etykiety depresja w sposób pośredni prowadziło do deklarowania większej chęci pomocy niż osobie, w opisie której etykieta taka się nie pojawiła. Efekt ten był mediowany sekwencyjnie przez (1) większe zrozumienie, jakie okazywali badani osobie opisanej tą etykietą, oraz (2) postrzeganie opisanej osoby jako bardziej podobnej do osoby badanej. Dodatkowo, gdy w opisie osoby poza informacją o objawach depresji pojawiła się też etykieta, osoby badane uważały za mniej prawdopodobne to, że ta osoba cierpi na depresję niż wtedy, kiedy etykieta się nie pojawiła (o ile nie pojawiła się informacja o diagnozie medycznej).

Aleksandra Kosiarczyk, Katarzyna Cantarero, Katarzyna Byrka (USWPS):

Czy kopie się leżącego? Niesprawiedliwe potraktowanie osoby trzeźwiej uruchamia prospołeczne oszukiwanie.

Abstrakt: Dotychczasowe badania pokazują, że osoby, które są świadkami nierównego potraktowania osoby trzeciej, dążą do wyrównania tej nierówności poprzez prospołeczne zachowania. W serii eksperymentów sprawdzaliśmy, czy ludzie zdecydują się pójść o krok dalej i zdecydują się na prospołeczne oszukiwanie dla korzyści nierówno potraktowanej osoby, jak również jakie mechanizmy będą leżały u podstaw tego zachowania. W czterech badaniach online (N = 1108) z hipotetycznymi scenariuszami, osoby badane dowiadywały się, że Osoba A otrzymała równą lub nierówną ilość zasobów od Osoby B. Następnie uczestnicy badania mogli zdecydować czy będą chcieli oszukać na korzyść Osoby A, bądź czy zdecydują się na powiedzenie prawdy (która była krzywdząca lub neutralna). Badania potwierdziły, że osoby badane preferowały oszukiwanie dla korzyści nierówno potraktowanej osoby trzeciej. Taki rodzaj oszustwa był również postrzegany jako bardziej sprawiedliwy niż powiedzenie prawdy. Dodatkowo wpływ nierównego potraktowania na prospołeczne oszukiwanie był zapośredniczony poprzez ocenę tego zachowania jako bardziej sprawiedliwego, jak i poprzez przekonanie, że takie zachowanie pozwoli odbudować wiarę w sprawiedliwy świat. Z naszych badań wynika, że osoby badane chcą pomagać osobie nierówno potraktowanej, nawet jeśli muszą zachowywać się nieuczciwie, aby tego dokonać.

WALNE ZGROMADZENIE PSPS

Aula S205 // 16.09 // 14:50 — 16:30

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

Gdańsk Stare Miasto // 18:30 — 20:00

BANKIET

Polska Filharmonia Bałtycka,

Ołowianka 1, Gdańsk // 20:30.

Sobota

17.09

SESSION 21 [ENG].

IMPLICATIONS OF CONSIDERING VEGETARIANISM AS A SOCIAL IDENTITY.

Organized by: John B. Nezlek.

Discussant: John B. Nezlek (4CAST, USWPS).

Aula S205 // 17.09 // 9:30 — 11:10

Joanna Tomczyk (SWPS University of Social Sciences and Humanities, Warsaw), Marzena Cypryńska (Institute of Psychology, Center for Climate Action and Social Transformation (4CAST), SWPS University of Social Sciences and Humanities, Warsaw), Catherine A. Forestell (Department of Psychological Sciences, College of William & Mary), John B. Nezlek (Institute of Psychology Center for Climate Action and Social Transformation (4CAST), SWPS University of Social Sciences and Humanities, Warsaw; Department of Psychological Sciences, College of William & Mary):

Vegans vs. self-identified vegans: The importance of distinguishing vegans and plant-based dieters.

Abstract: By definition, vegans do not consume animal-based products, and this goes beyond what they eat to include not wearing clothing made from animals (e.g., leather or wool), not using cosmetics tested on animals, and so forth. Nevertheless, we believe that many people self-identify as vegans solely on the basis of what they eat, not on the basis of what they consume. We collected data from a panel of Polish vegetarians and pescatarians ($n = 3837$), and found that compared to plant-based dieters, vegans were motivated to avoid meat more strongly due to health and ethical concerns, and they had lower scores on a measure of Speciesism and higher scores on a measure of attitudes toward animals and empathy. These results suggest that researchers need to be mindful that a simple label such as "vegan" may be interpreted differently by different people, and such differences may have implications for understanding diet-based identities.

Marzena Cypryńska (4CAST, USWPS), John B. Nezlek (4CAST, USWPS):
Vegetarianism as a manifestation of prosociality: Relationships between diet and climate change mitigation behavior and attitudes about climate change.

Abstract: A considerable body of research suggests that vegetarians are more prosocial than omnivores. In this talk I will present and discuss the results of a series of studies done in Poland (ns = 462, 1028, and 516) and in the US (ns = 1478, 560) that show that compared to omnivores, vegetarians are more likely to engage in climate change mitigation behavior, and they tend to hold pro-environmental attitudes and beliefs more strongly. They also tend to attend more to climate change in terms of media and interpersonal communication. Such differences are consistent with other research demonstrating that concerns about environmental degradation are an important motive for many vegetarians. This research complements the growing body of research supporting the contention that vegetarianism is a type of social identity that is central to vegetarians' construction of the self, and such self-definitions have implications for people's behavior beyond what they eat.

Catherine A. Forestell (Department of Psychological Sciences, College of William & Mary), Marzena Cypryńska (Institute of Psychology, Center for Climate Action and Social Transformation (4CAST), SWPS University of Social Sciences and Humanities, Warsaw), Joanna Tomczyk (SWPS University of Social Sciences and Humanities, Warsaw), John B. Nezlek (Institute of Psychology Center for Climate Action and Social Transformation (4CAST), SWPS University of Social Sciences and Humanities, Warsaw; Department of Psychological Sciences, College of William & Mary):

Vegetarians' Perceptions of How they are Treated by Others.

Abstract: Vegetarians often report experiencing more negative social experiences and more strain in their relationships relative to omnivores. In a series of studies conducted in the United States and Poland, we measured vegetarians' perceptions of how they are treated by others as a function of their dietary habits. In study 1 (n = 1744), we found that relative to omnivores, vegetarians thought that others treated them more negatively because of their diet. Interestingly, in this same study, we found that vegetarians also thought that others treated them more positively in some ways. In Study 2 (n = 1322), vegetarians reported that negative treatment that they experienced was not as common from friends as it was from family or strangers. We believe that this occurred because people can choose their friends, whereas they cannot choose their family members or the strangers they meet.

Dominika Adamczyk (University of Warsaw, Faculty of Psychology),
Dominika Maison (University of Warsaw, Faculty of Psychology):

Social perception of vegans: The role of gender and stereotype consistency.

Abstract: Others' evaluations of vegans are mixed, some positive, some negative. In terms of negative perceptions, some have suggested the existence of a phenomenon called Vegaphobia. To investigate perceptions of vegans, we conducted an experimental study using a representative sample of Polish adults (n=867) to see how the perception of someone varied as a function of whether that person is following a vegan diet. Based on CVs, respondents evaluated candidates applying for a job. The CV varied in three dimensions: (a) job position (stereotypically male or female); (b) diet of the candidate (vegan or not); and (c) gender of the candidate (male or female). Overall, vegans were seen as less competent than omnivores; however, this main effect was qualified by interactions with gender. Generally, male targets who were vegans were viewed as less competent than omnivorous male targets, whereas for female targets, there was no difference. More specifically, in the case of a male candidate applying for a stereotypically male job (financial analyst), vegans were seen as less competent than omnivores (stereotype inconsistency). These results suggest that bias toward vegans depends in part on the gender of a person being evaluated and the context within which the evaluation occurs.

SESJA 22.

RELIGIA I RELIGIJNOŚĆ A PANDEMIA COVID-19.

Organizacja: Dariusz Drążkowski i Katarzyna Adamczyk.

Dyskutant: Łukasz Okruszek (IP PAN).

Aula S204 // 17.09 // 9:30 — 11:10

Beata Zarzycka (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Kamil Tomaka (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Sebastian Pietrzak (Uniwersytet Adama Mickiewicza), Dariusz Krok (Uniwersytet Opolski), Katarzyna Adamczyk (Uniwersytet Adama Mickiewicza):

Strach przed COVID-19 a potraumatyczny wzrost i dobrostan. Mediacyjna rola religijnego radzenia sobie i moderacyjna rola wewnętrznej orientacji religijnej.

Abstrakt: Od ogłoszenia przez WHO pandemii COVID-19 w dniu marca 2020 roku świat stanął na krawędzi kryzysu, w którym jedna choroba zakaźna spowodowała liczne problemy w różnych aspektach ludzkiego życia, takich jak zdrowie, bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze

i ekonomiczne. Ponad 49 milionów ludzi na świecie zostało zakażonych wirusem SARS-CoV-2, a ponad 6 milionów zmarło na skutek tej choroby (WHO, 2022). Tylko w Polsce, na dzień 8 kwietnia 2022, odnotowano blisko 6 milionów zakażeń i 116 tys. zgonów. Badania potwierdziły, że pandemia COVID-19 znacząco pogorszyła nie tylko zdrowie fizyczne, ale również psychiczne. Lęk przed zakażeniem, konieczność pozostania na kwarantannie, ograniczenia kontaktów interpersonalnych istotnie obniżały dobrostan psychiczny, nasilały symptomy depresji, lęku, zaburzeń nastroju, zespołu stresu pourazowego i bezsenności. Zamykanie szkół, miejsc pracy, miejsc użytku publicznego, zmiana rytmu pracy i codziennych obowiązków także nasilały stres. W obliczu pandemii COVID-19 wiele osób poszukiwało wsparcia w religii. Prezentowane badania zmierzały do ustalenia roli religijnego radzenia sobie ze stresem w związku między strachem przed COVID-19 a wskaźnikami zdrowia psychicznego, a także moderującej roli wewnętrznej orientacji religijnej w tym związku. Badania zostały przeprowadzone na próbie 247 osób (50,6% kobiet) w wieku od 18 do 60 lat ($M = 27,21$; $SD = 8,82$). W badaniach zastosowano Skalę lęku przed COVID-19, Indeks Religijny (DUREL), Skalę religijnego radzenia sobie, Skalę potraumatycznego wzrostu, Krótką skalę niepokoju i Krótką skalę depresji. Potwierdzono, że pozytywne religijne radzenie sobie jest mediatorem w związku pomiędzy strachem przed COVID-19 a potraumatycznym wzrostem. Efekt mediacji był istotny tylko u osób o wysokiej wewnętrznej orientacji religijnej. Mediacyjny efekt religijnego radzenia sobie w związkach stresu przed COVID-19 z depresją i niepokojem nie był istotny. Podsumowując, u osób dla których religia jest wartością wewnętrzną, korzystanie z zasobów religijnych może prowadzić do osobistego rozwoju w sytuacji trudnej jaką jest stres związany z pandemią COVID-19, korzystanie z zasobów religijnych nie obniża jednak odczuwanego dyskomfortu.

Dariusz Drążkowski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Radosław Trepanowski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu):

Dlaczego Chrześcijanie mniej chętnie stosują środki chroniące przed COVID-19? – porównania międzynarodowe i rola wiary w życie pozagrobowe.

Abstrakt: Za skuteczne metody walki z pandemią uznaje się stosowanie środków chroniących przed zarażeniem się wirusem COVID-19, takich jak noszenie maseczek czy szczepienie się (Yamey i in., 2020). Istnieją jednak grupy osób nie stosujące środków chroniących przed COVID-19. Niektóre badania wykazały, że osoby religijne ignorują zalecenia rządowe dotyczące stosowania środków chroniących przed COVID-19 (np. Kranz i in., 2020; Milligan i in., 2021) oraz są niechętne do szczepienia się przeciw COVID-19 (np. Murphy i in., 2021; Olagoke

i in., 2020). Jednak wyniki innych badań nie potwierdziły występowania tych zależności (np. Guidry i in., 2021; Sherman i in., 2021). W celu wyjaśnienia obserwowanych w badaniach rozbieżności zbadaliśmy wpływ religijności na poziom zaszczepienia przeciw COVID-19, stosując porównania międzynarodowe przy kontroli czynników społeczno-ekonomicznych oraz kulturowych. Przeprowadziliśmy analizy na danych pochodzących z 90 krajów reprezentujących 86% ludności świata, które wykazały, że odsetek Chrześcijan w danym kraju był ujemnie związany z poziomem zaszczepienia przeciw COVID-19. Nie zaobserwowaliśmy tego typu zależności dla Muzułmanów, Buddystów, Hinduistów i osób niewierzących. W kolejnym badaniu przeprowadzonym głównie na grupie Chrześcijan i niewierzących (n = 551) sprawdziliśmy niezbadane dotąd czynniki mediujące zależność między religijnością a gotowością do stosowania środków chroniących przed COVID-19: lęk przed śmiercią i wiarę w życie pozagrobowe. Wyniki modelowania równań strukturalnych pokazały, że bycie wierzącym jest pozytywnie związane z wiarą w życie pozagrobowe, które, podobnie jak lęk przed śmiercią, ale niezależnie od niego, wiąże się z postrzeganiem COVID-19 jako choroby niezbyt poważnej, co z kolei wiąże się z niskim poziomem lęku przed tą chorobą i z lekceważeniem środków chroniących przed COVID-19. Wyniki te pozwoliły nam odróżnić wiarę w Boga i życie pozagrobowe od lęku przed śmiercią jako dwóch niezależnych czynników warunkujących stosowanie środków chroniących przed COVID-19. Wyniki badań zostaną omówione w kontekście specyficznych aspektów religijności Chrześcijan wiążących się z ich mniejszą gotowością do stosowania środków chroniących przed COVID-19.

Radostaw Trepanowski, Katarzyna Adamczyk, Wojciech Rogowski (Wydział Psychologii i Kognitywistyki, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu):

Rola modlitwy dla lęku i depresji u osób żyjących w pojedynkę w okresie pandemii COVID-19.

Abstrakt: Dla wielu osób żyjących w pojedynkę okres pandemii COVID-19 oznaczał zaprzestanie lub ograniczenie działań związanych z poszukiwaniem partnera/partnerki w tradycyjnych środowiskach i/ lub za pośrednictwem Internetu lub aplikacji mobilnych, co negatywnie oddziaływało na ich zdrowie psychiczne (Adamczyk i in., 2022). Poszukując odpowiedzi na pytanie, jakie czynniki mogą przeciwdziałać tym negatywnym konsekwencjom, w prezentowanym badaniu skupiono się na roli modlitwy dla lęku i depresji u osób żyjących w pojedynkę w okresie pandemii COVID-19, gdyż modlitwa wiąże się z wyższym psychologicznym dobrostanem (Zarzycka i in., 2022). W badaniu wzięło udział 300 osób żyjących w pojedynkę w wieku od 18 do 56 lat (M = 33,22, SD

= 7,05), 182 kobiety (60,70%), 115 mężczyzn (38,30%) oraz trzy osoby (1%), które wskazały odpowiedź „Inna płeć”. Średni czas życia w pojedynkę wyniósł 11,39 lat (SD = 13,54). Uczestnicy wypełnili polską wersję the Patient Health Questionnaire-4 (PHQ-4) oraz polską adaptację the Multidimensional Prayer Inventory (MPI). Wyniki hierarchicznej analizy regresji, w której w pierwszym kroku wprowadzono zmienne wiek, płeć oraz długość życia w pojedynkę, a w drugim kroku pięć typów modlitwy ujawniły, iż modlitwa Prośby ($B = .27$), modlitwa Dziękczynienia ($B = -.24$) i modlitwa Przyjęcia ($B = .16$) są istotnymi predyktorami lęku, natomiast modlitwa Prośby ($B = .20$) oraz modlitwa Dziękczynienia ($B = -.24$) są istotnymi predyktorami depresji. Wyniki badania są zgodne z wcześniejszymi pracami wskazującymi, iż różne formy modlitwy w odmienny sposób wiążą się z dobrostanem, np. modlitwa Prośby negatywnie wiąże się z dobrostanem (np., Whittington, Scher 2010) oraz pozytywnie wiąże się z lękiem, podobnie, jak i modlitwa Przyjęcia (Zarzycka i in., 2022), choć w badaniach Zarzyckiej i in. (2022) nie zaobserwowano związków między pięcioma rodzajami modlitwy a depresją. Wyniki naszego badania sugerują, iż modlitwa może stanowić istotny czynnik powiązany z lękiem i depresją u wierzących osób żyjących w pojedynkę w okresie pandemii COVID-19.

Agata Goździewicz-Rostankowska (Uniwersytet Gdański), Anna Tychmanowicz, (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Beata Zarzycka (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II):

Religijność i wybrane charakterystyki osobowości a postawy wobec szczepień przeciw COVID-19.

Abstrakt: Szczepienia przeciwko COVID-19 wzbudzały i nadal wzbudzają kontrowersje społeczne, dotyczące bezpieczeństwa i skuteczności, a początkowo także dostępności szczepionek. Niespójne było także stanowisko przedstawicieli instytucji religijnych w kwestii szczepień, co mogło budzić wątpliwości etyczne wśród osób wierzących. Ważnym zjawiskiem w czasie pandemii było również nasilenie tendencji i ruchów antyszczepionkowych, co z kolei nasuwa pytanie o osobowościowe uwarunkowania postaw wobec szczepień przeciwko COVID-19. Badania dostarczyły dodatkowo danych, które sugerują, że postawy wobec szczepień przeciwko COVID-19 nie są spójne z postawami wobec szczepień przeciwko innym chorobom. Uzasadnia to dalszą, niezależną od dotychczasowej wiedzy o szczepieniach, eksplorację zjawiska postaw społecznych wobec szczepień przeciwko COVID-19. Wreszcie, większość dotychczasowych analiz prowadzono w warunkach kulturowych innych niż polskie oraz w czasie, kiedy szczepionki przeciwko COVID-19 nie zostały jeszcze wprowadzone. Celem prezentowanych badań była ocena uwarunkowań postaw wobec szczepień przeciwko

COVID-19. Analizowane były następujące zmienne: religijność, lęk, prospołeczność, otwartość intelektualna, wiara w intuicję. W badaniach wykorzystano następujące metody: Skala cechy lęku, DUREL, Skala zachowań prospołecznych, Skala otwartości intelektualnej, Skala wiary w intuicję oraz Skale do badania postaw, motywów i obaw dotyczących szczepień przeciwko COVID-19. Przebadano 234 osoby (w tym 87,6% kobiet), 172 zaszczepionych i 62 niezaszczepionych. Osoby zaszczepione cechowało wyższe od osób niezaszczepionych nasilenie prospołeczności i otwartości intelektualnej, ale niższa religijność. Przedstawione zostaną (1) zależności między religijnością a postawą wobec szczepień przeciwko COVID-19 (w tym z motywami szczepień i obawami przed szczepieniem); (2) wyniki analizy regresji, która wykazała ujemny związek religijności oraz dodatnie związki prospołeczności i otwartości intelektualnej z pozytywną postawą wobec szczepień; (3) wskazano również niektóre mechanizmy tych powiązań.

SESJA 23.

ATRYBUCJE, STEREOTYPY I RELACJE MIĘDZYGRUPOWE.

Prowadzenie Michał Wypych.

Aula S203 // 17.09 // 9:30 — 11:10

Michał Wypych (Uniwersytet Warszawski), Michał Bilewicz (Uniwersytet Warszawski):

Rola stresu akulturacyjnego w efektach kontaktu z mową nienawiści na zdrowie psychiczne imigrantów z Ukrainy w Polsce.

Abstrakt: Kontakt z mową nienawiści może mieć poważne konsekwencje dla zdrowia psychicznego imigrantów i grup mniejszościowych. Nie wiele jednak wiadomo na temat mechanizmu stojącego za tym efektem i w jakim stopniu jest on niezależny od wpływu innych form dyskryminacji na zdrowie. Niniejsze badanie miało na celu zbadanie, czy związek między kontaktem z mową nienawiści a zdrowiem psychicznym jest zapośredniczony przez stres akulturacyjny oraz czy efekt utrzyma się po kontrolowaniu doświadczanej dyskryminacji. Przeprowadzono badanie internetowe wśród imigrantów z Ukrainy mieszkających w Polsce (N = 726) w celu zbadania związku między kontaktem z mową nienawiści, stresem akulturacyjnym a zdrowiem psychicznym. Wykorzystano analizy mediacyjne, aby sprawdzić, czy ekspozycja na nienawistny język jest predyktorem zespołu stresu pourazowego (PTSD) i objawów depresji oraz czy efekty te są zapośredniczone przez stres akulturacyjny przy jednoczesnym kontrolowaniu doświadczeń związanych z innymi formami dyskryminacji. Kontakt z mową nienawiści przewidywał

objawy PTSD i depresji. Oba efekty były zapośredniczone przez stres akulturacyjny i były znaczące po kontrolowaniu doświadczanej dyskryminacji. Badanie dostarcza dowodów na istnienie związku między kontaktem z mową nienawiści wśród migrantów a pogarszaniem się zdrowia psychicznego. Badanie dostarcza również wsparcia dla potencjalnego mechanizmu tego efektu: stresu akulturacyjnego i dowodów na to, że efekt jest obecny przy kontroli poziomu doświadczanej dyskryminacji.

Adrianna Jakubowska (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie):

Antagonizm na granicy: wrogie atrybucje w rozpoznawaniu emocji przewidują negatywne reakcje emocjonalne na zdjęcia uchodźców płci męskiej i postawy wobec uchodźców.

Abstrakt: Wiara i przekonania dotyczące życia we wrogim świecie mogą także przełożyć się na postrzeganie świata jako miejsca niebezpiecznego oraz zwiększenie uprzedzeń. Grupą szczególnie narażoną na uprzedzenia i wrogość są uchodźcy. W naszym badaniu chcieliśmy lepiej zrozumieć czynniki związane z wrogością wobec uchodźców, którzy pod koniec 2021 roku zostali zablokowani w lasach otaczających granicę białorusko-polską. Założyliśmy, że większa skłonność do wrogich atrybucji (częstsze i błędne rozpoznawanie gniewu na zmorfowanych twarzach, na których dwie emocje współwystępują ze sobą, np. gniew w 50% i radość w 50%) będzie wiązała się z bardziej negatywnymi reakcjami emocjonalnymi na zdjęcia uchodźców prezentowane w mediach. W konsekwencji negatywne emocje w reakcji na zdjęcia przełożą się na popieranie bardziej brutalnego rozwiązania kryzysu uchodźczego. Niniejsze badanie przeprowadzono na reprezentatywnej próbie Polaków (N = 1241, 585 mężczyzn i 654 kobiet). Nasze hipotezy zostały potwierdzone, co pozwala sądzić, że mniej przychylne i wspierające postawy wobec uchodźców są związane z wrogimi atrybucjami oraz negatywną reakcją emocjonalną wzbudzaną przez zdjęcia uchodźców płci męskiej.

Jolanta Kramarz (Uniwersytet SWPS w Warszawie), Marek Drogosz (Uniwersytet SWPS w Warszawie):

Zagrożenie treścią stereotypu i uprzedzenia wobec osób niewidomych.

Abstrakt: Ludzie różnią się sposobem postrzegania członków grup mniejszościowych. Jedną z grup mniejszościowych są osoby niewidome. Celem trzech badań była analiza treści stereotypu i uprzedzenia w stosunku do osób niewidomych w Polsce. Wyniki badania jakościowo-

wego (N=9) oraz dwóch badań ilościowych (N = 581) wykazały istnienie stereotypu paternalistycznego (charakteryzującego się wysokim ciepłem i niską kompetencją, który jednak na ogół jest wyrażany niejawnie) ze względu na normę społeczną nie pozwalającą otwarcie podważać kompetencji osób niewidomych. Badani, którzy uzyskali wysoki wynik w skali kolektywnego narcyzmu (czyli badani radzący sobie z niskim poczuciem własnej wartości poprzez kreowanie nierealistycznie pozytywnego wizerunku grupy własnej i negatywnego, wręcz wrogiego wizerunku grupy obcej) jeszcze wyraźniej opisywali osoby niewidome jako ciepłe. Ich wynik świadczy o tym, że mają nasilony stereotyp paternalistyczny względem osób niewidomych, postrzegają ich jako bezbronnych i podporządkowanych. Ponadto stereotyp jest silniej wyrażany, kiedy badani mówią o poglądach innych ludzi, a nie o swoich poglądach prawdopodobnie dlatego, iż norma społeczna nie pozwala im źle mówić o osobach niewidomych.

Patrycja Ziółkowska (Wydział Socjologii, Uniwersytet Warszawski):

(Nie)sprawczy uchodźcy: osoby z doświadczeniem uchodźczym z Czeczenii w relacjach z instytucjami wspierającymi.

Abstrakt: W kraju przyjmującym osoby z doświadczeniem uchodźczym często stanowią grupę marginalizowaną i napotykają na wiele wyzwań i trudności. Dlatego istotne zrozumienie, jakie psychologiczne i społeczne czynniki wpływają na ich funkcjonowanie oraz aktywny udział w społeczeństwie. Wydaje się, że kluczową rolę może pełnić poczucie sprawczości (rozumiane jako wiara w skuteczność swoich działań, poczucie wpływu) oraz ich sprawstwo społeczne (rozumiane jako wpływ na struktury).

Dlatego głównymi celami prezentowanych badań są: (1) odpowiedź na pytanie o rolę poczucia sprawczości w funkcjonowaniu uchodźców – na przykładzie osób narodowości czeczeńskiej w Polsce; (2) identyfikacja skutecznych metod wzmocnienia poczucia sprawczości i sprawstwa społecznego uchodźców; (3) integracja psychologicznych i socjologicznych teorii sprawczości – w szczególności modelu sprawcy i biorcy autorstwa (Wojciszke i Baryła, 2006) oraz koncepcji realizmu społecznego (Archer, 2000).

Prezentowane badanie obejmuje 15 częściowo ustrukturyzowanych wywiadów z wspierającymi uchodźców pracownikami społecznymi i dotyczy tego, jak osoby te postrzegają sprawczość i sprawstwo swoich klientów oraz czy w swoich działaniach zwracają uwagę na ich wzmacnianie.

Dane z wywiadów sugerują, że w kontakcie z uchodźcami pracownicy społeczni często przyjmują perspektywę sprawcy, stawiając swoich klientów w rolach biorców i nie postrzegając ich jako grupy, mogącej

mieć wpływ na swoją sytuację lub na struktury społeczne. Przez wielu z nich uchodźcy z Czeczenii są odbierani jako niesprawczy, nieaktywni społecznie, tworzący hermetyczne grupy. Ponadto w systemie przyjmowania uchodźców w Polsce występuje pętla braku sprawczości: system najpierw pozbawia ich, a potem wymaga sprawczości, co może prowadzić do poczucia bezsilności. Otrzymane wyniki sugerują także, że poczucie sprawczości może wzrastać dzięki uzyskaniu oczekiwanej pomocy, statusu uchodźcy, udzielaniu pomocy innym lub podjęciu działań aktywistycznych.

SESJA 24.

OTOCZENIE SPOŁECZNE I RELACJE INTERPERSONALNE.

Prowadzenie: Małgorzata Gamian-Wilk.

Aula S207 // 17.09 // 9:30 — 11:10

Zuzanna Molenda (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Marta Marchlewska (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Marta Rogoza (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk):

Miłuję Polskę, lecz nie cierpię Polaków? Interpersonalne korelaty kolektywnego narcyzmu w zakresie regulacji emocji.

Abstrakt: Kolektywny narcyzm narodowy (nadmiernie pozytywny obraz własnego narodu, który wymaga ciągłego potwierdzania jego wartości w oczach innych) wykazuje szereg negatywnych korelatów między- i wewnątrzgrupowych. Jest podszyty defensywnością i poczuciem zagrożenia. Przewiduje wiarę w spiskowe działania grup obcych i uprzedzenia, idąc także w parze z brakiem lojalności wobec grupy własnej.

Niewiele wiadomo jednak na temat interpersonalnych korelatów kolektywnego narcyzmu, szczególnie w domenie regulacji emocji. Zarządzanie emocjami innych (managing emotions of others) jest postrzegane jako składnik inteligencji emocjonalnej oraz regulacji emocji. Jest także ważnym czynnikiem kształtującym relacje z innymi. Badacze wyróżnili kilka wymiarów opisujących behawioralne tendencje do zarządzania emocjami innych, wśród nich wymiary prospołeczne (np. polepszanie nastroju innym; enhance) oraz wymiary antyspołeczne (np. pogarszanie nastroju; worsen, lub udawanie emocji, by osiągać własne cele; inauthentic).

Z uwagi na destrukcyjne podłoże kolektywnego narcyzmu narodowego (niska samoocena i niskie poczucie kontroli), postawiliśmy hipotezę, że powinien on korelować dodatnio z antyspołecznymi wymiarami regulacji emocji innych. Kontrolowaliśmy także nienarcystyczną identyfikacją

narodową. W dwóch badaniach, przeprowadzonych na ogólnopolskich próbach Polaków (Badanie 1, N = 432; Badanie 2, N = 1000), wykryliśmy dodatnie związki narcyzmu narodowego ze skalami antyspołecznego zarządzania emocjami innych. Okazało się także, że narodowa identyfikacja nienarcystyczna konsekwentnie dodatnio korelowała ze skalami prospołecznymi. Wyniki obu badań wskazują, że osoby charakteryzujące się wyższym poziomem kolektywnego narcyzmu mają większą tendencję to stosowania taktyk mających na celu pogorszenie nastroju innych ludzi. Badania te wskazują na specyficzny sposób funkcjonowania kolektywnych narcyzów w relacjach interpersonalnych.

Małgorzata Sobol (Uniwersytet Warszawski), Marek Sobol (Hospital Center Châlons-En-Champagne, Francja), Aneta Przepiórka (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II):

Zachowanie rodziców wobec dziecka i perspektywa czasowa rodziców a nasilenie pediatrycznego delirium pooperacyjnego.

Abstrakt: Delirium pooperacyjne to niebezpieczny stan, który może wystąpić przy wybudzaniu dziecka z operacji. Wyniki badań wskazują na duże znaczenie czynników psychologicznych w wyjaśnianiu tego zjawiska. Celem prezentowanego badania była analiza zależności między zachowaniem rodziców wobec dziecka przed operacją oraz perspektywą czasową rodziców a nasileniem delirium pooperacyjnego. Przebadano 99 dzieci (2-17 lat) poddawanych operacji ze znieczuleniem ogólnym oraz ich rodziców. Przed wejściem dziecka na blok operacyjny rejestrowano zachowanie rodziców za pomocą kamer. Dane analizowano z wykorzystaniem programu Observer XP. Drugi pomiar wykonywany był 15 minut po wybudzeniu dziecka ze znieczulenia ogólnego. Wyniki wykazały, że uspokajające komentarze oraz oddawanie kontroli dziecku były predyktorami nasilenia delirium pooperacyjnego w grupie dzieci młodszych (2-8 lat) – im więcej tego typu komentarzy i im częściej rodzice oddawali kontrolę nad sytuacją dziecka tym większe było nasilenie delirium pooperacyjnego. W grupie dzieci starszych (9-17 lat) koncentracja rodziców na negatywnej przyszłości była predyktorem delirium pooperacyjnego u dzieci – im silniejszy lęk przed przyszłością rodziców tym większe nasilenie delirium pooperacyjnego. Wyniki zinterpretowano w kontekście Biobehawioralnego Modelu Bólu Pediatrycznego oraz w kontekście modelowania perspektywy czasowej.

Natalia Lipp (Instytut Psychologii Stosowanej Uniwersytet Jagielloński), Sławomir Śpiewak (Instytut Psychologii Stosowanej Uniwersytet Jagielloński), Ada Maksim (Instytut Psychologii Stosowanej Uniwersytet Jagielloński), Paweł Strojny (Instytut Psychologii Stosowanej Uniwersytet Jagielloński), Krzysztof Rębilas (Instytut Psychologii Stosowanej Uniwer-

sytet Jagielloński), Natalia Dużmańska-Misiarczyk (Instytut Psychologii Stosowanej Uniwersytet Jagielloński), Grzegorz Gustaw (Instytut Psychologii Stosowanej Uniwersytet Jagielloński):

Nie bój się dzielić: Rola strachu podczas podziału zasobów w obliczu Covid-19.

Abstrakt: Podczas prezentacji przedstawione zostaną wyniki eksperymentu dotyczącego rozwiązywania dylematu ograniczonych zasobów w sytuacji zagrożenia pandemią COVID-19. Inspiracją badania była obserwacja zachowania osób gromadzących zapasy w pierwszych dniach pandemii w Polsce. Podczas prezentacji omówione zostaną wyniki badania (N = 82), w którym manipulowano kontekstem (tj. pandemiczny vs neutralny) i weryfikowano, w jaki sposób osoby badane rozwiążą dylemat ograniczonego dostępu do zasobów cyfrowych Po zapoznaniu się z materiałem zdjęciowym – zmodyfikowanym tak, by wyglądał, jak klatki z filmu o dobrej lub słabej jakości - uczestnicy stawiani byli w sytuacji dylematu ograniczonego dostępu do Internetu i proszeni byli o podjęcie decyzji, do jakiego stopnia są gotowi ograniczyć jakość oglądanego filmu na rzecz jakości sieci internetowej, dostępnej dla drugiej osoby. Po zadaniu, uczestnicy wypełniali Inwentarz stanu lęku (STAI), Kwestionariusz strachu przed COVID-19 i Kwestionariusz oceny stresu (KOS). Analiza nie wykazała różnic w podziale zasobów pomiędzy uczestnikami wystawionymi na kontekst pandemiczny a tymi wystawionymi na kontekst neutralny. Dopiero analiza moderacji wskazała, że strach przed COVID-19 zmienia relację pomiędzy aktywizacją myśli o pandemii a podziałem zasobów. Osoby, które nie boją się wirusa, są bardziej skłonne dzielić się zasobami w kontekście pandemicznym niż neutralnym. Z kolei, w przypadku osób, u których poziom strachu przed COVID-19 jest wysoki, relacja ta ma odwrotny kierunek: skłonność do dzielenia się jest wyższa w kontekście neutralnym a niższa w pandemicznym. Wyniki te dyskutowane są w odniesieniu do Teorii opanowywania trwogi (TMT) z uwzględnieniem obron dystalnych i proksymalnych. Alternatywnym wyjaśnieniem jest model strachu i chciwości, który przewiduje bardziej altruistyczne zachowania w celu redukcji lęku.

Małgorzata Gamian-Wilk, Amanda Staniszevska-Celer, Konrad Smolak, Paulina Idziak, Gabriela Ziata, Marta Łuszczkiewicz (Uniwersytet SWPS, Instytut Psychologii, Wydział Psychologii we Wrocławiu):

O roli wsparcia przełożonego w obszarze możliwości godzenia obszaru praca – rodzina w doświadczaniu konfliktu rodzina – praca i ostracyzmu w miejscu pracy.

Abstrakt: Polityka związana z wsparciem pracowników w zakresie godzenia obszaru praca – rodzina (family supportive supervision), czyli stopień, w jakim pracownicy postrzegają, jak bardzo ich bezpośredni przełożony jest wspierający w zakresie ich ról związanych z obszarem obowiązków domowych, okazuje się mieć pozytywny wpływ w zakresie redukcji poczucia obciążenia na linii praca – dom, ale również wiąże się z wyższą satysfakcją z pracy i wyższym dobrostanem psychicznym i somatycznym. Natomiast brak wsparcia w tym zakresie wiąże się z występowaniem takich niekorzystnych dla organizacji zjawisk jak ostracyzm i nękanie współpracowników. Wyniki dotychczas przeprowadzonych badań nie pozwalają jednak na odpowiedź na pytanie o przyczyny i mechanizm związany z wykluczaniem pracowników doświadczających przeciążenia w relacji rodzina – praca w sytuacji, kiedy polityka wsparcia występuje lub nie. Przeprowadzone zostały dwa badania eksperymentalne w schemacie 2 (występuje wsparcie przełożonego w obszarze łączenia pracy z rodziną vs brak wsparcia) $\times$ 2 (bohater doświadcza konfliktu rodzina-praca vs warunek neutralny) z tendencją do wykluczania bohatera jako zmienną zależną (w badaniu drugim uwzględniono dodatkowo prokrastynację i możliwościami spotykania współpracowników jako mediatory). Wyniki badania pierwszego wskazują na to, że prezentowana w opisywanej historyjce bohaterka była wykluczana w pracy, gdy doświadczała konfliktu rodzina – praca, szczególnie wówczas, gdy organizacja, w której pracowała zapewniała wysokie wsparcie w zakresie godzenia obszaru praca – rodzina. Wyniki badania drugiego wskazują, że osoby badane przypisują bohaterce historii wysoki poziom prokrastynacji wówczas, gdy doświadczała ona konfliktu rodzina – praca. Prokrastynacja okazała się być mediatorem w relacji między doświadczaniem konfliktu rodzina – praca i byciem wykluczonym prezentowanej bohaterki.

SESJA 25.

REDEFINICJA NARCYZMU WSPÓLNOTOWEGO: NARCYSTYCZNA ŚWIĘTOŚĆ I NARCYSTYCZNY HEROIZM.

Organizacja: Jarosław Piotrowski i Magdalena Żemojtel-Piotrowska.

Dyskutant: Marcin Zajenkowski (UW).

Aula S208 // 17.09 // 9:30 – 11:10

Artur Sawicki (Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Centrum Psychologii Międzykulturowej),
Magdalena Żemojtel-Piotrowska (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie Centrum Psychologii Międzykulturowej):

Podstawowe korelaty narcystycznej świętości i heroizmu – metaanaliza.

Abstrakt: Narcystyczna świętość i narcystyczny heroizm są, zgodnie z założeniami Kołowego Modelu Narcyzmu, strategiami służącymi utrzymywaniu wspólnotowego ja, analogicznymi do narcystycznego podziwu i rywalizacji. Celem prezentowanych badań było zweryfikowanie trafności kryterialnej tych konstruktów. Oba konstrukty są wynikiem zastosowania logiki narcystycznego podziwu i rywalizacji (NARC) do narcyzmu wspólnotowego, gdzie świętość jest domyślną strategią utrzymującą wielkościowe Ja, zaś heroizm jest awaryjną strategią służącą odbudowie go po porażkach. W związku z nowością tej teorii, należy zweryfikować jej użyteczność, w tym odróżnialność od innych, podobnych konstruktów. Prezentowane badanie miało więc dwa szczegółowe cele: 1) sprawdzenie zbieżności narcystycznej świętości i heroizmu z narcyzmem wspólnotowym; 2) sprawdzenie związku między narcystyczną świętością i heroizmem, a narcystycznym podziwem i rywalizacją. Przeprowadzono metaanalizy danych pochodzących z 11 prób (N = 5606, 43,02% mężczyzn, w wieku M = 38,15; SD = 14,97) zbieranych w latach 2017-2021 oraz z próby międzykulturowej z 64 krajów (N = 16,133). Zgodnie z założeniami, wykazano silny związek między badanymi strategiami (świętością i heroizmem), a narcyzmem wspólnotowym. W przypadku strategii powiązanych z narcyzmem sprawczym (podziwem i rywalizacją), wyniki wskazywały na istnienie spektrum świętość-heroizm-podziw-rywalizacja, gdzie strategie leżące obok siebie wiązały się ze sobą najsilniej. Taki wzór korelacji jednoznacznie wskazuje na odróżnialność, a więc i użyteczność, tych konstruktów. Wyniki te zostaną omówione w kontekście założeń Kołowego Modelu Narcyzmu.

Jarosław Piotrowski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Centrum Psychologii Międzykulturowej), Magdalena Żemojtel-Piotrowska (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Centrum Psychologii Międzykulturowej):

Narcyzm wielkościowy a funkcjonowanie w związkach romantycznych.

Abstrakt: Dotychczasowe badania nad funkcjonowaniem osób narcystycznych w związkach romantycznych skupiały się wokół sprawczej formy narcyzmu wielkościowego. Wykazano, że związek z osobą narcystyczną może być krótkofalowo przyjemny, lecz w długoterminowej perspektywie kosztowny (Campbell, 2005, chocolate cake model). Późniejsze badania (Wurst i in., 2017) sugerują, że za pozytywne aspekty związku z osobą narcystyczną odpowiedzialne jest natężenie domyślnej strategii narcystycznego podziwu, a za aspekty negatywne natężenie rezerwowej strategii narcystycznej rywalizacji. Brakuje badań dotyczących związku wielkościowego narcyzmu wspólnotowego z funkcjonowaniem w związkach. Również w jego ramach zaproponować można wyróżnienie dwóch podstawowych strategii – narcystycz-

nej świętości jako strategii domyślnej, oraz narcystycznego heroizmu jako strategii rezerwowej. Przewidywać można, że strategia domyślna wiązać się będzie z pozytywnym funkcjonowaniem w związku, a strategia rezerwowa z negatywnym. W obecnym badaniu sprawdzono, w grupie 100 par, jak strategię wielkościowego narcyzmu obu partnerów wiążą się z oceną pozytywnych i negatywnych aspektów związku, oraz z deklarowanym natężeniem miłości. Uzyskane wyniki wskazują na domyślną strategię wspólnotową (świętość) jako dodatni predyktor oceny pozytywnych aspektów związku i natężenia miłości, a ujemny aspektów negatywnych, oraz na obydwie strategie rezerwowe (heroizm i rywalizację) jako ujemne predyktory oceny pozytywnych aspektów związku, a dodatnie aspektów negatywnych. Dodatkowo wykazano, że narcystyczne strategie kobiety mają większe znaczenie dla oceny jakości związku i natężenia miłości niż narcystyczne strategie mężczyzn.

Bartłomiej Nowak (SWPS- Uniwersytet Humanistycznospoleczny; Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Centrum Psychologii Międzykulturowej), Jarosław Piotrowski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Centrum Psychologii Międzykulturowej):

Narcyzm wspólnotowy oraz prawicowy i lewicowy autorytaryzm.

Abstrakt: Dotychczasowe badania wykazały iż klasyczny narcyzm sprawczy wiąże się z prawicowym autorytaryzmem. Ponadto, związek ten wynika z strategii narcystycznej rywalizacji a nie wiąże się z strategią narcystycznego podziwu (Mayer i in., 2020). Dotychczas jednak nie sprawdzono jak narcyzm wspólnotowy wiąże się z autorytaryzmem. Umacnianie ja w narcyzmie wspólnotowym wiąże się z ukazywaniem się jako tolerancyjnej i przyjaznej osoby. Troska o innych i wrażliwość na nierówności społeczne jest wpisana w niedawno opisany autorytaryzm lewicowy (Costello i in., 2021). W badaniach własnych (N = 565, Mwiek = 4,52, SDwiek = 1,41, 52% kobiet) uwzględniono strategię utrzymywania narcystycznego ja wspólnotowego zakładane przez Kołowy Model Narcyzmu: narcystycznej świętości oraz narcystycznego heroizmu. Założono, iż podobnie jak w wypadku narcyzmu sprawczego, autorytaryzm będzie związany z strategią awaryjną - narcystycznym heroizmem. Przeprowadzone badania wykazały, że prawicowy autorytaryzm jest pozytywnie związany z heroizmem. Zarówno narcystyczny heroizm jak i narcystyczna świętość wiążą się pozytywnie z lewicowym autorytaryzmem, jednak dotyczy to tylko wybranych aspektów LWA. Analiza korelacji podskala wykazała że związek heroizmu z lewicowym autorytaryzmem jest ograniczony do anty-hierarchicznej agresji, natomiast narcystyczna świętość wiąże się z ogólną cenzurą. Oznacza

to że związek heroizmu z lewicowym autorytaryzmem wynika z poparcia dla agresywnych zachowań dla osób wysoko postawionych w hierarchii społecznej, natomiast związek świętości wynika z ograniczenia wolności słowa dla osób, które atakują wartości lewicowe.

Michał Sękowski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Centrum Psychologii Międzykulturowej):

Mediacyjna rola prężności psychicznej w związku pomiędzy narcyzmem wspólnotowym a postrzeganym stresem.

Abstrakt: Narcyzm wspólnotowy wydaje się być najbardziej adaptacyjną formą narcyzmu, jednak potrzebna jest większa ilość badań aby dokładnie zrozumieć jego naturę. W tym celu przeprowadzono badanie na próbie ogólnopolskiej (N=587, Mwiek = 4,62, SDwiek = 9,11, 55% kobiet) mające na celu zbadać głębiej związek między narcystyczną świętością i narcystycznym heroizmem, prężnością psychiczną oraz postrzeganym stresem. Oba konstrukty są wynikiem zastosowania logiki narcystycznego podziwu i rywalizacji (NARC) do narcyzmu wspólnotowego, gdzie świętość jest domyślną strategią utrzymującą wielkościowe Ja, zaś heroizm jest awaryjną strategią służącą odbudowie go po porażkach. Dotychczasowe wyniki badań pokazują, że narcyzm w formie wielkościowej jest powiązany dodatnio z prężnością oraz ujemnie ze stresem, jednak do tej pory nie były sprawdzane analogiczne związki narcystycznej świętości i narcystycznego heroizmu. Wyniki analizy regresji sugerują, że narcystyczna świętość jest pozytywnie związana z prężnością psychiczną, a negatywnie związana z poziomem postrzeganego stresu. Z kolei narcystyczny heroizm, jest pozytywnie związany z prężnością psychiczną oraz pozytywnie z postrzeganym stresem. Przeprowadzona analiza mediacji pokazuje, że prężność psychiczna jest częściowym mediatorem pomiędzy związkiem narcystycznej świętości oraz narcystycznego heroizmu, a poziomem ogólnego postrzeganego stresu. Narcystyczny heroizm wydaje się być nieadaptacyjną strategią jeśli chodzi o postrzegany stres, a narcystyczna świętość bardziej adaptacyjną, przypominając w ten sposób analogiczne związki podziwu i rywalizacji. Potwierdza to słuszność założeń Kołowego Modelu Narcyzmu i rozróżnienia między adaptacyjnymi i nieadaptacyjnymi aspektami narcyzmu.

WYKŁAD PLENARNY 3

TOWARD THE EVOLUTION OF LAY EPISTEMIC THEORY

Yoram Bar-Tal (Tel Aviv University):

Aula S205 // 17:09 // 11:25 — 12:25

SESJA 26.

PAWEŁ BOSKI ROZMAWIA Z JOANNĄ RÓŻYCKĄ-TRAN. SPOTKANIE WOKÓŁ KSIĄŻKI „KULTUROWE RAMY ZACHOWAŃ SPOŁECZNYCH”.

Aula S205 // 17.09 // 13:25 — 14:25

SESJA 27.

MIROSŁAW KOFTA (I WSPÓŁAUTORZY I WSPÓŁAUTORKI) ROZMAWIA Z DARIUSZEM DOLIŃSKIM. SPOTKANIE WOKÓŁ KSIĄŻKI „POCZUCIE KONTROLI I NIEPEWNOŚĆ: KONSEKWENCJE DLA ROZUMIENIA ŚWIATA SPOŁECZNEGO”.

Aula S204 // 17.09 // 13:25 — 14:25

SESJA 28, BLITZ.

EMOCJE I WARTOŚCI.

Powadzenie Agnieszka Strojny.

Aula S203 // 17.09 // 13:25 — 14:25

Agnieszka Strojny (Uniwersytet Jagielloński), Natalia Lipp (Uniwersytet Jagielloński):

Wirtualna śmierć realne konsekwencje - efekty śmierci bohatera w grze wideo w świetle Teorii opanowania trwogi.

Abstrakt: Granie w gry komputerowe wiąże się ze stosunkowo częstą ekspozycją na śmierć. Agenci kierowani przez graczy i przez komputer giną. Nie wiadomo jednak z jakimi konsekwencjami psychologicznymi wiąże się ekspozycja na realistyczną, ale nierealną śmierć. Teoria opanowania trwogi (Terror Management Theory – TMT) opisuje reakcję ludzi w sytuacji uświadomienia śmiertelności. Wśród licznych badań nad TMT trudno znaleźć takie, które opisywałyby sytuację w której uświadomienie śmiertelności płynie z doznania przyjemnego, jakim może być granie w gry video. Czy śmierć własna, lub innych bohaterów w grze, spostrzegana jest jako śmierć? Czy wywołuje podobne konsekwencje psychologiczne? Prezentowane badanie stanowi próbę udzielenia odpowiedzi na to pytanie, jednak przynosi ono zaskakujące wyniki wymagające konsultacji przed dalszymi pracami. Okazało się bowiem, że gra zawierająca sceny śmierci miała potencjał do wywoływania negatywnych emocji jedynie wtedy gdy została określona jako „narzędzie szkoleniowe”. W warunku „gry jako rozrywki” nie obserwowano spadku nastroju w odpowiedzi na ekspozycję na śmierć. Dodatkowo, jedynie u osób o wysokim afekcie negatywnym zaobserwowano wzrost ten-

dencji do preferowania grupy własnej w obliczu śmierci (przewidywany w ramach TMT). Otwiera to szereg pytań i wątków dotyczących percepcji śmierci w grach oraz granic przewidywań TMT.

Paweł Malinowski (Uniwersytet Łódzki), Monika Wróbel (Uniwersytet Łódzki):

Trafność kategoryzacji uśmiechów nagradzających, afiliacyjnych i dominacyjnych.

Abstrakt: Podczas wystąpienia zaprezentujemy wyniki pilotażu, w którym sprawdzaliśmy trafność materiałów bodźcowych stworzonych zgodnie z założeniami Modelu Symulacji Uśmiechu (Simulation of Smiles Model, SIMS; Niedenthal i in., 2010). Materiały składały się z definicji oraz zdjęć trzech rodzajów uśmiechów wyróżnianych w SIMS (tj. uśmiechów nagradzających, afiliacyjnych i dominacyjnych). Definicje miały charakter albo funkcjonalny, czyli opisywały rolę danego uśmiechu w relacjach społecznych oraz emocje doświadczane w trakcie jego prezentowania, albo morfologiczny, czyli opisywały wygląd twarzy w trakcie prezentowania danego uśmiechu. Zestaw zdjęć składał się natomiast z 24 fotografii twarzy ośmiu aktorów (Martin i in., 2017). Badanym przedstawiano kolejno trzy definicje uśmiechów z modelu SIMS w wersji funkcjonalnej lub morfologicznej (zależnie od grupy). Po prezentacji każdej definicji proszono o wybranie tej twarzy spośród trzech przedstawionych, na której aktor pokazywał opisany w danej definicji uśmiech. Założyliśmy, że – jeżeli definicje i zdjęcia jako narzędzia badawcze są trafne – ludzie będą dokonywać poprawnych wyborów z prawdopodobieństwem istotnie większym niż szansa (33%). Wyniki okazały się niejednoznaczne. Badani z grupy z definicjami morfologicznymi osiągnęli oczekiwaną poprawność kategoryzacji na poziomie istotnie większym niż szansa dla każdej ekspresji. Badani z grupy z definicjami funkcjonalnymi natomiast z trafnością istotnie większą niż szansa skategoryzowali jedynie 18 z 24 ekspresji, czyli 75%. Wyniki wskazują na złożoność procesu kategoryzacji uśmiechów nagradzających, afiliacyjnych i dominacyjnych oraz na konieczność prowadzenia dalszych prac nad materiałami umożliwiającymi badanie tego procesu.

Karolina Guz (Uniwersytet Gdański):

Nowe technologie w marketingu - konwersacja z chatbotem i inteligencja emocjonalna.

Abstrakt: Prezentacja ma na celu przedstawienie projektu badawczego, który odpowiada na pytanie "Czy poziom inteligencji emocjonalnej ma związek z preferencją rozmowy z ludzkim asystentem?". Od nie-

dawna wśród badań psychologicznych coraz częściej pojawiają się publikacje dotyczące komunikacji człowiek maszyna, która swoje korzenie ma jeszcze z czasów słynnego Testu Turinga. Dzisiejsze systemy takie jak np. wirtualni asystenci, stały się naturalną częścią naszej codziennej przestrzeni. Projekt dotyczy - chatbotów – jako konwersacyjnych systemów, które zdominowały sektor obsługi klienta w zawrotnym tempie. Pozwalają one na odciążenie konsultantów, jednak również ich wszechobecność nasuwa pytanie o ludzkiego pracownika w tym sektorze. W mojej pracy opieram się na teorii inteligencji emocjonalnej Saloveya i Mayera i dwóch kluczowych umiejętnościach, wyróżnianych w tej teorii: umiejętności do spostrzegania i wyrażania emocji oraz umiejętności ich rozumienia i analizowania. Zwracam uwagę szczególnie na te dwie grupy ze względu na ich wykorzystanie przez jednostkę w trakcie interakcji – w tym wypadku z chatbotem. Badanie przeprowadzane będzie na grupie dorosłych w wieku 18-27 lat. Ta grupa wiekowa reprezentuje generację Z, która jest przedstawiana w literaturze jako silnie związana z nowymi technologiami (Twenge). Wyniki jakich się spodziewam to, że poziom inteligencji emocjonalnej, czyli zdolności, która opiera się na kompetencjach społecznych, ma związek z preferencją dotyczącą nowej technologii konwersacyjnej. Co za tym idzie można by wnioskować iż firmy musiałyby dążyć do stworzenia systemu, który odbierany będzie pozytywnie przez osoby z wyższą inteligencją emocjonalną, a nie jedynie przez osoby z niższym poziomem tej zdolności.

Martyna Kostyra (Szkola Doktorska Nauk Humanistycznych i Społecznych, Uniwersytet Gdański), Anna Maria Zawadzka (Instytut Psychologii, Uniwersytet Gdański):

Czy torowanie kategorii zakupów kulturalnych wpływa na pamięć i czy ten wpływ zależy od preferowanych wartości? Wnioski z badań eksploracyjnych.

Abstrakt: Dotychczas przeprowadzone badania nie wyróżniały grupy zakupów (produktów i usług) związanych z kulturą – mimo że sektor kultury i kreatywny (a szerzej także gospodarka kreatywna) od kilkadziesiąt lat klasyfikowane są oddzielnie. Badania poprzedników wskazały, że aktywizowanie wizerunków produktów związanych z kreatywnością może intensyfikować kreatywność badanych osób. Wystąpienie ma na celu przedstawienie dwóch badań eksperymentalnych sprawdzających, czy i jak aktywizowanie kategorii zakupów kulturalnych w stosunku do innych zakupów (doznaniowych i materialnych) wpływa na wybrane procesy poznawcze (tj. pamięć roboczą). Kategorie zakupów aktywizowano metodą torowania semantycznego i torowania celów (Forster et al., 2007) z wykorzystaniem dwóch typów bodźców

(słownych i wizualnych). Funkcjonowanie pamięci zbadano za pomocą zadań n-back i free recall. Pomiaru wartości dokonano za pomocą Kwestionariusza PVQ-RR Schwartza (2017). Uzyskane wyniki wskazały, że preferowane wartości mają związek z liczbą zapamiętanych słów. Z kolei, aktywizacja badanych typów zakupów nie różnicowała istotnie poziomu badanych procesów poznawczych pamięci roboczej. Uzyskane wyniki badań dostarczają ważnych wniosków dotyczących sposobu konsumpcji badanych typów zakupów.

Magdalena Zalewska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny Wydział Psychologii), Joanna Sweklej (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny Wydział Psychologii):

Zjawiska rywalizacji i zawiści w środowisku pracy, przy uwzględnieniu znaczenia sprawczości i wspólnotowości.

Abstrakt: Zawiść i rywalizacja to niełatwe do zmierzenia i opisanie zjawiska, które jednak dotyczą nas wszystkich i są wszechobecne. Nie lubimy się do nich przyznawać nie tylko przed innymi, ale nawet sami przed sobą, tymczasem mają one duży wpływ na nasze zachowania każdego dnia. Miejsce, w którym te zjawiska są szczególnie obecne jest środowisko zawodowe. W pracy rywalizujemy o zasoby, uznanie i wyniki. Przedmiotem prezentacji są zjawiska rywalizacji i zawiści w środowisku pracy, przy uwzględnieniu znaczenia sprawczości i wspólnotowości, jako kluczowych wymiarów spostrzegania siebie i innych. Czy zawiść i rywalizacja są ze sobą związane? Do jakiego typu rywalizacji mają skłonność osoby sprawcze, a do jakiego wspólnotowe oraz jak wspólnotowość i sprawczość związane są z zawiścią i jej zachowaniami w pracy? W celu zbadania tych zależności przeprowadzone zostało badanie kwestionariuszowe wśród osób aktywnych zawodowo. Uzyskane wyniki ukazują, że ludzie odczuwający zawiść rzadko przejawiają zachowania polegające na bezpośredniej agresji, ale też równie rzadko podejmują zachowania polegające na włożeniu większego własnego wysiłku w celu zdobycia tego czego pragną. Najczęstsze objawiane przez ludzi w pracy reakcje zawiści to zachowania pośrednio agresywne, czyli zachowania polegające na szkodzeniu wynikom i reputacji innym. Wyniki ukazują także, że ludzie silniej sprawczy i silniej wspólnotowi są mniej zainteresowani samym byciem lepszymi od innych, a bardziej tym, aby rozwijać się i jak najlepiej wykonać swoją pracę. Jednocześnie im wyższa sprawczość i wspólnotowość tym niższa skłonność do zawiści, czyli najbardziej zawiśni są ludzie o niskich wynikach w tych wymiarach. Ustalono także, że osoby na stanowiskach menedżerskich są bardziej sprawcze i cechują się niższym poziomem zawiści niż osoby na stanowiskach specjalistycznych. Wyniki są więc ciekawe i rzucają nowe światło na rywalizację i zawiść – zjawiska złożone i wymagające dalszych analiz.

Agata Błachnio (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Aneta Przepiórka (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Andrzej Cudo (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II):

Dlaczego kobiety i mężczyźni angażują się w problematyczne korzystanie z mediów cyfrowych? Mediacyjna rola multitaskingu medialnego.

Abstrakt: Coraz więcej osób ma dostęp do mediów cyfrowych za pomocą różnych urządzeń. Poza korzyściami płynącymi z wymiany informacji i szybkiego kontaktu z innymi ludźmi, korzystanie z wielu mediów może prowadzić do negatywnych konsekwencji, takich jak problematyczne korzystanie z nich. Multitasking medialny definiowany jest jako przełączanie się z jednego medium na drugie i może odgrywać ważną rolę w zrozumieniu mechanizmu powstawania problemów związanych z korzystaniem z mediów cyfrowych. Głównym celem badania było pokazanie multitaskingu medialnego jako mediatora pomiędzy impulsywnością, depresją, lękiem i problematycznym korzystaniem z mediów cyfrowych. W badaniu wzięło udział 492 uczestników (251 kobiet) (średnia wieku $M = 22,73$ lat; $SD = 2,75$). Wykorzystano Skalę Multitaskingu Medialnego, Skalę Lęku i Depresji, Skalę Impulsywności Barratta, Skalę Problematicznego Korzystania z Facebooka, Skalę Problematicznego Korzystania z Internetu oraz Skalę Problematicznego Korzystania ze Smartfonów. Wykazaliśmy, że lęk był pozytywnie związany z problematycznym korzystaniem z Internetu wśród mężczyzn. Ponadto impulsywność uwagi była pozytywnie związana z problemowym korzystaniem ze smartfonów w obu grupach. Impulsywność uwagi była również pozytywnie związana z problematycznym korzystaniem z Internetu oraz z problematycznym korzystaniem z Facebooka wśród mężczyzn. Stwierdzono negatywny związek między impulsywnością nieplanowania a PSU wśród mężczyzn. Wyniki badań wykazały również, że multitasking pośredniczył w związku między impulsywnością ruchową a problemowym korzystaniem z mediów cyfrowych przez mężczyzn. Wyniki mogą wskazywać, że multitasking może być ważnym czynnikiem w zrozumieniu mechanizmu rozwoju problemowego korzystania z mediów cyfrowych, szczególnie w grupie mężczyzn.

SESJA 29, BLITZ.

SATYSFAKCJA, KAPITAŁ PSYCHOLOGICZNY, NORMY SPOŁECZNE.

Prowadzenie Łukasz Baka.

Aula S207 // 17.09 // 13:25 — 14:25

Magdalena Marszałek (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny z siedzibą w Warszawie, Wydział Psychologii w Sopocie), Amadeusz

Miązek (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Instytut Gospodarki Międzynarodowej), Marta Roczniwska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny z siedzibą w Warszawie, Wydział Psychologii w Sopocie; Karolinska Institutet, Sztokholm, Szwecja):

Jak mierzyć promocyjność-prewencyjność wypowiedzi? Polska walidacja Regulatory Focus Linguistic Inquiry and Word Count (LIWC).

Abstrakt: Celem projektu było stworzenie i testowanie własności psychometrycznych polskiej wersji słownika do pomiaru natężenia promocyjności i prewencyjności wypowiedzi w oparciu o analizę lingwistyczną. Według koncepcji Higginsa, samoregulacja ma dwa wymiary: promocyjny (nastawienie na zysk, rozwój, ideały) i prewencyjny (nastawienie na unikanie strat, bezpieczeństwo, powinności). Gamache i współpracownicy pokazali, że te dwa nastawienia można mierzyć bez uciekania się do miar samoopisowych. Stworzone narzędzie opiera się na analizie częstości słów, będących dobrymi reprezentantami obu typów samoregulacji. W celu zaadaptowania stworzonego przez nich narzędzia, w pierwszym kroku dokonano tłumaczenia słów z anglojęzycznego narzędzia, a 2 sędziów kompetentnych wybrało ostateczne tłumaczenia (27 słów promocyjnych, 24 prewencyjne). Następnie 10 sędziów kompetentnych oceniało każde słowo na wymiarach promocyjności i prewencyjności. W Badaniu 1 (N = 126), manipulowano poziomem promocyjności-prewencyjności i sprawdzano częstość użytych przez badanych słów obu wymiarów.

Wyniki wskazały wzór zgodny z oczekiwaniami, tj. częstsze korzystanie ze słów promocyjnych niż prewencyjnych po manipulacji promocyjnej i odwrotny wzór po manipulacji prewencyjnej. W kolejnym badaniu (N = 187) poziom promocyjności i prewencyjności był mierzony za pomocą kwestionariusza, a następnie osoby badane opisywały swoje najważniejsze obecnie cele. Badanie 2 zostanie zakończone pod koniec kwietnia 2022 r., co umożliwi przedstawienie wyników podczas zjazdu PSPS. Liczne badania pokazujące, że język, zwłaszcza w formie słowa pisanego, odzwierciedla procesy mentalne jednostki oraz jej dobrostan (por. Pennebaker i in., 2003), wskazują na zasadność stworzenia i walidowania polskiej wersji słownika promocyjności i prewencyjności. Tworzone narzędzie posłuży w przyszłości do predykcji różnych zjawisk związanych z samoregulacją promocyjną i prewencyjną na podstawie analizy językowej tekstów pisanych.

Emilia Mielniczuk (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Zofia Hajaj (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II):

Style przywiązania a dzienna satysfakcja z relacji. Pośrednicząca rola samooceny.

Abstrakt: Przeprowadzono wiele badań na temat roli, jaką style przywiązania odgrywają w ogólnym samopoczuciu i zadowoleniu ze związku. Natomiast znacznie mniej badań koncentruje się na tym, jak style przywiązania przejawiają się w życiu codziennym. W szczególności brak jest badań, które próbowałyby odkryć mechanizmy wyjaśniające związki pomiędzy różnymi stylami przywiązania a codziennym funkcjonowaniem. W niniejszym badaniu sprawdzono, w jaki sposób style przywiązania są związane z dzienną satysfakcją z relacji i czy samoocena może pełnić rolę mediatora w tym związku.

W tym celu przeprowadzono kwestionariuszowe badanie podłużne. Próba składała się z 358 osób dorosłych pozostających w związkach romantycznych. Na początku badania uczestnicy wypełnili kwestionariusz dotyczący stylów przywiązania. Następnie przez miesiąc, co trzy dni wieczorem, badani oceniali swój dzienny poziom samooceny oraz dzienną satysfakcję ze związku. W sumie zebrano 10 pomiarów dziennych.

W celu sprawdzenia postulowanych zależności przeprowadzono mediację wielopoziomową. Wyniki pokazały, że istnieje bezpośredni związek między trzema stylami przywiązania (lękowy, unikający, bezpieczny) a codzienną satysfakcją ze związku. Ponadto wykazano, że codzienna samoocena jest istotnym mediatorem między wszystkimi stylami przywiązania a codzienną satysfakcją z relacji.

Podsumowując, dzienny poziom poczucia własnej wartości jest jednym z ważnych czynników wyjaśniających rolę stylów przywiązania w codziennym zadowoleniu jednostki ze związku. Potrzebne są dalsze badania, by zrozumieć, w jaki sposób style przywiązania mogą być związane z postrzeganiem siebie i innych oraz jak przekłada się to na codzienne funkcjonowanie jednostki i pary.

Łukasz Baka (CIOP-PIB):

Badania longitudinalne nad rolą kapitału społecznego w organizacji w kształtowaniu dobrostanu pracowników.

Abstrakt: W badaniu podłużnym, z trzykrotnym pomiarem testowano długofalowy efekt kapitału społecznego w organizacji na zaangażowanie pracowników, przy mediującej roli satysfakcji z pracy. Sprawdzano czy i w jaki sposób kapitał społeczny, mierzony zaufaniem do współpracowników oraz zaufaniem do przełożonych, wiąże się z satysfakcją z pracy mierzoną po 8 miesiącach, a dalej z zaangażowaniem w pracę, mierzonym po kolejnych 8 miesiącach. Osobami badanymi (N = 829) byli pracownicy wykonujący pracę w bezpośrednim kontakcie z drugim człowiekiem - przedstawiciele ochrony zdrowia, oświaty i nauki oraz usług społecznych. Analiza równań strukturalnych wykazała brak bezpośredniej zależności między posiadanym kapitałem społecz-

nym a zaangażowaniem pracowników (mierzonym po 16 miesiącach). Potwierdził się natomiast pośredniczący efekt satysfakcji z pracy. Zarówno zaufanie do współpracowników, jak i zaufanie do przełożonych prowadziło do wzrostu satysfakcji z pracy, a ta - w dłuższej perspektywie - nasilała zaangażowanie w pracę. Uzyskane wyniki niosą ze sobą ważne implikacje praktyczne, zwłaszcza dla menedżerów, specjalistów HR i liderów grup pracowniczych. Dyskutowane są w świetle teorii budowania i poszerzania zasobów Fredrickson.

Iwona Nowakowska (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Instytut Psychologii):

Czy nastawienie na przyszłość pomaga, czy przeszkadza w zaangażowaniu prospołecznym? Wyniki badań ilościowych i ilustracja jakościowa.

Abstrakt: Zgodnie z teorią aktywacji norm społecznych Schwartz'a, norma społeczna może być związana z zachowaniem prospołecznym wtedy, kiedy osoba antycypuje konsekwencje tego zachowania w przyszłości (jest nastawiona na przyszłość). Z drugiej strony, Zimbardo i Boyd argumentują, że osoby nastawione przyszłościowo są zbyt skupione na własnych celach, by chcieć angażować się prospołecznie, a działalność dobrowolna jest osadzona przede wszystkim w „tu i teraz”. Jak zatem perspektywy czasowe przyszłościowa i teraźniejsza mogą wiązać się z zachowaniami prospołecznymi? Dzięki odpowiedzi na to pytanie można przewidywać, kto zaangażuje się (i na ile trwale) w działania na rzecz innych. W referacie przedstawione zostaną wyniki trzech badań: dwóch ankietowych: Badania 1 (N = 150) dotyczącego deklarowanego dzielenia się zasobami z innymi w pierwszych tygodniach pandemii COVID-19; Badania 2 (N = 245) z udziałem aktywnych wolontariuszy, oraz Badania 3 (N = 20), opartego na wywiadach i będącego ilustracją jakościową uzyskanych wyników. Wyniki wskazały na szczególną rolę perspektywy teraźniejszej hedonistycznej w dzieleniu się zasobami z innymi w czasie pandemii (Badanie 1), a także na zakłócający efekt przyszłościowej perspektywy czasowej w relacji między altruistyczną orientacją społeczną a szacowanym prawdopodobieństwem własnego zaangażowania w wolontariat w przyszłości (Badanie 2). Dane uzyskane w Badaniu 3 uzupełniają wyżej wymienione wyniki, sugerując, że nastawienie na przyszłość może być związane z pomaganiem zorientowanym na autonomię beneficjenta. Wolontariusze uważają wówczas za sukces, jeśli z czasem przestają być potrzebni tym, którym pomagają, i dążą do samodzielności beneficjentów.

Podsumowując, aktywacja norm moralnych nie jest zależna od nastawienia na przyszłość, a raczej oczekiwaniu określonych efektów własnego zaangażowania. Teraźniejszy hedonizm natomiast, zgodnie z argumentacją Zimbardo i Boyda, wspiera spontaniczne dzielenie się w sytuacji kryzysu.

Jan Kutnik (KUL), Zuzanna Ryglewicz (KUL), Wacław Bąk (KUL):

Pokora intelektualna a empatia poznawcza.

Abstrakt: Sokratejskie „wiem, że nic nie wiem” jest symbolicznym wyrazem otwartości umysłu oraz gotowości do korygowania swoich przekonań pod wpływem nowych informacji. W tę postawę wpisuje się również swoisty szacunek dla innych i ich wiedzy. Można ją trafnie opisać w kategoriach pokory intelektualnej, a jej powstanie wydają się wspierać kompetencje społeczne mające źródło w inteligencji emocjonalnej i empatii. Celem badania była odpowiedź na pytanie o związek wymiarów pokory intelektualnej z empatią (a w szczególności z empatią poznawczą), przy jednoczesnej kontroli inteligencji emocjonalnej, rozumianej jako ogólniejszy i podstawowy zasób pozwalający odczytywać i reagować na emocje innych. Wykorzystano konceptualizację pokory intelektualnej autorstwa Krumrei-Mancuso i Rouse’a, opisującą cztery wymiary: niezależność intelektu i ego (odporność na krytykę posiadanej wiedzy), gotowość rewidowania swojego stanowiska, szacunek dla poglądów i wiedzy innych oraz brak nadmiernej pewności siebie w odniesieniu do posiadanej wiedzy. W badaniu wzięło udział 187 osób (63% kobiet) w wieku 20-40 lat. Odpowiadając na postawiony problem wykonano hierarchiczną analizę regresji niezależnie dla każdego z wymiarów pokory intelektualnej. W pierwszym kroku włączone do modelu zostały płeć oraz wiek, w drugim inteligencja emocjonalna, a w trzecim wymiary empatii. Wszystkie modele, w których sprawdzono znaczenie inteligencji emocjonalnej i aspektów empatii okazały się istotne i wyjaśniały od 9% do 32% zmienności domen pokory. W każdym przypadku uwzględnienie empatii w ostatnim kroku istotnie zwiększało wyjaśnianą wariancję. Zgodnie z przewidywaniem, w odniesieniu do trzech wymiarów: otwartości, poszanowania i braku nadmiernej pewności, empatia poznawcza była istotnym predyktorem, a wartości B wyniosły odpowiednio: 0,37; 0,46 oraz 0,18. Wyłącznie w przypadku niezależności intelektu i ego jedynym wymiarem empatii, który okazał się istotnym predyktorem ($B = -0,52$) było odczuwanie osobistej przykrości.

SESJA 30, BLITZ.

ZJAWISKA SPOŁECZNE I ICH KONSEKWENCJE.

Prowadzenie Ewelina Purc.

Aula S208 // 17.09 // 13:25 — 14:25

Anna Zarazińska (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej), Iwona Nowakowska (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej):

Strach przed koronawirusem i przekonania spiskowe dotyczące COVID-19 a subiektywna ocena skuteczności środków zapobiegawczych.

Abstrakt: W badaniu przeprowadzonym na próbie składającej się z 212 osób w wieku od 18 do 65 lat, zrealizowanym na przełomie grudnia 2021 i stycznia 2022 roku starano się znaleźć odpowiedź na pytanie, jak lęk przed koronawirusem i przekonania spiskowe dotyczące COVID-19 oddziałują na siebie, i w jaki sposób pozwalają przewidzieć subiektywną ocenę skuteczności różnych środków zapobiegawczych, takich jak unikanie skupisk ludzi, utrzymywanie dystansu społecznego, przyjmowanie szczepionki, noszenie maseczki oraz dezynfekcja rąk i powierzchni. Okazało się, że strach przed COVID-19 był pozytywnie powiązany z pozytywną oceną skuteczności szczepień, dystansem społecznym, unikaniem zgromadzeń i częstą dezynfekcją rąk i powierzchni, ale tylko u osób, które popierały teorie spiskowe dotyczące COVID-19 na średnim lub wysokim poziomie. Z kolei osoby o niskim poziomie przekonania spiskowych popierały w tym samym stopniu wspomniane środki zapobiegawcze niezależnie od poziomu strachu przed koronawirusem. Wykazano także, że strach przed koronawirusem miał pozytywny związek z pozytywną oceną skuteczności noszenia maski na wszystkich poziomach wiary w teorie spiskowe dotyczące COVID-19. Uzyskane wyniki sugerują, że pandemia COVID-19 może być trudną sytuacją społeczną, w której ludzie, którzy nie stosują mentalnych mechanizmów obronnych, jak na przykład wiara w teorie spiskowe i przekonania konspiracyjne, niezależnie od tego, w jakim stopniu obawiają się koronawirusa, wierzą w skuteczność środków zapobiegawczych, takich jak przyjmowanie szczepionki, unikanie skupisk ludzi i utrzymywanie dystansu społecznego, noszenie maseczki oraz częsta dezynfekcja rąk i powierzchni.

Dorota Jasielska (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej), Joanna Rajchert (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej), Iwona Nowakowska (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej):

Zaufanie i altruistyczna orientacja społeczna a emocjonalna reakcja na pandemię COVID-19.

Abstrakt: Celem badania było sprawdzenie, w jakim stopniu pozytywny stosunek do innych ludzi wyrażony w altruistycznej orientacji społecznej i wysokim poziomie zaufania będzie związany z niższym poziomem negatywnych emocji wywołanych przez pandemię COVID-19. W badaniu przeprowadzonym za pomocą panelu Ariadna uczestniczyło 405 osób (180 kobiet, 44%). Analizy wykazały, że u osób o wysokim poziomie zaufania, które nie zachorowały na COVID-19 związek pomiędzy altruistyczną orientacją społeczną a stresem związanym z pandemią był istotny – im bardziej byli skoncentrowani na niesieniu korzyści innym,

tym mniejszy poziom stresu odczuwali. Odwrotny efekt został zaobserwowany dla osób o wysokim poziomie zaufania, które chorowały na COVID-19 – im bardziej altruistyczną orientację deklarowali, tym większy był ich poziom stresu związanego z pandemią. Uzyskane wyniki wskazują, że stosunek do innych ludzi wraz z własnym doświadczeniem choroby są ważnymi zmiennymi objaśniającymi różnice w emocjonalnym reagowaniu na pandemię COVID-19.

Gabriela Lech (UKSW):

Narcyzm kolektywny, prawicowy i lewicowy autorytaryzm a poparcie Strajku Kobiet.

Abstrakt: Celem badania było sprawdzenie związków narcyzmu na poziomie kolektywnym z poparciem Strajku Kobiet oraz autorytaryzmem prawicowym (RWA) i lewicowym (LWA). Kolektywny narcyzm oparty został na modelu Sprawczego i Wspólnotowego Narcyzmu Kolektywnego Żemojtel-Piotrowska i wsp. Poparcie Strajku Kobiet określone zostało jako poparcie głównych obszarów postulatów strajkowych, stworzonych przez organizatora strajku. Badanie zostało przeprowadzone w dniach 19-18 maja 2021 roku na forach FB skupiających osoby popierające strajk kobiet. W analizie zostały wzięte pod uwagę wyłącznie osoby pełnoletnie, deklarujące poparcie strajku, $n=266$ (w wieku 18-66, $M = 28,72$, $SD=9,85$, 72,2% kobiet). Ukazane wyniki wykazały, iż wspólnotowy narcyzm kolektywny jest silniejszym predyktorem lewicowego autorytaryzmu, niż sprawczy narcyzm kolektywny. Ponadto wspólnotowy narcyzm kolektywny wiązał się ujemnie z autorytaryzmem prawicowym. Lewicowy autorytaryzm był predyktorem poparcia postulatów Strajku Kobiet, natomiast prawicowy autorytaryzm wiązał się z poparciem ujemnie.

Julia Tokarz (Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski), Paweł Łowicki (Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski):

Religijność, emocje i dobrostan - porównanie osób wyznania rzymsko-katolickiego i zielonoświątkowego w Polsce.

Abstrakt: Znany jest dodatni związek religijności i dobrostanu, lecz jego siła może zmieniać się w zależności od konkretnej religii i jej specyfiki. Poszczególne wyznania różnią się też oddziaływaniem na sferę emocjonalną. W szczególności badania pokazują zaś, że religie mogą wpływać na to, jakie emocje odczuwają i do jakich emocji dążą ludzie religijni w codziennym życiu. W konsekwencji, zróżnicowanie w zakresie emocji

u osób o różnej afiliacji religijnej, może przyczyniać się do zmienności w poziomie dobrostanu. Celem niniejszego badania było sprawdzenie, jak religijność wiąże się z dobrostanem oraz emocjami pożądanymi i odczuwanymi w polskim kontekście kulturowym. Wybrano dwie grupy wyznaniowe: rzymskokatolicką ($n_1=145$) i zielonoświątkową ($n_2=133$), które łączy tradycja chrześcijańska, lecz istotnie różni praktyka, jej struktura, przebieg oraz intensywność emocjonalna. Weryfikowano rolę wsparcia społecznego, przynależności i identyfikacji w wyjaśnianiu ww. zależności. Potwierdzono związek religijności z dobrostanem, wykazując najsilniejsze powiązania dla kultu i doświadczenia religijnego. Silniejsze korelacje religijności i dobrostanu zaobserwowano wśród osób wyznania zielonoświątkowego. W tej samej podgrupie zidentyfikowano też wyższe wyniki religijności, posiadanego sensu, wsparcia emocjonalnego i przynależności, a także emocji pożądanых wspierających przekonania oraz sprzyjających kontaktom społecznym. W obydwu grupach wyznaniowych zaobserwowano częściową mediację zależności pomiędzy religijnością a dobrostanem przez przynależność oraz identyfikację, podczas gdy wsparcie społeczne było istotnym mediatorem częściowym jedynie w grupie zielonoświątkowców. Przytoczone wyniki wskazują na wagę kontekstu religijnego dla zależności pomiędzy religijnością a dobrostanem. Pozwala to twierdzić, że dla dobrostanu osób religijnych mogą mieć znaczenie zarówno ogólne czynniki związane z przynależnością religijną, jak i swoiste, wynikające ze specyfiki konkretnych wyznań.

Ewelina Purc (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Mariola Łaguna (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Ana Laguía (The National Distance Education University (UNED), Madryt, Hiszpania), Juan Antonio Moriano (The National Distance Education University (UNED), Madryt, Hiszpania), Gabriela Topa (The National Distance Education University (UNED), Madryt, Hiszpania), Gabriela Nazar (University of Concepción, Concepción, Chile), Carlos-María Alcover (Rey Juan Carlos University, Madryt, Hiszpania):

Czy w tym wieku jeszcze wypada? Normy społeczne związane z wiekiem a intencje przedsiębiorcze w wieku okołoemerytalnym.

Abstrakt: Ze względu na zmiany społeczno-demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, ludzie muszą zdecydować, czy chcą dłużej pozostać na rynku pracy. Osoby, które są bliskie przejścia na emeryturę, mogą być zainteresowane podjęciem działalności gospodarczej. Jednak taka aktywność, określana w literaturze mianem „srebrnej” lub „szarej” przedsiębiorczości, wciąż nie jest dobrze zbadana na gruncie psychologii. Aby wypełnić tę lukę, przeprowadzono badanie ilościowe wśród osób będących w wieku okołoemerytalnym.

Dotychczasowe badania wykazały, że zachowania człowieka, w tym zachowania przedsiębiorcze, można przewidzieć na podstawie intencji. Teoria planowanego zachowania zakłada, że jej predyktorami są postawa wobec zachowania, subiektywna norma oraz postrzegana kontrola zachowania. Przetestowano model badawczy, w którym normy społeczne związane z wiekiem, dotyczące podstawowych przekonań o możliwościach założenia firmy w wieku emerytalnym, są predyktorem intencji przedsiębiorczej, a związek ten jest mediowany przez pozostałe komponenty teorii planowanego zachowania. W badaniu ilościowym wzięło udział 957 uczestników z Polski, Hiszpanii i Chile w wieku od 50 do 84 lat (52,8% kobiet). Dane zostały sprawdzone pod kątem błędu wspólnej metody, przeanalizowano również równoważność pomiarową zastosowanych narzędzi w trzech krajach. Hipotezy testowano za pomocą analizy mediacji przeprowadzonej w makro PROCESS dla SPSS. Wyniki pokazują, że im spostrzegane normy społeczne są bardziej sprzyjające zakładaniu firmy w starszym wieku, tym wyższy jest poziom intencji przedsiębiorczych. Zależności te są mediowane przez postawę wobec przedsiębiorczości, subiektywną normę i postrzeganą kontrolę zachowania. Wyniki pokazują, że kształtowanie pozytywnych norm społecznych dotyczących zakładania firmy w starszym wieku sprzyja intencjom zakładania firmy. Model planowanego zachowania został zweryfikowany i potwierdzony w nowym, specyficznym dla wieku kontekście, na danych z trzech krajów.

Paweł Koniak (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Wojciech Cwali-
na (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej):

Kiedy strach zderza się z gniewem: Formowanie postaw wobec różnych form obostrzeń pandemicznych w czasie protestów społecznych.

Abstrakt: W referacie zaprezentowane zostaną wyniki badań zrealizowanych jesienią 2020 roku. W tym czasie rozwijała się druga fala pandemii COVID-19, a sondaże wskazywały na rosnący strach przed jej skutkami. Ponadto, wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie aborcji doprowadził do wybuchu protestów społecznych. W konsekwencji strach związany z pandemią oraz z aktualną sytuacją społeczno-polityczną mieszał się z gniewem wywołanym posunięciami rządu i decyzją TK. Stworzyło to możliwość jednoczesnego uchwycenia wpływu na postawy i przetwarzanie informacji dwóch współwystępujących ze sobą emocji (w dotychczasowych badaniach wpływ każdej z tych emocji był analizowany niezależnie od wpływu drugiej z nich). Celem badań było sprawdzenie czy i jak te współwystępujące emocje wpływają na postawy wobec różnych form ograniczeń pandemicznych oraz na dynamikę zmian tych postaw. Strach i gniew, chociaż są emocjami

negatywnymi, są powiązane z różnymi, czasem przeciwstawnymi wzorcami przetwarzania informacji i formowania postaw. Strach zwiększa rozważne poszukiwanie informacji, podczas gdy gniew je ogranicza i nasila tendencyjność w tym zakresie. Strach zwiększa wsparcie dla rozwiązań pojednawczych i zapobiegawczych, a gniew nasila poparcie dla tych opartych na karaniu. Wyniki badań wskazują, że strach był pozytywnie powiązany z poparciem proponowanych ograniczeń, jednak wpływ gniewu w zależności od rodzaju tych propozycji był albo pozytywny, albo negatywny. Obydwie te emocje charakteryzowały się również unikalnym wzorcem wpływu na przetwarzanie informacji. Ponadto, wyniki wskazują na konieczność rozróżnienia pomiędzy konsekwencjami stanu emocjonalnego (strachu lub gniewu), w którym znajduje się odbiorca od konsekwencji stanu emocjonalnego będącego reakcją na sytuację perswazyjną. Zaprezentowane zostaną również wstępne wyniki badań zrealizowanych wiosną 2022 i dotyczących wpływu strachu i gniewu związanego z sytuacją geopolityczną na poparcie różnych form restrykcji i ograniczeń.

WYKŁAD PLENARNY 4

SOCIAL PSYCHOLOGY IN TIMES OF WAR: INSIGHTS FROM STUDIES ON REFUGEE ACCEPTANCE AND RECONCILIATION IN POST-CONFLICT SOCIETIES

Sylvie Graf (Czech Academy of Sciences)

Aula S205 // 17.09 // 14:30 — 15:30

WYKŁADY OSÓB NAGRODZONYCH PRZEZ PSPS:

KONRAD BOCIAN, MARTA MARCHLEWSKA, RADOŚLAW ROGOZA

Aula S205 // 17.09 // 15:45 — 18:00

Niedziela

18.09

SESJA 31.

FORMA I TREŚĆ: ROLA IDENTYFIKACJI SPOŁECZNEJ W KSZTAŁTOWANIU ŻYCIA GRUPOWEGO.

Organizacja: Aleksandra Cisak, Katarzyna Hamer.

Dyskutantka: Maria Lewicka (UMK).

Aula S205 // 18.09 // 9:30 – 11:10

Marta Boczkowska (Instytut Psychologii PAN, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Katarzyna Hamer (Instytut Psychologii PAN), Maria Baran (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Beata Urbńska (Instytut Psychologii PAN), Krzysztof Kaniasty (Instytut Psychologii PAN, Indiana University of Pennsylvania, USA):

Wpływ pandemii COVID-19 na postrzeganie i identyfikowanie się z ludźmi na całym świecie. Refleksyjna analiza tematyczna narracji dorosłych Polaków

Abstrakt: Pandemia jako kryzys globalny dotknęła ludzi we wszystkich krajach świata, pokazując podobieństwo problemów i zmuszając do współdziałania przy jej zwalczaniu. Czy w związku z tym zmieniła sposób postrzegania świata i ludzi na całym świecie, a także to na ile się z nimi identyfikujemy? Sprawdzaliśmy to poprzez podłużne badania ilościowe (N wyjściowe=1098, próba ogólnopolska), a także przez częściowo ustrukturyzowane pogłębione wywiady narracyjne (N=33). Badania przeprowadzono w ramach większego projektu ilościowo-jakościowego, dotyczącego długotrwałych skutków pandemii COVID-19 w zakresie funkcjonowania psychospołecznego na przestrzeni lat 2020-2022. Omówione zostaną narracje, które zostały poddane analizie jakościowej przez dwóch niezależnych sędziów kompetentnych pod kątem pojawiających się w nich kategorii, tematów i znaczeń. Tematy kodowano zgodnie z metodą refleksyjnej tematycznej analizy narracji Braun i Clarke (2013) z użyciem programu MAXQDA. Badanie przez swój jakościowy charakter dostarczyło unikalnych danych, które pozwolą

na lepsze zrozumienie procesów percepcji świata i identyfikacji z całą ludzkością w okresie pandemii. W tym kontekście ciekawym wynikiem jest pojawiające się w narracjach uczestników spostrzeżenie, że "świat jest mały", co dla niektórych oznaczało większe zagrożenie i szybki transfer wirusa, a dla innych wgląd w to, że wszyscy ludzie na świecie są podobni do siebie i równie narażeni na zagrożenia pandemii. Podczas wystąpienia omówimy także inne pojawiające się tematy i na tej podstawie, wraz z wynikami z części ilościowej badania, spróbujemy odpowiedzieć na pytanie czy i w jaki sposób pandemia zmieniła nasze postrzeganie świata i ludzi na całym świecie.

Aleksandra Cisłak (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Adrian Wójcik (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), Aleksandra Cichocka (University of Kent), Bjarki Gronfeldt (University of Kent), Michał Główniewicz (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), Mikey Biddlestone (University of Kent), Julia Borkowska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny):

Wspierać czy szkodzić? Formy identyfikacji społecznej i ich znaczenie dla poparcia polityk publicznych.

Abstrakt: W tradycji teorii tożsamości społecznej przyjmuje się, że silna identyfikacja z grupą wśród osób ją stanowiących przynosi grupie korzyści. Badania empiryczne pokazały, że silna identyfikacja wiąże się z wyższym zaufaniem, współpracą wewnątrz grupy i skłonnością do angażowania się w imieniu grupy. Zarazem jednak inne linie badań sugerują, że silna identyfikacja może także wiązać się z występowaniem niekorzystnych dla grupy efektów takich jak oszukiwanie innych w celu umocnienia pozycji grupy czy zaprzeczanie negatywnym zjawiskom (np. zaprzeczanie zanieczyszczeniu lokalnego środowiska naturalnego). W prezentowanych tu badaniach podejmujemy próbę integracji literatury psychologicznej poprzez uwzględnienie rozróżnienia na bezpieczne i defensywne formy identyfikacji. Na przykładzie identyfikacji narodowej i poparcia dla polityk publicznych odnoszących się do różnych domen życia społecznego (zdrowie publiczne, polityka energetyczna, monitorowanie działań obywateli przez aparat państwowy) pokazujemy, że defensywa forma identyfikacji taka jak nacjonalizm jest pozytywnie związana z wyrażaniem poparcia dla polityk, które mają szkodliwe konsekwencje dla innych członków i członków własnej grupy narodowej. Jednocześnie nie zaobserwowaliśmy takich związków w przypadku bezpiecznej formy identyfikacji narodowej. Ponadto analizujemy rolę, jaką odgrywa koncentracja na wizerunku grupy w kształtowaniu tych niekorzystnych dla innych osób efektów.

Justyna Bąba (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Aleksandra Cisłak (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Aleksandra Cichocka (University of Kent): Nie widząc belki we własnym oku: meta-percepcja manifestacji różnych form tożsamości społecznej.

Abstrakt: Korzyści płynące z identyfikowania się z grupami społecznymi zależą nie tylko od siły tożsamości grupowej, ale także od jej formy. Narcyzm kolektywny, czyli rodzaj przekonania o wyjątkowości własnej grupy, uzależnionego od zewnętrznych potwierdzeń, wiąże się z wyższym poziomem międzygrupowej wrogości, nielojalnością i gorszymi relacjami w grupie własnej. Natomiast nie-narcystyczna tożsamość grupowa wiąże się zwykle z pozytywnymi efektami wewnątrz- i międzygrupowymi. Mniej wiadomo jednak na temat tego, czy ludzie adekwatnie rozpoznają przejawy narcystycznej i nie-narcystycznej tożsamości grupowej. W trzech eksperymentach (łącznie N=473), prowadzonych w kontekście polskiej tożsamości narodowej, manipulowaliśmy opisem anonimowego Polaka. Uczestnicy czytali o: 1) osobie silnie identyfikującej się z Polską, 2) narodowym narcyzie lub 3) kosmopolicie, a następnie szacowali, jakiego poziomu międzygrupowej wrogości, lojalności wobec grupy własnej i relacji wewnątrzgrupowych spodziewaliby się, gdyby prezentowane osoby stanowiły w Polsce większość. W badaniach 1 i 2 mierzyliśmy dodatkowo poziom własnego narodowego narcyzmu u uczestników. W badaniu 2 kontrolowaliśmy również ich poziom identyfikacji narodowej. We wszystkich trzech badaniach uczestnicy spodziewali się największej międzygrupowej wrogości oraz najstabszych relacji w grupie własnej po narodowych narcyzach, podczas gdy najniższej lojalności - po kosmopolitach. Co ważne, narodowy narcyzm uczestników moderował ten wzorzec atrybucji: osoby o wysokim poziomie narodowego narcyzmu spodziewały się negatywnych efektów społecznych ze strony narodowych narcyzów rzadziej niż osoby o niskim poziomie narodowego narcyzmu. Sugeruje to, że narcyzm kolektywny wiąże się z tendencyjnym postrzeganiem podobnie zidentyfikowanych innych.

Katarzyna Growiec (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny), Katarzyna Hamer (Instytut Psychologii PAN):

Rola identyfikacji społecznej, osobowości i kodów etycznych w tworzeniu się heterofilnych relacji społecznych.

Abstrakt: Ludzie tworzą skomplikowane sieci społeczne. Relacje społeczne z osobami podobnymi do nas samych (homofilne) są stosunkowo dobrze zbadane i uważa się, że są dominującym wzorcem relacji społecznych. Relacje społeczne z osobami niepodobnymi do nas samych (heterofilne) są obszarem stosunkowo słabo zbadanym. Zwłaszcza

cza psychologiczne predyktory heterofilnych relacji społecznych wciąż nie są jasne. Dlatego zbadano związek między heterofilnymi relacjami społecznymi a tożsamością społeczną (identyfikacja z całą ludzkością, narodem, rodziną i sąsiadami), cechami osobowości i kodami etycznymi. Postawiono hipotezę, że tworzenie heterofilnych relacji społecznych jest pozytywnie związane z cechami osobowości HEXACO i kodami etycznymi: troska oraz sprawiedliwość. Analizy przeprowadzono na danych zebranych z udziałem reprezentatywnej próby 1000 dorosłych Polek i Polaków zebranych metodą wywiadów osobistych wspomaganych komputerowo (CAPI). Stwierdzono, że identyfikacja z rodziną i sąsiadami, cechy osobowości HEXACO oprócz Emocjonalności, a także kody etyczne troska i sprawiedliwość, są predyktorami tworzenia heterofilnych relacji społecznych.

SESJA 32.

JAK SAMOTNOŚĆ WPŁYWA NA PRZETWARZANIE INFORMACJI SPOŁECZNYCH? MECHANIZMY BEHAVIORALNE, NEURONALNE I FIZJOLOGICZNE.

Organizacja: Łukasz Okruszek.

Aula S203 // 18.09 // 9:30 – 11:10

Łukasz Okruszek (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Aleksandra Piejka (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Marcelina Wiśniewska (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk):

Czy u osób samotnych obserwować można hypofrontalność w trakcie przetwarzania złożonych informacji społecznych? Badania z użyciem funkcjonalnego neuroobrazowania.

Abstrakt: Zrozumienie relacji zachodzących między ludźmi w naszym otoczeniu jest jedną z kluczowych zdolności wchodzących w skład tzw. poznania społecznego. Badania wskazują, że interakcje społeczne przetwarzane są preferencyjnie względem bodźców prezentujących osoby zaangażowane w niezależne od siebie działania. Analogiczne efekty zaobserwowano również w badaniach z użyciem metod neuroobrazowania, w których odnotowano istotnie większą aktywność sieci mózgu związanych z percepcją społeczną i teorią umysłu w odpowiedzi na interakcje społeczne w porównaniu z indywidualnymi czynnościami. Jednocześnie nie zbadano jeszcze, czy na procesy związane z przetwarzaniem tego typu bodźców może mieć wpływ poczucie samotności, które wskazywane jest jako czynnik mogący wpływać na mechanizmy związane z przetwarzaniem informacji społecznych. Celem prezentowanego badania była analiza wzorców aktywności neuronalnej związanej z przetwarzaniem interakcji społecznych u osób

cechujących się wysokim (LI; $n=52$; 26K; $24,2\pm 4,1$ lat) i niskim (NLI; $n=51$; 25K; $23,8\pm 4,2$ lat) natężeniem poczucia samotności wybranych na podstawie wyników skali samotności UCLA-R. W ramach procedury w skanerze rezonansu magnetycznego osobom badanym przedstawione zostały animacje przedstawiające typowe interakcje społeczne (COM), interakcje o charakterze afektywnym (EMO) lub indywidualne działania dwóch osób (IND) przedstawionych przy użyciu ruchu punktów świetlnych. W trakcie przetwarzania bodźców prezentujących interakcję (COM+EMO), w porównaniu z bodźcami IND, u osób z grupy NLI zaobserwowano istotnie większą aktywność w przyśrodkowych i bocznych obszarach kory przedczołowej związanych m.in. z przetwarzaniem semantycznym i procesami atrybucji stanów mentalnych. Efektu tego nie zaobserwowano jednak w grupie LI. Wyniki te mogą wskazywać na mniejsze zaangażowanie procesów związanych z wolicjonalnymi aspektami poznania społecznego w trakcie przetwarzania złożonych bodźców społecznych w grupie osób samotnych.

Marta Chrustowicz (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Szymon, Mąka (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Łukasz Okruszek (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk):

Samotność i neurofizjologiczne korelaty przetwarzania interakcji społecznych w populacji młodych dorosłych.

Abstrakt: W licznych pracach z ostatniej dekady analizowano mechanizmy poznawcze i neuronalne związane z przetwarzaniem interakcji społecznych. Wskazuje się, iż poczucie samotności związane może być ze specyficznymi wzorcami przetwarzania informacji społecznych. Celem projektu było zbadanie związku pomiędzy samotnością a automatycznymi i wolicjonalnymi mechanizmami przetwarzania interakcji społecznych w grupie uczestników cechujących się zróżnicowanym natężeniem poczucia samotności ($n=82$, 46K, wiek: $25,5\pm 4,5$ lat). Podczas badania uczestnicy zostali poproszeni o obejrzenie trzysekundowych animacji przedstawiających dwie postaci zaprezentowanych przy pomocy punktów świetlnych, pochodzących z bazy Social Perception and Interaction Database (Okruszek i Chrustowicz, 2020). Bodźce przedstawiały neutralne interakcje społeczne oparte na typowym użyciu gestów komunikacyjnych, lub kłótnie między osobami (28 animacji z każdej kategorii). Co więcej, poprzedzające bodziec wskazówki informowały uczestników, czy powinni po prostu obejrzeć bodziec czy dokonać reinterpretacji sprzeczki, tak aby wzbudziła ona mniej negatywną reakcję. Analizie poddano wyniki dotyczące pobudzenia wywoływanego przez każdy bodziec, jak również aktywność neuronalną uczestników rejestrowaną przy użyciu elektroencefalografii. Bodźce negatywne były oceniane przez uczestników jako bardziej pobudzające

ce i negatywne w porównaniu z neutralnymi interakcjami społecznymi. Ich przetwarzanie związane było również z wyższą amplitudą późnego dodatniego potencjału (LPP), który uważany jest za marker związany z przetwarzaniem uwagowym. Dodatkowo, wyniki analiz wskazują istotny wpływ reinterpretacji bodźców na zmniejszenie amplitud LPP. Jednocześnie, nie zaobserwowano istotnego związku pomiędzy pomiarem samotności a markerami neurofizjologicznymi i behawioralnymi mierzonymi w grupie osób uwzględnionych w analizach.

Szymon Mąka (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Marta Chrustowicz (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Łukasz Okruszek (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk):

Jak samotność wpływa na skuteczność regulacji emocji - badanie neurofizjologiczne.

Abstrakt: Obecne konceptualizacje reakcji afektywnej ujmują ją jako wzajemne oddziaływanie między procesami oddolnymi, które kierują naszą uwagę na najistotniejsze bodźce środowiskowe (np. potencjalne zagrożenia) a mechanizmami odgórnymi, które pozwalają nam w razie potrzeby regulować reakcje automatyczne. Uważa się, że subiektywna izolacja społeczna (samotność) wpływa na oba rodzaje procesów, zwiększając skłonność do reagowania na otoczenie społeczne jako zagrażające, przy jednoczesnym zmniejszeniu zdolności do korzystania z technik regulacji emocji, takich jak reinterpretacja poznawcza. Niniejsze badanie miało na celu związku pomiędzy poczuciem samotności a wskaźnikami neurofizjologicznymi reakcji afektywnej na statyczne bodźce (neutralne lub negatywne) prezentujące treści społeczne lub niespołeczne. Podczas głównego zadania 80 uczestników (44 kobiety, średnia wieku = 24,15) poproszono o bierne oglądanie bodźców lub reinterpretację poznawczą bodźców negatywnych w zależności od poprzedzającej zdjęcie wskazówki. Każdy uczestnik został przeszkolony w zakresie stosowania strategii reinterpretacji poznawczej przed wykonaniem zadania. Analizie poddane zostały oceny pobudzenia i walencji wywołane przez bodźce, jak również potencjały wywołane EEG i krótkotrwałe zmiany w aktywności elektrokardiograficznej (EKG) i elektrodermalnej (EDA). Zgodnie z wynikami wcześniejszych badań, afektywna zawartość bodźców powodowała wzrost wskaźników pobudzenia i walencji, podwyższony późny potencjał dodatni i krótkotrwałe spowolnienie rytmu serca. Ponadto wszystkie analizowane wskaźniki, z wyjątkiem EKG, były podatne na zastosowanie strategii reinterpretacji poznawczej. Nie zaobserwowaliśmy jednak istotnego związku między żadną z interesujących nas zmiennych a poziomem samotności uczestników, mierzonego przy pomocy kwestionariusza UCLA-R. Jednakże, ponieważ obecna wielkość próby nie jest zgodna z zaleceniami neuronauki osobowości (n=150), wyniki te należy traktować jako wstępne.

Marcelina Wiśniewska (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk)
Aleksandra Piejka (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk) Łukasz Okruszek (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk):

Wpływ eksperymentalnie wywołanego poczucia samotności na strukturę mózgu społecznego i odpowiedź układu przywspółczulnego.

Abstrakt: Chroniczna samotność jest wskazywana jako czynnik, mający długofalowe negatywne skutki zdrowotne. Wcześniejsze badania pozwoliły na powiązanie poczucia samotności ze specyficzną aktywnością struktur zaliczanych do „mózgu społecznego”, a także z obniżeniem zmienności rytmu serca (heart rate variability, HRV). Podstawowym celem niniejszego badania było zbadanie wpływu eksperymentalnie wywołanego poczucia samotności na neuronalne korelaty przetwarzania bodźców o charakterze społecznym oraz powiązanie ich ze wskaźnikami aktywności układu przywspółczulnego (HRV). Do badania składającego się z dwóch spotkań zaproszono młodych dorosłych ($n=63$, 31K; 24.5B4.3). Podczas pierwszego ze spotkań uczestnicy wykonywali szereg zadań behawioralnych i wypełniali kwestionariusze, jak również poinformowano ich, że na podstawie wyników otrzymają informację zwrotną dotyczącą ich przyszłego funkcjonowania społecznego. Informacja ta była jednak częścią manipulacji eksperymentalnej, mającej na celu wywołanie poczucia samotności (grupa Future Alone, FA; $n=31$) lub też poczucia przynależności społecznej (grupa Future Belong, FB; $n=32$). Podczas drugiego z zaplanowanych spotkań osoba badana otrzymywała informację zwrotną w trakcie sesji w skanerze rezonansu magnetycznego, a następnie wykonywała zadanie, w trakcie którego prezentowane były negatywne i pozytywne zdjęcia o charakterze społecznym i niespołecznym z zestawu International Affective Picture System. W grupie FB większa HRV była związana z większą aktywnością prawego ciała migdałowatego oraz przyśrodkowej kory przedczołowej podczas obserwowania zdjęć o charakterze społecznym w porównaniu do zdjęć niespołecznych. Analogicznego efektu nie zaobserwowano w grupie, która otrzymała informację o „samotnej przyszłości”. Wyniki te wskazują, że nawet eksperymentalnie wywołane poczucie samotności może wpłynąć na aktywność struktur mózgu społecznego oraz powiązaną z nią odpowiedź układu przywspółczulnego podczas przetwarzania informacji społecznych.

Aleksandra Piejka (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Marcelina Wiśniewska (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Łukasz Okruszek (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk):

Samotne serce na co dzień: wpływ samotności na zmienność rytmu serca i postrzegane zagrożenie społeczne w ramach codziennej aktywności.

Abstrakt: Samotność coraz częściej wskazywana jest jako jeden z czynników ryzyka chorób wieńcowych i przedwczesnej śmierci. Jednocześnie mechanizmy fizjologiczne leżące u podstaw tego efektu wciąż nie są dobrze opisane. Wcześniejsze wyniki badań sugerują, że zmienność rytmu serca (heart rate variability; HRV) może służyć jako wskaźnik łączności funkcjonalnej między przyśrodkową korą przedczołową a ciałem migdałowatym. Co więcej, niższe HRV można zaobserwować u pacjentów z zaburzeniami charakteryzującymi się obniżonym funkcjonowaniem społecznym. Chociaż dostępne są badania wskazujące na związek między samotnością, obniżonym HRV i zwiększonym poczuciem zagrożenia społecznego u osób samotnych, efekty te obserwowano w badaniach laboratoryjnych oceniających krótkotrwałą aktywność serca w spoczynku. W związku z tym w niniejszym badaniu zbadano związek między wskaźnikami HRV w ramach codziennego funkcjonowania oraz ocenę codziennych aktywności u osób samotnych (OS) i niesamotnych (ONS). Siedemdziesiąt OS (37K, 24,2B3,9 lat) i sześćdziesiąt ONS (29F, 24,1B4,5 lat) wzięło udział w tygodniowym pomiarze z użyciem metody próbkowania doświadczeń (experience sampling method). Każdego dnia uczestnicy wielokrotnie pytani byli o nasilenie pozytywnego i negatywnego afektu, podstawowe charakterystyki sytuacji, w której się znajdują oraz jej subiektywną ocenę. Fizjologiczną aktywność uczestników monitorowano za pomocą urządzenia typu wearable, Empatica E4. Analiza wyników wykazała, że OS doświadczały na co dzień więcej negatywnego i mniej pozytywnego afektu niż ONS. Grupa OS oceniała zarówno interakcje społeczne jak i momenty bycia samemu jako mniej pozytywne, a także bardziej stresujące i zagrożające niż grupa ONS. U OS zaobserwowano również obniżone HRV. Przedstawione wyniki potwierdzają hipotezę, że samotność może być na co dzień związana zarówno z behawioralnymi, jak i fizjologicznymi wskaźnikami podwyższonej percepcji zagrożenia w środowisku.

SESJA 33.

JAKOŚĆ ŻYCIA.

Prowadzenie: Anna Wnuk.

Aula S207 // 18.09 // 9:30 — 11:10

Ada Maksim (Uniwersytet Jagielloński), Sławomir Śpiewak (Uniwersytet Jagielloński), Natalia Lipp (Uniwersytet Jagielloński), Natalia Dużmańska-Misiarczyk, Grzegorz Gustaw (Uniwersytet Jagielloński), Krzysztof Rębilas (Uniwersytet Jagielloński), Paweł Strojny (Uniwersytet Jagielloński):

Nierealistyczny optymizm a konsekwencje pandemii koronawirusa podczas drugiej i trzeciej fali pandemii w Polsce.

Abstrakt: Badania przeprowadzone na początku pandemii wskazują, że w przypadku oceny szans zarażenia się koronawirusem pojawia się efekt nierealistycznego optymizmu. Ludzie mają tendencję do przypisywania sobie niższego ryzyka infekcji w porównaniu do innych, podobnych do nich osób. Jednak model nierealistycznego optymizmu zaproponowany przez Weinsteina sugeruje, że tendencja ta może słabnąć w miarę rozwoju pandemii. Nasze badania miały zatem na celu sprawdzenie, czy nierealistyczny optymizm utrzyma się podczas drugiej (badanie 1) i trzeciej fali (badanie 2) pandemii w Polsce. Poza oceną szans zakażenia się wirusem COVID-19 (badanie 1 i badanie 2) interesowało nas, czy zniekształcenie pozytywne występuje także w przypadku oceny innych aspektów związanych z pandemią koronawirusa: szans na ciężki przebieg choroby po zakażeniu oraz niepożądanych reakcji poszczepiennych (badanie 2). Uzyskane przez nas wyniki sugerują, że nierealistyczny optymizm związany z oceną szans na zarażenie się koronawirusem utrzymuje się w miarę rozwoju pandemii. Natomiast w przypadku oceny szans tych aspektów związanych z pandemią, które wydają się być bardziej poza naszą kontrolą (ciężki przebieg choroby po zakażeniu się oraz wystąpienie niepożądanego reakcji poszczepiennej) efekt nierealistycznego optymizmu nie pojawił się. Jedynym wyjątkiem były osoby, które osobiście znały kogoś, kto zmarł wskutek zarażenia się koronawirusem. Wyniki te interpretujemy w kontekście strategii chroniących samoocenę i psychologicznego mechanizmu redukcji zagrożeń.

Anna Wnuk (Uniwersytet Warszawski), Tomasz Oleksy (Uniwersytet Warszawski), Małgorzata Gambin (Uniwersytet Warszawski), Małgorzata Woźniak-Prus (Uniwersytet Warszawski), Agnieszka Łyś (Uniwersytet Warszawski), Paweł Holas (Uniwersytet Warszawski):

Efekt uczestnictwa w działaniach zbiorowych podczas pandemii Covid-19 na objawy depresji i lęku. Przypadek polskich demonstracji pro-aborcyjnych.

Abstrakt: Pandemia Covid-19 zmieniła nasze życie na wielu poziomach, zmusiła ludzi do adaptowania się między innymi do zdalnej pracy, zamkniętych szkół, obowiązku noszenia masek. Obciążenia związane z pandemią odbiły się także na zdrowiu psychicznym, a wiele osób doświadczyło objawów depresji i lęku. W czasie pandemii nie zniknęły jednak napięcia i konflikty społeczne. Pomimo zagrożenia ze strony Covid-19, wiele osób decydowało się na udział w ulicznych demonstracjach w obronie swoich praw. W wystąpieniu pokażemy na ile aktywność społeczna podczas pandemii zmniejszała negatywny wpływ

zagrożenia Covid-19 na zdrowie psychiczne. Przeprowadziliśmy dwu-falowe badanie na reprezentatywnej próbie Polaków dotyczące relacji pomiędzy udziałem w protestach związanych z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego w sprawie aborcji a objawami depresji i lęku. Rezultaty badania pokazały, że uczestnictwo w demonstracjach pro-aborcyjnych znosiło relację pomiędzy zagrożeniem Covid-19 a depresją i lękiem obserwowaną w ogólnej populacji. Co więcej, poczucie solidarności z innymi protestującymi oraz poczucie sprawstwa prowadziło do niższych poziomów depresji i lęku wśród osób uczestniczących w demonstracjach. Otrzymane wyniki wskazują, że działania zgodne z własnymi wartościami mogą być buforem przeciwko negatywnym skutkom różnych zagrożeń w obszarze zdrowia psychicznego. Wydaje się to być szczególnie istotne w kontekście wielu obecnych kryzysów (np. wojny, czy też kryzysu klimatycznego), gdzie kolektywne działanie może pomóc utrzymać psychiczny dobrostan. Paweł Strojny (UJ), Małgorzata Pisznót (UJ): Dobrostan – gaming disorder – nierealistyczny optymizm. Identyfikacja wzajemnych związków i sposobów przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom.

Paweł Strojny (Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ), Małgorzata Pisznót (Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ):

Dobrostan – gaming disorder – nierealistyczny optymizm. Identyfikacja wzajemnych związków i sposobów przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom.

Abstrakt: Nierealistyczny optymizm wiązany jest głównie z niepożądanymi konsekwencjami. Z drugiej jednak strony może on przyczyniać się do poprawy dobrostanu. Podobny dualizm można zaobserwować w przypadku zyskującej popularność gałęzi rozrywki jaką są gry komputerowe - użytkowanie gier również może prowadzić do poprawy dobrostanu. Jednak to niepożądane skutki, z uznanym za schorzenie w 2019 roku gaming disorder na czele, są przedmiotem najliczniejszych badań naukowych. Niedoskonałością dotychczasowych badań nad oboma zjawiskami była przewaga ujmowania dobrostanu w sposób jednowymiarowy – hedonistyczny. Ponadto, nikt dotychczas nie zestawiał zjawisk gaming disorder i nierealistycznego optymizmu w badaniach empirycznych. Prezentowany program ma na celu dokładne zbadanie zależności pomiędzy trzema grupami zmiennych: intensywnością grania i nasileniem objawów gaming disorder, dobrostanem w ujęciu hedonistycznym i eudajmonistycznym, a także nierealistycznym optymizmem. W badaniu korelacyjnym sprawdzono czy wśród graczy występuje zjawisko nierealistycznego optymizmu względem ryzyka zapadnięcia na gaming disorder oraz przetestowano jego związek z intensywnością grania. Oprócz tego zbadany został zwią-

zek nierealistycznego optymizmu z dobrostanem w podejściu hedonistycznym i eudajmonistycznym, w poszukiwaniu ewentualnych różnic wynikających z odmienności teoretycznej tych dwu konstruktów. W badaniu eksperymentalnym szukano sposobów redukcji nierealistycznego optymizmu. Przetestowano dwa mechanizmy interwencji. Pierwszy, wzorowany na wcześniejszych badaniach, polegał na celowej redukcji poczucia kontroli poprzez prezentację przykładów innych osób, które stosowały środki zapobiegawcze. Drugi wynikał z faktu, że wiedza na temat gaming disorder wciąż nie jest powszechna - postawiono hipotezę, że samo zapoznanie się z kryteriami diagnostycznymi tego schorzenia powinno skutkować redukcją nierealistycznego optymizmu. Zaprezentowane zostaną wyniki obu, obecnie realizowanych, badań.

Maciej Górski (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Kuba Kryś (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk):

Najpierw szczęście, potem sens – o fundamentach piramidy dobrostanu psychologicznego.

Abstrakt: Wiele badań psychologicznych poświęcono pytaniu o to, co przynosi ludziom poczucie szczęścia i sensu w życiu, jednak zaskakująco niewiele wiadomo o preferencjach dotyczących subiektywnego dobrostanu: czy ludzie wolą wieść życie szczęśliwe czy sensowne? Czy można te preferencje uporządkować na wzór teorii Masłowa, wedle której „niższe” potrzeby dotyczące dobrostanu musiałyby zostać zaspokojone przed „wyższymi”? W 7 badaniach przeprowadzonych w 3 kulturowo odmiennych krajach (Japonia, USA, Polska) zapytaliśmy łącznie 688 osób, czy preferowałyby szczęśliwe czy sensowne życie. Okazało się, że mimo iż w badanych kulturach ludzie priorytetyzują szczęście ponad sens w życiu, to znacząca liczba osób wybierała sens. Jednoczynnikowa ANOVA i ANOVA z powtarzanym pomiarem wykazały, że – w dwóch odmiennych schematach porównawczych – priorytetyzacja szczęścia ponad sens słabnie w kontekście pozytywności, tj. kiedy zagwarantowany jest co najmniej umiarkowany poziom szczęścia i sensowności. Ludzie zwracają większą uwagę na sens, kiedy są zapewnieni, że ich życie nie będzie nieszczęśliwe. Można z tego wnioskować, że odmienne rodzaje subiektywnego dobrostanu mogą się różnić oczekiwaną kolejnością ich zaspokojenia, podobnie do potrzeb niedoboru (szczęście) i wzrostu (sens) w terminologii Masłowa.

Maria Kluzowicz (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk), Kuba Kryś (Instytut Psychologii, Polska Akademia Nauk):

Dobre życie na wiele sposobów – idealizacja różnych typów dobrostanu z perspektywy międzykulturowej.

Abstrakt: W badaniach psychologicznych subiektywny dobrostan utożsamiany jest zwykle z poziomem szczęścia jednostki. Nowe kierunki badań pokazują jednak, że dążenie do maksymalizacji szczęścia nie jest jedynym, ani uniwersalnym sposobem na dobre życie, a wyobrażenia dotyczące dobrostanu są zróżnicowane kulturowo. Prezentowane badania miały na celu lepsze zrozumienie w jaki sposób przedstawiciele rozmaitych kultur postrzegają to, co stanowi o dobrym życiu. Pierwsze badanie pokazało, że zgodnie z zachodnim wyobrażeniem dobrego życia, obywatele USA ($n = 450$) deklarowali, że szczęście jest dla nich ważniejsze niż inne rodzaje dobrostanu takie jak sens życia, harmonia czy duchowość. W drugim badaniu, przeprowadzonym wśród 2001 osób pochodzących z 9 krajów (Japonia, $n=361$; Australia, $n=205$; Singapur, $n=156$; Polska, $n=241$; USA, $n=170$; Wielka Brytania, $n=278$; Rumunia, $n=215$; Iran, $n=181$; Serbia, $n=194$), posłużono się ukrytą miarą idealnego typu dobrostanu. Podczas, gdy 40% respondentów przedkładało szczęście nad inne rodzaje dobrostanu, aż 60% badanych wybrało jeden z nich. Oznacza to, że ponad połowa osób badanych uznała poczucie sensu, harmonię lub duchowość za priorytet w swoim życiu. Ponadto, osoby badane z Rumunii oraz Serbii częściej wskazywały na rolę harmonii niż szczęścia. Co ciekawe, duchowość była wybierana najrzadziej we wszystkich badanych krajach – również w Polsce oraz Iranie, gdzie religia zajmuje istotne miejsce w życiu społecznym. Subiektywny dobrostan może być potocznie rozumiany inaczej, w zależności od czynników kulturowych. Na całym świecie ludzie prowadzą dobre życie na wiele różnych sposobów.

SESJA 34.

RELACJE INTERPERSONALNE I EMOCJE.

Prowadzenie Agata Gąsiorowska.

Aula S208 // 18.09 // 9:30 – 11:11

Wojciech Podsiadłowski (Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk),
Marta Marchlewska (Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk),
Zuzanna Molenda (Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk):

Unikowe radzenie sobie ze stresem jako mediator relacji narcyzmu indywidualnego z myśleniem spiskowym.

Abstrakt: Wcześniejsze badania pokazały, że narcyzm indywidualny jest istotnym predyktorem myślenia spiskowego (Cichocka i in., 2016). Oznacza to, że samoocena wielkościowa, charakteryzująca się ciągłym domaganiem się podziwu ze strony innych, a także związana z nadwrażliwością na bodźce zagrażające Ja (Morf i Rhodewalt, 2021), łączy się

z wiarą w sekretne działania złowrogich grup, mających na celu przejąć władzę nad światem. W naszych badaniach analizujemy rolę nieadaptacyjnego radzenia sobie z poczuciem zagrożenia jako zmiennej wyjaśniającej relację między narcyzmem indywidualnym, a myśleniem spiskowym. Koncentrujemy się na nieadaptacyjnym radzeniu sobie ze stresem, które we wcześniejszych badaniach istotnie przewidywało wiarę w teorie spiskowe (Marchlewska i in., 2022). W dwóch badaniach przeprowadzonych na reprezentatywnych próbach Polaków (Badanie 1, N = 432; Badanie 2, N = 1000) narcyzm wielkościowy łączył się z wiarą w teorie spiskowe (Generic Conspiracist Beliefs Scale; Brotherton i in., 2013), a relacja ta była zapośredniczona przez nieadaptacyjne radzenie sobie ze stresem (Avoidance coping; Carver i in., 1989). W Badaniu 2 dodatkowo kontrolowaliśmy narcyzm nadwrażliwy, wiążący się z negatywną emocjonalnością i większą wrażliwością na krytykę (Hendin i Cheek, 2012), który okazał się także pozytywnie związany z myśleniem spiskowym. I w tym przypadku, radzenie sobie ze stresem mediowało relację między narcyzmem, a wiarą w teorie spiskowe. W prezentacji dyskutujemy funkcję, jaką różne formy radzenia sobie ze stresem mogą pełnić w wyjaśnianiu relacji między narcystyczną samooceną a wiarą w teorie spiskowe.

Kamila Kaffka-Skierka (Centrum Badań nad Poznaniem i Zachowaniem, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Filia w Sopocie), Sylwiusz Retowski (Centrum Badań nad Poznaniem i Zachowaniem, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Filia w Sopocie), Paweł Jurek (Uniwersytet Gdański):

Konsekwencje nadużycia władzy w warunkach izolacji a poczucie samotności.

Abstrakt: Nadużycie władzy w miejscu pracy, rozumiane jako sposób podejmowania długotrwałych przejawów wrogich, werbalnych i/lub niewerbalnych zachowań ze strony przełożonego, prowadzi do zmniejszenia satysfakcji pracowników z pracy. Przez to częściej wyrażają oni również chęć odejścia z niej. Jest to czynnik silnie obciążający pracowników. W czasie pandemii, pojawiały się kolejne obciążenia, nie tylko dla zdrowia czy finansów, ale i dla społecznych kontaktów, interakcji, fizycznego "bycia" razem. To spowodowało nasze zainteresowanie tym jak odizolowanie oraz samotność może wpływać na wyżej opisany model. Zgodnie z Teorią Społecznego Fundamentu (Social Baseline Theory) poczucie izolacji, wycofania, powoduje spadek możliwości rozłożenia ryzyka narażenia na niebezpieczeństwa oraz możliwości podziału obciążeń z nim związanych. Założyliśmy zatem, że poczucie narzuconej izolacji fizycznej oraz samotność, niezależnie, osłabią satysfakcję z pracy, na skutek nadużycia władzy przez przełożonego, a w konse-

kwencji wzmocnią chęć odejścia z niej. Przeprowadziliśmy dwa, trzyetapowe badania podłużne - pierwsze (pom. co 1 tydz., N = 168) na początku pandemii oraz drugie (pom. co 4 tyg., N = 71) po ok. roku od jej rozpoczęcia. W badaniach kwestionariuszowych mierzyliśmy narzuconą izolację fizyczną, doświadczanie nadużycia władzy, satysfakcję z pracy i chęć odejść z niej – w drugim badaniu dodatkowo mierzyliśmy samotność. Przeprowadzając analizę wielopoziomową (3 pomiary zagnieżdżone w osobie badanej) potwierdziliśmy podstawowy model pośredniego wpływu nadużycia władzy na chęć odejścia z pracy, poprzez obniżoną satysfakcję z niej (badanie 1). Odwrotnie do przewidywań, wykazaliśmy, że poczucie samotności (intimate others), pozytywnie wiąże się z satysfakcją z pracy i w konsekwencji osłabia chęć odejścia z niej (badanie 2). Okazało się również, że narzucona izolacja fizyczna nie wpłynęła na testowany przez nas model mediacji.

Eufrozyna Gruszecka (USWPS):

Samotność z konieczności i z wyboru.

Abstrakt: Referowanie badania dotyczą poczucia samotności oraz pozytywnych aspektów dobrostanu osób pozostających w związkach partnerskich oraz samotnych z wyboru i z konieczności. Poszczególne badania poszerzono o kolejne cele. Uczestnikami badania pierwszego (N = 105) i drugiego (N = 235) były osoby pozostające w związkach partnerskich oraz single deklarujący się jako osoby samotne z wyboru i z konieczności. Wskazane cele poszerzono o porównanie preferowanych wartości, zaangażowania zawodowego, stylów życia, stylów przywiązania (Badanie 1) i poziomu orientacji sprawczej i wspólnotowej (Badanie 2) w badanych grupach. Zastosowano standardowe narzędzia badawcze oraz ankietę stworzoną na potrzeby badań. Zasadnicze wyniki wskazują na wyższy poziom poczucia samotności, a niższy poziom satysfakcji z życia, orientacji pozytywnej i poczucia sensu życia osób żyjących w pojedynkę „z konieczności” w porównaniu z pozostającymi w związkach partnerskich i „samotnymi z wyboru” - nieróżniącymi się w zakresie wymienionych aspektów dobrostanu. Przedmiotem uwagi w badaniu trzecim (N = 34) była samotność kapłańska. Jego celem była eksploracja przyczyn odczuwania samotności przez księży i radzenia sobie nią, natężenia samotności i różnic w tym zakresie na osi czasu, a także korelatów tego stanu. Zastosowano standardowe narzędzia pomiaru zmiennych (zob. wyniki) oraz ankietę autobiograficzną. Najczęstszą przyczyną odczuwania samotności przez kapłanów okazała się zmiana miejsca zamieszkania i „bycie nowym”. Wyniki sugerują istotne silniejsze poczucie samotności księży w minionym życiu niż w obecnym oraz przewidywanym w przyszłości, potwierdzając ujemny związek między doświadczaniem samotności, a dobrostanem

emocjonalnym oraz zadowoleniem z życia, wskazując, że bliskie relacje z rodziną i pozytywne więzi społeczne chronią przed poczuciem samotności i że jest ono tym słabsze im wyższy poziom ekstrawersji, stabilności emocjonalnej, otwartości na doświadczenie i im wyższa nadzieja podstawowa.

Agata Gąsiorowska (SWPS, Polska), Michał Folwarczny (Uniwersytet w Reykjavíku, Islandia), Tobias Otterbring (Uniwersytet Agder, Norwegia):
Lękowy styl przywiązania a dążenie do wysokiego statusu socjoekonomicznego.

Abstrakt: Kiedy Trump kandydował na prezydenta, twierdził, że sfinansował kampanię z własnej kieszeni i w widoczny sposób informował o swoich zasobach, prawdopodobnie wyolbrzymiając swój stan posiadania. Media często przedstawiały jego mieszkanie, ozdobione złotem, marmurem i wysadzanych diamentami drzwiami wejściowymi. Takie mieszkanie – i chętnie jego pokazywanie – jest przykładem skłonności byłego prezydenta do ostentacyjnego dążenia do okazywania statusu. Lovenheim (2018) wskazuje na lęk Trumpa związany z przywiązaniem jako jedno z potencjalnych wyjaśnień jego pragnienia życia w centrum uwagi. W projekcie zainspirowanym właśnie tą anegdotą chcieliśmy sprawdzić czy style przywiązania są faktycznie powiązane ze skłonnością do dążenia do wysokiego statusu socjoekonomicznego i ostentacyjnego jego sygnalizowania. Niniejszego projekt obejmuje cztery badania. W S1 wykazaliśmy, że osoby o lękowym stylu przywiązania, w porównaniu do osób o stylu bezpiecznym i unikającym, charakteryzują się wyższą skłonnością do ostentacyjnej konsumpcji. W S2 i S3 zreplikowaliśmy ten efekt używając innych miar zmiennych zależnych i niezależnych i wykazaliśmy, że jest on mediowany przez skłonność do konkurowania z osobami tej samej płci. W S4 badaniu analizowaliśmy związki przyczynowo-skutkowe między stylem przywiązania (manipulowanym), skłonnością do konkurowania z osobami tej samej płci (mierzony mediator) i chęcią posiadania samochodu marki sygnalizującej status (zmienna zależna mierzona wielokrotnie dla każdego uczestnika, przy kontroli postrzegania marki jako prestiżowej lub nie). Reasumując, ponieważ osoby lękowo przywiązane uznają, że ich relacje z istotnymi dla nich osobami nie są stabilne i niezawodne, mogą przywiązywać większą wagę do zachowań, które ich zdaniem przyniosą im miłość i szacunek ze strony innych, a działania na rzecz uzyskania i sygnalizowania wysokiego statusu społecznego – szczególnie poprzez ostentacyjną konsumpcję – idealnie wpisują się właśnie w taki wachlarz zachowań.

WYKŁADY OSÓB NAGRODZONYCH PRZEZ PSPS:

DARIUSZ DOLIŃSKI, LAUREAT_KA NAGRODY ZA CAŁOKSZTAŁT DOROBKU NAUKOWEGO ZA ROK 2022, LAUREAT_KA NAGRODY PSPS IM. ROBERTA ZAJONCA ZA ROK 2022.

Aula S205 // 18.09 // 11:25 — 13:40

ZAKOŃCZENIE ZJAZDU I WRĘCZENIE NAGRÓD LAUREATOM_KOM
SESI PLAKATOWYCH

Aula S205 // 18.09 // 13:40 — 14:00

Dlaczego warto dołączyć?

Dołączenie do naszego Stowarzyszenia i wspieranie PSPS składkami członkowskimi jest zarówno w Twoim własnym interesie, jak i w interesie naszej wspólnoty naukowej. Jest przykładem tak potrzebnych nam działań solidarnościowych.

Przykładowe korzyści z członkostwa:

- Otrzymujesz zniżki na konferencje naukowe oraz szkoły letnie organizowane przez PSPS.
- Możesz brać udział w konkursach grantowych ogłaszanych przez PSPS oraz otrzymać nagrody PSPS.
- Przyczyniasz się do wsparcia czasopisma Social Psychological Bulletin (SPB; Twitter @SocialPsychBull, www: <https://spb.psychopen.eu/index.php/spb>), które dynamicznie zdobywa swoją pozycję wśród czasopism naukowych (i co ważne, jest publikowane w otwartym dostępie więc również przyczyniasz się do budowy nowego otwartego modelu komunikacji naukowej).
- Wspierasz badaczy i badaczki z PSPS w rozwoju ich karier naukowych (m. in. nagrody i granty na badania).
- Przyczyniasz się do popularyzacji badań z obszaru psychologii społecznej. Koniecznie zobacz dotychczasowe teksty tutaj <https://psps.badiania.net/category/popularyzacja>
- Wspomogasz działanie prężnego polskiego środowiska naukowego oraz aktywności społeczne i medialne, mające zarówno popularyzować naukę jak i komentować ważne dla naszego środowiska kwestie społeczne.

Regulamin PSPS jest dostępny na stronie:

<https://psps.badania.net/regulamin-oplacania-skladek-czlonkow-skich-polskiego-stowarzyszenia-psychologii-spoecznej>

Jak dołączyć do PSPS?

Jeśli chcesz dołączyć do nas prosimy o wypełnienie formularza rejestracyjnego oraz przesłanie dwóch rekomendacji od osób, które już należą do PSPS.

Formularz rejestracyjny i link do przesłania rekomendacji znajdziecie na stronie Stowarzyszenia <https://psps.badania.net/formularze>

Więcej informacji możecie uzyskać pisząc do Sekretarza PSPS na adres mailowy psps.info.pl@gmail.com

Polskie Stowarzyszenie Psychologii Społecznej

Polskie Stowarzyszenie Psychologii Społecznej powstało z woli 44 członków-założycieli we wrześniu 2004 roku. Wydarzenie to zdaje się być naturalnym zwieńczeniem długiego i ważnego etapu rozwoju psychologii społecznej w Polsce. Polacy i Polki aktywnie uczestniczyli w tworzeniu europejskiego środowiska psychologów społecznych, a zwłaszcza, przy końcu lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku, w organizowaniu European Association of Experimental Social Psychology (EAESP). W kronikach EAESP odnotowane są zasługi prof. Stanisława Miki, jednego ze współtwórców Towarzystwa Europejskiego. Od tamtego czasu wielokrotnie byliśmy członkami najwyższych władz EAESP, także po przemianowaniu na EASP (European Association of Social Psychology) (Stanisław Mika, Janusz Grzelak, Maria Jarymowicz, Bogdan Wojciszke, Małgorzata Kossowska).

Wielokrotnie byliśmy też członkami redakcji najważniejszego europejskiego czasopisma European Journal of Social Psychology (Janusz Grzelak, Jerzy Trzebiński, Maria Lewicka, Bogdan Wojciszke). Od kilkadziesiąt lat jesteśmy zauważani i doceniani jako najsilniejsze środowisko naukowe w tej części Europy i jako jedno z najsilniejszych środowisk na świecie. Dorobek polskich psychologów jest coraz bardziej doceniany przez społeczność międzynarodową. EAESP przez ponad trzy dekady było i jest nadal naszym środowiskiem, można rzec, naturalnym. Szybki rozwój psychologii społecznej w Polsce sprawił jednak, że w sposób spontaniczny zaczęliśmy szukać nowych form organizacyjnych, które ułatwiałyby integrację naszego krajowego środowiska, organizację lokalnych spotkań, konferencji, które umożliwiałyby naukowe i społeczne wsparcie dla rozwoju młodych naukowców, które pozwalałyby na dzielenie się z innymi swoimi badawczymi pomysłami i dokonaniem w sposób na póły nieformalny, ale także poprzez publikację we własnym czasopiśmie.

Tak oto wyłoniło się Polskie Stowarzyszenie Psychologii Społecznej i tak narodziło się nowe czasopismo Psychologia Społeczna. Od 2018 roku czasopismo przemianowano na Social Psychological Bulletin, które w 2022 r. zostało pozytywnie ocenione i rozpoczęło swoją przygodę z indeksowaniem w bazie Scopus.

Formalnie, w majestacie prawa, Stowarzyszenie zarejestrowane zostało w Krajowym Rejestrze Sądowym 17 lutego 2005. Cel Stowarzyszenia został ujęty krótko w pierwszym Statucie: stwarzanie warunków do rozwoju naukowej psychologii społecznej oraz integracji środowiska psychologów. Dalsze artykuły dookreślały, że Stowarzyszenie realizuje swój cel poprzez:

- wydawanie periodyków i książek dotyczących zagadnień psychologii społecznej,
- organizowanie konferencji i seminariów naukowych,
- wspieranie młodych badaczy,
- popularyzację psychologii społecznej w mediach,
- prowadzenie prac nad doskonaleniem kształcenia studentów,
- prowadzenie badań, konsultacji, szkoleń i ekspertyz
- opiniowanie aktów prawnych i wydarzeń dotyczących nauki i jej zastosowań.

Tyle powiadał Statut. To w jakiej mierze i cel ogólny i cele szczegółowe Stowarzyszenia będą zrealizowane zależy od nas samych, naszej inwencji, zaangażowania i rzeczywistego wkładu naukowego i organizacyjnego

XVIII Zjazd PSPS

W 2023 roku konferencja PSPS odbędzie się w Łodzi! Wszystkich Was już teraz zapraszamy na kolejny Zjazd PSPS. Więcej szczegółów otrzymacie od Komitetu Organizacyjnego już niedługo!

